

5 «« ئىسرائىل
100,000
كوردى تىدايە

فراكسىونەكان دەبىنە ١٥ «« 6
دوو پەرلەماتىرى كەپان
فراكسىونىكى نوئى پىتكەھەتىن

پارتى
كوتلە كوتلەكارى
لەناو لەقەكانى پارتىدا

12 «« مەريوان وریا قانىع
كوردو پېزىزە گەورەكان..
كورد لە كۆپپىي ھاوكىشە كاندایە؟

مالىكى بۆ ئاوىنە: سامانى گەلى كورد لە بەرژەوەندىي چەند كەس و چەند مافيايەك بەفيرو دەچىت

AFP

نورى مالىكى سەرۆك وەزيرانى عىراق

تۇمە تىبارىكىدە هىچ پاساىيىكى نىيەو
پىتىمانوای خزمەتى ھېچ لايىنىك ناكات
جىڭە لەوانەى خۇيان مەلاس داوهو
بەرژەوەندىي و خىرى گەلى عىراق
تايىيەت بە ئۆزىنە ئاوىنە، سەرۆك
سەبارەت بە وللاخستى بەپرسانى
كورد لەدەزگا ھەمنى و سەرە بازىيەكانى
حۆكمەتى پىرالا، ئاپۇردا دەلتىن "ئاپا
دەزانن فەرمانىدەي ھىزىي ئاسمانى،
سەرۆك ئەركان، بەرپە بەرى
سەرە ئەپەنمان لە كۆردستان راگە ياندۇرۇ
ھەواڭىرى (ئىستىخبارات) و ئاساپاش
لەۋەزارەتى بەرگى، جىتىگى سەرۆك
ئەركان بۆ مەشقۇ راھىتان، بىركارى
وھىزىي ئاخۇق بۆ ھەواڭىرى،
فەرمانىدەي فېرقىي سىيى سوپا،
فەرمانىدەي فېرقىي چوارو فەرمانىدەي
چالاکىيەكانى رەسافەتى بەند،
ھەموپانى لەپارىانى كۆردن، ئەمە
جىڭە لەزمازەتى كى ئۆزى ئەفسىر
لەسەرچەم ئاستو پەلەكان.

نورى مالىكى سەرۆك وەزيرانى عىراق
تىوان سەرۆك وەزيرانى ئەگىنەن
سەرۆكى ھەريم، مالىكى
دەلىت "چەندىن لايىنى كۆردى
پەيوەندىييان پېۋە كۆردۈپىنە ناپازىن
لەھەللىكىستەكانى بارزانى".

سەرۆك وەزيرانى عىراق باس لەو
دەكتات كە ئە و پىنى باشتەر دوور
لەميدىاكان كىشەكان چارە سەر
بىرىت، كەچى لەپەدا تووشى
موقاجەت بۇوه كاتىك كە بەلىشما
تۇمەتبار كاراوه دەلىت "ئەم

پارتى دەيىه وىت سەرۆكى دەزگاى نەزاهەش قۇرخ بکات

پاش قىرغىنى سەرۆكى بىلەنى چاودىيەتى
دەيىسى و سەرۆكى ئەنجومەنى دادەرى
كەر، لەتىن ئە واناداندا ئەنها سى كەسان
وھەزەتنى داد، ئىستىن بەرلە ئەرقانى
قىزىخىدىن دەستتەي نەزاهەت. ئەودى بىنگىكى
ھەۋاپىر، ئاوىنە: سەرچەجەيەكى ياساىي كە
لۇ 42 كەسە تەنەي كەكىكىان ئاغزەت بۇوه
كە ھەمپۇر، ھەچەن ئەنچەرەت بە ئاوىنە
راگى ياند كە ئە و مىكىانىزەپاپلۇرلۇ دەلىكەتى
بە بىانسى ھەپپەنەن مۇلەتى دەلىكەتى
دەستىشانكراون بۆ دەيارىكەن پۆستى
نَاوەكە ئەپالىتىرواوه. سەرچەجەكە
سەرۆكى دەستتەي نەزاهەت بە شىنۋەتى
كە ئەنگەرى ئۆزە ئە و پۇستەش بىرىت
بەكەسىكى بارقى. سەچاوجەكە ئامازەتى
خەلکى كەرکەكە، لەلەن شارابىزىيەكى
باشى لۇ بۇارەدا نېيە، بۇ پانلىرىدا كە
بۇ ئەوه كە ئەنگەر بۆ ئەپارقى ئەمە
بېتىتە سەرە بەمانان ئەوه بىتە كە ھەمپۇر
پۆستە ياساىي و جاودىتىپەكان لەمەرىدا
لەلاین پارتىيە و قۇرخ كاراوه. ئەو
سەرچەجە ئامازەتى بۆ ئەوه كە
كەنديتى كە بەتىزە بۆ ئە و پۆستە، ئەم
پانلىرىدا بەزايى شەھىدىتى كە سەرکەدە
پارتىيە و ئامۇزىدە ئەلەپان سېقى

بۆ دىاريىكىدىن چارەنوسى دۆسىيەكە ئەقايىق پىويسىتە چاوهروانى حۆكمى دادگا بىن ۲۰۰۰

كۆمپانىيائ ئالاي نەورۇز تىلەتى داواي مiliارىك دينار لە ئاوىنە دەكتات

تايىەتەندى شۇين. لەئەنچادى دادگاى
ناپازىر بېرىپارى كۆاستەتەي دادبىنە كە
دادگا بىگۈزىتىتەو بىن دادگا بەرلە
سلەمانى. كۆمپانىيائ ئالاي نەورۇز تىلەتى
ئەر كۆپانىيائ كە گىتىھەستى لەگەل
وھەزەتى كۆاستەتەو گەيدەنەتى ھەرمىدا
ئەنجامى داوه، داواي ياساىي لەسەر
رۇتامەتى ئاوىنە تەمارىكىرىدۇرۇ دواي
ياساىي و بەپۈندىدار بە بۇارە دەكتات.
ھەۋاپىر، ئاوىنە: لە دەرۋەم دادبىنە كە
لە دادگاى بەرلە ئەزەتى دىدايە كە ئەمەش
بېتىھەنە ياساو رېتىمەيەكانى وھەزەتى
دەستورى عىراقة كە پاونىكەنلى
بۇارى كەيىدىن لەلاین كۆمپانىا ئەندە
قەھەغىيە.

بۆ زانپارى زىباتر، تىكابە سەردىانى مالىيە پەزىھەمان بىك
زانپارى ورد لە بارەي خۇىنەن و لىنگۇلىتەنەن زانسى
لە و لاتى ئەلمانىا پىتشىشم بە سەرچەم خۇىنەكاران
و دەرچواني عىراق دەكتات، ئەوانەي دەيانە وىت لە
ئەلمانىا درېرە بە خۇىنەن بادەن.

**ماليکي بو ئاويئه: چەندىن لايەن كوردى پەيوەندىيان
پەيوەكىرىدوين و ناپازىن لهە تۈستەكانى بارزانى**

تیمه گرفتیکمان چاپیوشی لیکرد
نه بنده تی دامه زراندیندا بو ئوهی
ئەو هاویه شییه بەدی بیت کە باسی
دەکەن و ئیستا ئەو (با به کر زیباری)
بەکیکە لەئەندامانی تیمی سەریازنی
تیمە و بەوبەری ریزه وە کاری خۆی
دەکات.

بەلام پرسیاریک ھەيە، بەرانبه
بەم واقعیە دوختىکى تەواو پیچەوانە
ھەيە لەھەریم، بەجوریک حکومەت
ھېچ زانیارییەك يان سەرپەرشتیبەگى
نەنیيە بەسەر ھېچ كەسیکى ئەمنبىيە وە
نەنانەت بەسەر سیاسەتى ئەمنىشە وە،
نایا کوردستان بەشىنگىيە لەعێراق؟
نایا کوردستان وەکو بەغداو بەسەرو
نەینەوا حۆكمى دەستور نايگىرتەوە؟

ئاولىنە: لەپاش ئەم كىشەيە ئىتۇھو
سەرەزکایەتى ھەرمەمەو پرسیاریک
روستبۇوه، بۆچى لەپىدا پەيوەندى
کوردو پەرلەمان تارو سیاسىيە شىعە كان
نایا ھست ناكەن ئەم رەۋەتى ئىتۇھو
دەزىستايەتىيەوە گۈرا بۇ شەرە قسە؟
نایا ھست ناكەن ئەم رەۋەتى ئىتۇھو
گىرتۇوتانە لەكتايىدا دەبىتە مايەى
نېڭچونى پەيوەندىي يەكجاري كوردو
شىعەي عێراق؟

نودی مالیکی: پیموانیه ئَوْ ناکرکیانه قسے یان لە باره وە دەگریت و
گە وە دەگرین بیتە ما یە هەر شە
مەسر پە یەوندیبی کان لە گەل گەل
کوردو. عەیراق بە کوردو عەربە بو کوردو
نورکمان و سەرجەم پیتکاھاتە کانییە وە
دۆخى رووخاندى دېکاتورىيە تو
ناڭاپەوبىيە وە پىتمان ناوا تە قۇناغى
بىنیاتنانى دەولەت لە سەر بىنەما یە كى
دەستورىي دروست، ئەمەش كارىكى
ئاسان نىيە، بە لام پىقىستە هەر
بىكىرت و روو بىدات. پىقىستە مەوداي
دەسەلەت کانى هەرىمۇ پارىزگا كان
سەرچەم بوارە كانى ئەمنى، سیاسى،
بە یەوندیبی كانى دەرەوە، خالى
سەنورىيە كان و چۆنیيەتى دابەشكىرنى
سامانە كان وە بەرهەتىنان، تىياندا
زاندراوين، پىقىستە بەشىۋىيە كى جىدى
مەسەلانە بکۈلىنە وە رازىي بىن
بەوهە دەستور بۆي دىيارىي كەردىن.
من نۇر بە راشكاوى دەلىم كاتى ئەوهە يە

ئەوهى بەلای
عىراقتىيە كانه وە
كىرنگە لە نىيۇشىياندا
كۆرد جە ختىرىدەنە
لە سەر دۆسىيەى
خزمە تکۈزارىيى و
بىنە بېپەركەدنى
كەندەلى و
بە دىھىنلىنىڭىزى
ئارامو خۆشكۈزە ران

بـشـیـوـهـیـهـ کـیـ تـهـ اوـ دـهـ سـتـورـ جـبـبـهـ جـیـ
بـکـرـیـتـ وـ مـادـهـ سـهـ رـجـهـ مـ لـایـهـ کـانـ باـسـیـ
جـبـبـهـ جـیـکـرـدـنـیـ دـهـ سـتـورـ دـهـ کـهـ نـئـوـهـ
بـیـمـوـاـیـهـ گـهـ شـتـنـ بـهـ چـارـهـ سـرـ مـوـمـکـیـنـهـ.
نـهـوـهـ بـهـ لـایـ عـیـرـاقـیـهـ کـانـوـهـ گـرـنـگـهـ
هـنـتـیـوـشـیـانـدـاـ کـوـرـ جـهـ خـتـکـرـدـنـهـ لـهـ سـهـرـ
بـوـسـسـیـهـ خـزـمـهـ تـگـوـزـارـیـ وـ بـهـ بـرـکـدـنـیـ
گـهـنـدـهـ آـلـیـ وـ بـهـ دـیـهـنـانـیـ ژـیـانـیـکـیـ ئـارـامـوـ
خـوـشـگـوزـهـ رـانـ. بـوـچـیـ چـهـ دـهـ سـتـورـ
بـقـرـسـینـوـ بـهـ رـهـوـ رـیـکـهـ وـقـتـیـ دـوـ قـلـیـ وـ
سـارـشـسـکـرـدـنـ وـ تـهـنـازـوـلـاتـکـرـدـنـ لـهـ مـلـاـلـاوـ
دـهـ سـکـهـ وـتـیـکـ لـهـ لـوـلـاـ، رـابـکـیـینـ، نـئـمـهـ
لـرـلـاتـ بـنـیـاتـ نـاتـیـوـتـ وـ یـمـهـ پـهـ یـوـهـ سـتـینـ
بـهـ هـهـ مـوـوـ بـهـ نـدـوـ وـرـدـهـ کـارـبـیـهـ کـانـیـ
دـهـ سـتـورـوـهـ دـاـواـ لـهـ هـمـوـانـ دـهـ کـهـ مـ

”
گرژکردنی
دۆخەکەو
فرپیدانی لىدوانى
گرژ خىرى لى
ناكە وىتە وە بۆ
سەرجەم گەلى
عىراق

مکتوپ: تائپہت

ری مالیکی سہرورد وہ زیرانی عیضاً

که به پیزتاتان باسی ده که ن له کویوه هاتووه؟ نئمه له هه موروکه س باشترا ئاگاداری خه موزانی گله کوردین و قه بارهی ئه و سته مانه ئازانین که لئی کراوه و من خودی خرم نزد لهو موغاناته کورده و نزیکو باش دهیزانم. به دلناپیشه و کس منهت به سه رکه لدا ناکات کاتیک مافیکی خوی بدهست ده هنیت به تابیهت ئه گهار له پیگای خه بات و قوربایانیدانه و بدهستی هنیتیت. من و تومه گله کورد و هکو که لانتری عیراق ده سکه و تی هبووه له بروخانی رئیمه دیکتاتوری به عسو ئه مهش مافیکی رهایه و ده بیت پاریزگاری لئی بکیت و به فیرق نه دریت. ئه بونه یه ش ده قوزمه و بو هو شاریدان به هندیک لاینه که پهنا بوقتی هاندان ده بنه بقوه و ههندیک خلک بکنه بدو زمانی خه لکتیر، یان هاندان دزی ههندیک لاینه یان هاندان لایه نیکی نه ته و بی و تایفی دزی ئه ویتر له پیگای شتواندنی قسسه یه کو ده رهیانی له سیاقی خوی. ئه م بیتوده له کارکردن رور ترسناکو زیان به هه مه لایه نیک ده گیه دیت و پیویسته به پاشماوهی رئیمه پیش و بدریته قه لام که جگه له په ژاره هیچیتی ری به سوای خویدا نه هنیتا. گرژکردنی دو خه کو و فریدانی لیدوانی گرژ خبری لئی ناکه و بیت و بو سه رجهم گله کی عیراق و تهانه ت گله کوردیش. من با گنگه شتی گله کورد ده کم وریابن له لیدوانی نابه پیرسانه بوقتی و ههندیک که لک له خیوبیری ولا تکه کی و هربگری.

ئاگونه: بارزانی باسی له وه کردووه که کورد بر او بخ خراون له سویادا

له لئیستادا به بنه په تی نه ماون، سه رهیاری ئامه ش نئمه په شیمان بینه و له بیوه ستیون پیوهی پیچی دهستور.

دهستور بنه په ته و هه رئوه ش سه رهیاری و زیرانی کردووه به فه رمانده کان و جینگرو ش تی هیزه چه کداره کان و جینگرو ریکاری بو دیاریی نه کردووه امه ش هاو شیوه و لاتانی گورهی هکو ئه مریکا و هندی ده ولتیره تاواوچه که، به م پیچه ئه مه دهستوره و هکر کسیک ئه مهی به دل نیمه ئه وه بپوات دهستور بگوچیت و کوتو به ند سه ره ده سه لاتی فه رمانده گشتی هیزه چه کداره کان دابنیت، من نازانم ایا له هه ریم فه رمانده گشتی هیزه چه کداره کان نیمه که سه رهیکی هریمه، این ئه و هیزه سیاسیه کانیتر به شدار هکات له ده زگا ئه منیمه کان؟

ده ریارهی و هزاره ته کانیش، و هزاره تی رگری و هزیریکی ئه لعیراچیه تیدایه دکتور سه عدون دلیمیه، و هزاره تی سایشی نیشتمانیش نه ماوه، چونکه هگله ته رشیقی و هزاریدا لا براو من ته نهانه هزاره ته ناوخو به پیوه ده به مه و هه مه افیکی دهستوری سروشتبیه.

به پیچی دهستور دوچار ناوی الیوراوم پیشکه شکردووه بو بکردن و ههندی و هزاره ته کانی به رگری و او خو، به لام ئه نجومه نی نوینه ران نهانه ته نیخسته ده نگانه و، دهستوریش ده لیت: سه رهیاری و زیران ناوی پالیوراوم کان پیشکه شتی نجومه نی نوینه ران ده کاتو ئه ویش افی قبولکردن و به خشینی متنانه ان ره تکردن و ههی ههیه، به لام ئه مه و وینه دا.

له کاتیکدا پیویسته سوپا به پیتی
پرنسپی نیشتمانی و بن لایه‌نی و
هاوسه‌نگی به پریوه ببریت. سه‌رۆکی
هه‌رۆم به لگکی به‌وه هینتاوه‌تەوه بۆ
په راوازیخستنی کورد که سه‌رۆک
ئەرکانی سوپا (بابه‌کر زیباری) هیچ
دەسەلاتیکی وای نیبیه و ئیوه‌ش خوتان
فه رماندە بالاکانی سوپا داده‌تین بەبى
گه‌پانه‌وه بۆ په‌رلەمان.

نوری مالیکی: کاتی خۆیه‌تی گلی
کوردو ئەوانه‌ی بەدواي ئەم کاریوانه‌دا
دەپقن ئەم راستیابانه بزان:

ئایا دەزانن فه رماندەهی هیزى
ئاسمانی، سه‌رۆک ئەرکان، بەریوه‌بەری
ھە‌والگری (ئیستیخبارات) و ئاسایش
لەه‌زازه‌تی بەرگری، جیگری سه‌رۆک
ئەرکان بۆ مەشقو راهینان، بیریکاری
وەزیری ناوخو بۆ ھە‌والگری،
فه رماندەهی فیرقه‌ی سیئی سوپا،
فه رماندەهی فیرقه‌ی چوارو فه رماندەهی
چالاکیه‌کانی رەسافه‌ی بەغدا،
ھەمویان له برايانی کوردن، ئەم جگه
لە‌زماره‌یه کی زىرى ئەفسەر له سەرجەم
ئاستو پلەكان.

دەریاره‌ی بە‌پێز سه‌رۆک ئەرکانیش

که‌واته کوا تاکپه‌وی دەسەلات؟
تاييهت ئەگەر بزانين چەندىن
ره‌ماندەهی فيرقه و عەمه‌لیاتی سه‌ریانی
کوردو له برايانی سوننه‌ن و ئەوهش
ماوسه‌نگیه، من ئەوهش دەلیم که
بارتکتیر دەگه‌پیمەوه بۆ ئەنجومه‌نى
وئىنه‌ران و ناو بۆ وەزارەتەكانى
رگرىو و ناوخو پیشکەش دەکەم،
مەلکو ئەمچاره دەنگى لەسەر بەدن و
ھکو جاران فه راموشى نەکەن.

ئاولینه: لیدوانه‌کانى بە‌پېزسان
بۈرۈۋىتمەئى عوكاز له بارەھى ئەوهش
وردى عىراق له کوردى ولاتىنير زىاتر
اھفيان وەرگرتووه، نازارەزىيەکى فەرمى و
بىلللى لىن كەوتەوه له کوردىستان و زىاتر
لایه‌نیك بەوه وەلامى تۆيان دايىوه
ھە‌رەت مافى دەستورى و ياسايى
خۇرى لەرپىگاي خەبات و قوربانىدانى
سياسى و سه‌ریانىيەوه بە‌دەستەتىاوه و
مەمە هیچ منتىكى ئەم حکومەتەی
يەستىاي عېراقى تىدا نىبىه، ئىوه چى
دەللىن؟

نورى مالیکی: قىسەکىردن له واقعىيەك
نانىي منه‌تىكىن ناگەيەننەت بەسەر
لورىداو من نازانم ئەم تىكەشتنە

وهره یه کی تر په یه روی ناوخوی نجومه نی نوینه رانه که نه ویش نیوان فراکسیونه کاندا تائیستا همچی بازی لسه ره رو په سهند نه کراوه که همه ش به پرسیاریتیه که نه گه پیته و هق نجومه نی نوینه ران. هره رو ها وه ره یه کیتر هاو سه نگی (توان) هو یتمه لیثنه یه کی سی قولیمان پیکه هننا هق کارکدن به ثاراسته مسوگه رکردنی هاو سه نگو و ماوه یه کیش کاری کرد، هلام تائیستا سره که توو نه بوبه، هره چنده هاو سه نگی له تیستادا هتایله تی له تاسته بالا کانی دهوله تا هز زیره کان و بربکارو راویزه کاره کانیان و داده گاهه ده زنگا سه ره خواکان، هه یه. ته وه ره یه کیتر پاسه وانانی هه ریمه (پیشمehrگه) نه مه ش برگه یه که سالانه هکاتی دانانی بودجه دا ده خریته بورو، هلام جیبه جن ناکریت، هوکاره که شی رانراوه که نه بوبونی یاسایه که رینگا دات به خه رکردنی تیستیحاقه کانی یزی پیشمehrگه، لده ستوریشداده پوونی ئاماژه بُ نه ووه کراوه که نه مه یاسایه تمه ندیه کانی هه ریمه.

نه وانه شی ده مدینیت و پیکه و تتنامه که هه ولیر، فه راموش هکراون و خراونه ته بورو، له وانه ش نجومه نی سیاسته سترا تیزیه کان، هلام له نه نجومه نی نوینه ران ره تکرایه وه، بچه وانه ده قه کانی ده ستور بچونکه پیچه وانه ده قه کونه کان بعده غداوه تا هه ولیر به پوونی پن له سه ره داده گرن که نابیت یاسایه که دریکریت پیچه وانه ده ستور بیت، گرینگرین برگی هر یاسایه کیش وه ویه که له گه ل ده ستوردا بگونجیت و وانه که ناکرکن له گه ل ده ستور ده ستوره کریته وه.

کانیک که هیری بیانی له سه رخاکی
گزیراق نه ماو کوتاییهات، دهستان
گردودوه به بنیانتاني دهولهت، ئەمەش
له واتاییه ده بیت هەموومان
چاره سه ره بۆ سەرچەم گرفته کان
دوزینه وه له وانه شئ و شتانه
کە له پىتكە وتنه کانى هەولیز ماون،
ئىستاشدا گرفتى هەلی سىز دراو
من وەکو گىرىيەستە کانى نەوت و
روازه سنتوريه کان و فۇكە خانه کان و
ھفتارکردن لەناوچە كىشىلە له سەرە کان و
ھەسەلەي مادەي ۱۴۰ اى دەستور لە گەل
گردنە وەي نۇينە رايەتىه کاندا لە دەر وەي
پىراق و كىشىلە لە گەل ئەنجومەنی
پۈيەران کە سۈورە له سەر ئە وەي
ۋەلىكى حىبىه جىكارى هەبىت ئەمەش
نېچە وانەي پەرنىسىپى جياڭىردىنە وەي
دەسلاڭاتە کانە.

ایا ده زان
هرماندهی هیزی
اسمانی، سه روک
هر کان، به پیوه به ری
والگری و ناسایش
وهزاره تی به رگری،
بیگری سه روک
هر کان بو مه شق و
اهینان، بریکاری
هزیری ناو خو
ن ه والگری،
هرماندهی فیرقهی
سی سوپا،
هرماندهی فیرقهی
جوارو فه رماندهی
جالاکیه کانی
ه سافه هی به غدا،
همویان کوردن

سنه رؤکایه تی کومار، ئەمە
شیلکردنی ریکە وتنەکە بیوو، به لام
ویهندی نیشتمانی پەیوەست بیو
ریکە وتنەکە دەنگى دا بەسەر رۆز
مار.

وردەکاریه کانى تر كە پیویستە
وولاتیانی عێراق بەعەربو کوردو
رکمان و پیکھانه کانیتەرەوە بیزانن
سای نەوتو گازە كە له سالى
٢٠٠٥و له ئەنجومەنی نوینەراندایەو
ئیستا گفتگوی له سەر نەکراوهەو
خراوهەت دەنگان و نەبیوو بەیاسا.
پیز بارزانی ھەولیدا ھاوکاریي و
ماھەنگى بکات له گەل لیستى
العیراقیه بۆ دانانی یاسایەکى بەديل
ناکوکە له گەل ریکە وتنەکەدا، ئەم
سایەی له ئەنجومەنی نوینەرانە، به لام
ئەنجومەنی نوینەران رەتكاریاهە .
یەکیک لە تەوەرە کانیتەرى ھەولیر،
سەله لەی لیبوردنى گشتىيە كە
ئەنجومەنی نوینەرانە و له تیوان
ستەكاندا ناكۆکى لەسەرە.

نَا: شوان مهه مهه، ياسين تهها
بَقْ دووه مجار له ميثنوی کاري خزيدي او
بَقْ يه که مجار له ناو ميديا کورديي کاندا
بَهاره کيشهو ناکلکييه کانى
بَه غادو سرهز کيایه تى هاريمى
کوردىستانه و، ناوینه ديدارنيكى
تاييفه تى له گەل سرهز و زيراني
عيراق، دنوري ماليكى سازكىد.
هم ديداره ناوينه دا، نورى ماليكى
بَه باشكارى هوكارى ناکلکييه کانى
بَه گەل سرهز کي هاريم (مسعود
بارزانى) رووندنه کاته و هو و لامى
يىدانه کانى بارزانى ده داته و .
مهروهه نا ويپارلو، له پىتکاي ناوينه و
با ساو بَقْ ليدوانه کانى به رانبه رکوردو
هراريمى كوردىستان ده هيتنىتى و هو
مەندىنېك نويتىش له بارهه نۇرسىبىيە
بَقْ يه ندبىيە کانى نېچوان هاريمىو به غدا
بَقْ راي گشتىي ناشكرا ده مكتا.

تائونیک: بچوئنیک هه یه له کوردستان
تیتویاوه ناکرکیه کانی نیوان به پیزنانو
بارزانی مورکتکی شه خسی و درگتیووه
چونکه شه پی لیدوانی نیوان هه ریمو
به غدا ههر لە نیواناتندا قەتنیس بیوه
کاتیکدا هەریم جگه له پارتی،
کیتیشی تیدایو له کاتیکدا له کاتی
ناکرکیه کانی ئەمدا وایبەدا سەرۆکایه تى
حکومەتی هەریم بە دەست يەکتیيە و
وە، ئەمە بە حە؟

نوری مالیکی: سه باره ت به من، هی
ناکوکیه کی شه خسیم له گهال به پریز
مه سعود بارزانی نبیه و هیچ شتیکی
نایابه تم به رانبه ر نه بوده سه باری ثه و
یدوانانه له ووه در چوون و مورکیکی
شه خسیبان هه بوده و به یهیا بروم نه وه
ووینه دایه. هر چهنده من نه تو انم
تسه گله زور بکه، به لام پرسیاریک
مهیه من وه لامیکم بو نه دزیوه ته وه،
به لکو کلمه لئک وه لام بو دزیوه ته وه،
نچی کتوپو به له به ستی لو تکی
عمره دی ئم لیدوانانه دران؟ نیمه
درانین رزبری سیاسیه کان و
روشنبریان و هیزه سیاسیه کوردیه کان
رازی نین لام هه لکشانی ناکوکیه که
یک لایهن سه روکاری ده کات. روزیک
هم هیزانه پیوه ندیان پیوه کرد ووین و
هشیوه یه کی رونن ئم ناپه زلاییه
خویانیان پی راگه یاند وین و نیمه به
میوانن هه لولیستی کورد یه ک بیت، به و
جوره که گونجاوه له گهال ده ستر
ره رده وندیی گله کورد مسوگه بریکات
که قوریانی رزبری داوه و به رگری رزیمه
یکتاتوری کرد ووه له پیتنا به دیهیتانی
ماهاف رواکانی به جوریک که له گهال نه و
روای گله کی عیزاقدا به نازاری و کرامه تو
خوشگوزه رانی له که شیکی دیموکراسی
استه قینه دا بشی.

ناؤینه: سه روزک بازرانی تومه تبارات
ده کات به پیشیلکردن و فراموشکردنی
وهی نیمزاتان کرد ووه له هه ولیر
(ریکه) وتنی هه ولیر. له زیاتر
به بونه یه کدا رایگه یا ندووه ئیوه پابند
تابن به ده ستوره ریکه وتنه کانی
هه ولیر که بوبه هه زی پیکتینانی
حکومه تی شه راکتی نیشتمانی،
وهه لامی ئیوه چیه؟ بازرانی ئاماژه ی
به رگری و ناخو خو ئاسایشی نیشتمانی
تان له ده ستاده یه و ئمهش ئاماژه یه وه
هداد به ده ستوره که تاکپه وانه عیراق
به ریوه ده بن، وه لامتنان چیه؟
نوری مالیکی: وه کو ده زانن
ییکه وتنه که له بخدا به ستراوه له هه ولیر
دایشتنه که کرا، من بچوون و قسے ی
با بهتی و واقعی قبول ده کم، به لام
وه با نگه شانه قبول ناکم که
شتراست نه کراونه ته و به لگه.
ییکه وتنی هه ولیر کاتیک حیبیه جی
کرا که پوسته سیاریه سره کیهه کان
دابه شکراو به پیئه ئه ریکه وتنه
سه روزک ایه تی نه نجومه نی نوینه ران، درا
به نه لعیراقیه و سه روزک ایه تی کومار درایه
ماوهه یمانی کورستان و سه روزک ایه تی
زه زیران بتوهه وندی نیشتمانی
(التحالف الوطني)، ئمهش کوکی
ییکه وتننامه یه هه ولیر جیبیه جینکراوه
سے باری ئه و کشانه ودیه که
له لعیراقیه کردی له کاتی ده نگدان

هاندانی توندوتیزی چ له پژیمه و هبیت
یان له لاینه نه توپوزسیونه کان،
ئەمەمان ئاراسته یەک گونجاوترینه بۆ
پیشمانویه ئەم گونجاوترینه بۆ
پاپاراستنی به رژه و ندیه کانمان. ئىمە
بەراستگىرى و جددى ئەم سیاسەتمان
پېردووو كردۇوو و لەسەر ئاستى ھەموو
كۆپىنه سیاسى دىپلۆماسىيەكان
دەستپىشخەريمان پېشکەش كردۇوو
ھەرچى ھولى سیاسى خۆمان
ھەيە خستومانته گەپ بۇ ئەوهى
چارەسەرە سیاسى بىزىنەن و كە
بەرژە و ندیى رەواي گەلى سۈريا و
ناواچە كە لە بەرچاوبىگىت و خۇيىشتى
زىياتىرىش رابىگىت. ئىمە ئاگامان
لەو پەرەسەندنەن خىراو دىز يەكەى
رۇوداوه کان ھەيە جارجارو پىويستە
ئەم پەرسەندنەن ئىغرامان نەكتات بۇ
ئەوهى لەم سیاسەتە دەرچىن و مەيلمان
بۇ لايەنیك ھەبیت. پىويستە لەلان
يەك سیاسەتى دەرهەدیان ھەبیت با
فیدرالىيىش بن، بەلكو تەنانەت ھەندىك
دەولەتى يەكگرتۇو لەچوارچوھى
هاۋپەيمانىتىيە كدا يەك سیاسەتىان
ھەيە بەرائىر ھەندىك رۇوداو، بۇ
ئەمنەن وەك ئەوهى لە يەكتىتى ئەورپادا
ھەيە. لە بەرئەپ بۇ پەرسەستبۇونى ھەرىم
بەسیاسەتى گاشتى حۆكمەتى فیدرالە و
كاراكلەك بەرژە و ندیى عىزراق دەيخوارىت
ازىمىش ۱۱ حۆكمەت ھەنەم گە

چهندین جار ئەم
داوايەم كردووه:
سه رېتچىيە كامن پى
بلىئىنه وە، بەلام هيچيان
پىشىكەش نەكردووه

نیوان سه روزکی هه ریتمو سه رکرده کانی
لیستی ئەلعىراقىيە بۆچوونتىكى واى
دروستكردۇ لاي بەپىزىتان كە سەرۆكى
ھەر رېم پىلانتىكى ھە يە دىرى سەرۆكایەتى
بەپىزىتان لەكابىنەئى ئىستا، ئايا ئەممە
راسە ؟

نۇرى مالىكى: ھەرېم و سەركرده کانى
مافى ئەوهيان ھە يە پەبۈدەندىسى
بېبەستنۇ پەرەى پى بەدن لەگەل ھەر
لای ئىتكى كە دەيانەۋىستو كەس مافى
ئەوهى نىبىيە رەخنە لەمە بىگرىت، مادام
پېرسە كە بېپىي بەنەماكانى دەستورو
بەنەماكانى ھاپىيەمانى حومى و
سياسى بەپىسو دەپوات، بەلام
بەدىنلارىيە و پىيمان خوش نىبىي بېبىنلىك
ھەر رېم بىتتە مۆلگەي چالاکى ئەوانەي
پىلانتىن دىرى حومەت و ھەندىتكى

له وانه ش ناسراون که دهيانه ويست
بنه ماکانی پرۆسەی سیاسى بەرتەسک
بکنه وه که گەلی عێراق قوریانی
نرقى له پینتاو بە رەقه راربۇنیدا داوه.
هه روھە نامانه ويست گەلی کورد بېتە
قوریانی شۆقئىزىمى بە عەس و بېتە
پەنگە ئەوانەي بکرئى عىزاقىيە كانن
بە تايىەت کوردانى ھەلە بجه و ئەنفالو
شۇينە كاننير. ئەمە خەمى ئىئەمەيە و
هاوپەيمانى سەرۆكى هەرپىمو
ئەلعيزاقىيە لايەن کاننير زيانمان لى
نادات، ئىئەمەش مافى ئەوهمان ھە يە
لەگەل لەر پىكەتە و لايەننیك لەناوخۇو
دەرەوهەي هەرپىمەيەنى بېستىن،
چۈنكە يەك مافە بۇ ھەمۇوان.
ئاۋىيەت: وەکو سەرۆك و زىربانى عەراق
ئايا پىتەن ناخوشە کە بازىنى و
حىزىيەكەي پاشتىوانى جەموجۇلى
خەلکى سۇريا دەكەن و لەھە ولېر
کورده سورىيەكانى تاراڭە يىان
كۆكىدەوە، لە كاتىكىدا سىياسەتى فەرمى
راڭە يەنزاوى عىراق پاشتىوانى نەكىدى
روخاندى رېئىي سورىايە؟
نۇرى مالىكى: سىياسەتى ئىئەمە لەم
بۇاردا دەسەت وەرنە دانە لە كاربىارى
ناوخۇيى و بەرھەلسەتكىدى
توندوتىرىشىي و هەرجىيەك بېتەھۆى

مافی ههريم یان هیچ پاریزگایه ک
نییه سیاسه تیکی تر بۆ خۆی نه خشە
بکیشیت جگه لە سیاسەتى دەرهەوھى
حکومەت، ناوەندى

ههیه، ئەویش وتى دىرى دابىپىنى ھەر
بەشىكىن و مەنيش وقىم: ئەمە ئەو
گرفته يە كە دەبىت لەسەر بىنەماي
دەستور چارەسەرى بىكىن و دواتر
فيديرالىزم جىئەجى ئەبىت. ھەروەها
گرفت ھەيە لەشىوهى دەنگان و
ياسايىبۇنى دەنگان و كۆكىردىنەوەي
وازۇر بە جۆرىك دەكىرىت تانەيلى
بدىرىت، بەم جۆرەش ئىتمە لەگەل
فيديرالىزمداين، بەلام بېپتى سىياقى
دروستى خۆى كە پېچەوانەي دەستور
ئەبىت.

ئاولىتە: ھەندىك كەس ئامازە بە وە
دەكەن كە پەيوەندىبىي باشەكانى

بۇ سىنورى پارىزگاكان و بە درىزىلەي
ئەو ماوهەيە دەستەي سەرۆكايەتى
ھەبوو (تالەبانى، عادل عەبدولەھىدى،
هاشمى) ئەو پىشىنىزەي پىشكەش
ئەتكەردى، ئىستاش كە بۇوە بە سەرۆك
كۆكمار پۇزىدەكەي پىشكەش كەردىووه،
بەلام ئەنجومەنلىنى توينەران كەنگۈكى
لەسەر ئەتكەردىووه. لىزەدا ئەو دەلىم
كە چۇن بە پارىزگارى سەلاحىدىم وت:
لەسەر كام رووبىرە دەتەويت هەرىم
دروست بکەيت و فيديرالىزم پەپەوە
بکەيت؟ ئەویش وتى: لەسەر سەرجەم
سىنورى پارىزگاكە، مەنيش وتم:
بەلام تاڭاڭى كە لەسەر دوزۇ ناۋچەيتى

ناؤتنه: ئەگەر ئىّسوه زانياريان
ھەيە له سەر بەقاچا غېرىدىنى نەوت
لە كوردىستانە وە بۇ ئىران و له ويشە وە
بۇ ئەفغانستان وە كۆ جىنگە كەت
(حسىن شەھەرستانى) و وەزىرى نەوت
(عەبدولكەريم لەپىسى) بانگەشەي
دەكەن، بۇچى ھولىغان نەداوه لەرىگاي
فەرمى و پەيوەندىيە كانتان لەگەل
ئىران و ھەر يەم سەنورى بۇ دابىنن؟
بۇچى ئە و زانياريان تاتان شاردوھە وە
لەشە قامى عىزراقى تا كاتى پەردەندى
ناكۆكىيە كان لەگەل ھەرىم؟

نۇرى مالىكى: ئىّمە كارمانكىردووه
لە سەر ئاڭا داركىرىنى وەي بىرايانمان
لە كوردىستان و لەھەمان كاتىشدا قىسەمان
لەگەل لايەنی ئىرانى كىردووه، بەلام نەك
لەميدياوه، ھەرچى مومكىنە كىردوومانە
لەپىنداو رېكەگىرتەن لەم دىاردە يە كە
سامانى گەل بە فېرۇز دەدات لەوانە ش
سامانى گەلى كورد لە بەرژە وەندىي
چەند كەس و چەند مافيايىە كە
بە فېرۇز دەدات كە ئىيۇرى كورد لەھەم مۇو
كەس باشتەر دەزانن. ئىّمە لە وکاتە وەو
بەردە وام چارەسەر ئىكىشە كانمان پى
باشتەر دوور لەميدياكان، كەچى لە پېدا
تووشى موفاجەئ بۈوين بەلىشماۋىك
لە تۆمە تباركىردن كە هىچ پاساۋىكى
نىيە و پەيمانوايە خزمەتى هىچ لايەتىك
ناكات جە لەوانە ئىخويان مەلاس

دەسکەوتو دەمچەورکەنەنەي
پىشەشى كۆمپانىا نەوتىكەنائى
دەكتات، بەلام لەھەممۇ خالەتكاندا
دەبىت پەپەرەويى بىنەما دەستورىيەكان
بىكەين لەوەدەرهەنئانى سامانى نەوتدا.
ئاۋەنە: رايىكى گشتىي دروستبووه
لەھەرىيەمى كوردستان كە بەپېزتان
تەنها لەو بېگانەدا بەدەستورەوە
پەپەھەستن كە لەگەل سیاسەتەو
خواستى خۆتان دەگونجىتەوە
شەنانى كە لەبەرژەونەندىتەن نىيە
فەراموشى دەكەن. بۇ وىتىھە دىزى
فيەرالايزمى پارىزىگاكان (سەلاھىدىن و
دىيالە) وەستانەوە لەكەتكىدا دەقى
دەستورىي پېشتىگەرييان دەكتات، بەلام
ھەركات بىنانەۋەت تەنگ بەپېتكەتە
عىنراقييەكان ھەلەدەچىن بەپاساوى
ساوەدەرەۋەنەلىقىز كەنەنەيلىقىز كەنەنەيلىقىز
عىراق بەگشتى و گەلە كۈردىان ناوىت.
بەرانبەر بەم واقىعەش ناچاربۈيون
ھەندىتكى راستىي بۇ راي گشتى روون
بىكەنەوە. من ئەۋەشتان پى دەلىم
وينەي ئەتو تانكەرە نەوتانەمان پىشانى
بەپېرسىتىكى كورد دا كە نەوتى قاچاغ
لەنەنەتخانەي (خانە) كەنەقىنەوە
دەگوازىنەوە ئەۋىش بەھەممۇ ھېزىك
پېشتراسىتى كەرددەوە ناوى ئەو
لایانەشى بىرد كە ئاۋادىيى دەكتات،
كەتىكىش ويستمان رېيگە لەنائۇدېيكەنلىنى
نەوتەكىي بىگرىن بەناردىنى فووجىك بۇ
پاراستى بېرەكەن، خەرېكبو شەپېك
رووبىدات لەگەل ھېزىك كە لەھەرىيەمە
ھاتبۇون.

ئاۋەنە: جەغتكەرنەوە يەكى بەرددەۋامى
كوردىيى ھەيە لەسەر سەرەتكەنلىقىز كەنەنەيلىقىز

سوریا داوای ئازادی ئۆجه لان ده کات کورد خاوه نى پەر فەر نییە

سہ بارہت بہ کیشہی تھے قدیسکردنی سیاست "ا"

66

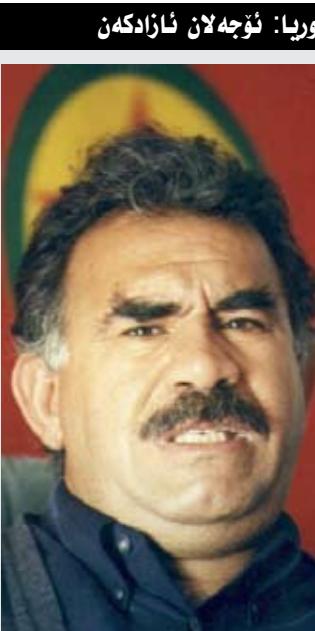
هخنه له ده سه لات،
بئ ره خنه
سياسه ت خوي
وه ک کا يه"

وئی هەلکەتوووه کە رۆشنبیرانیتیک ھەین
چۆریک لەدەسەلات بىرسن خۇيان
سیاسەت پەدوویگەن. ئەم ئەخە
يىكىدە مەلکۈنى ئەم كۆوارە بىكۈنە
و نىشاكالىيەتىكى گەورە، كە ترس
دەسەلات ناوينىن ترس لە سیاست يان
قەن لە سیاست، كە ئەمە مەم ھەلکەيەكى
يىكىو ھەم تىكەلگەرنىكى ئەگۈنجاوه
رەه و كۆملەتكە دەرەنباچى كوشندەمان
بىات. ئەۋەدى دىرى ئەوانەبىن كە
درەق بە سەتمەو نەبۈونى عەدالەتى
زەملايەتى بىدەنگەن، جىاوازە لەۋەى
رۆز كۆرتىكە يېنەو بىز ئازىللىكى
سیاسى، جىاوازە لەۋەى سیاست
كەيىنه شاكايى، جىاوازە لەۋەى چالاڭى
قەل لە سەنورى رەخنەو كەرتەكانى
و كایاھى سیاسىدا دىلىپكەن. ئەۋەى
زەردا من دەبىيەن تىكەلگەرنى
يىشەيەكى ئەخلاقى بچوک بە
يىشەيەكى مەعرىفى گاۋوھ، منىش دىرى
دەنگىو بىتەللىكتىم لە زىانى سیاسى و
زەملايەتىدا، بەلام ئام ئەم زىايىتىيە بەو
ساناكلەرمان نىيە كە ئىئە كىشەيەكى گەورە تەرە¹
ستراكتورى كۆلتۈرى ئەنمەو، ئۇيىش
يىشەيەكى كوشتنى كايدە كان و عەقلە كانو
دۇرمانىنەكانى تەرە لە لايەن سیاستەتەو
بەلويىستى مەندىك لە رۆشنبيران
يىشەيەكى ئەخلاقى و شەخسى و
زەملايەتىيە، بەلام سۈود و رېگىن
مەقىقەت بىز ئەۋەدى تەوارى كارى
عەرەقى لەكارى سیاسى و رەختى
يىساسىدا كۆرتىكە يېتەو، تاواتىكى
تاتاوانى بىتەلويىستى گاۋوتە. ئەۋەى
بىستا دەبىنرەت ئەۋەيدە كە «رەخنە كېتىن
بىتەنگى و بىتەلويىستى» لای مەندىك

چهارمین سیاستی کی ساره په رانه بقایه جوئیک
تنه قدیسکردنی سیاست.
پرستیدا پسر لوهی یک کومه سار
خنه گرتین لوجه زده تقدیسکردنی
سیاست، دهمه ویست هندیک هزی
رنگی دی بق رخنه گرتن له سیاست
همه پیشچار.

دره تا ده بیت برانین که زانستیکی
مرتاسه ریو هه مکرو گشتگیر نیبه
ساوی «رهخنه بیت له سیاست»،
لکو رهخنه له سیاست هه میشه
رهخنه له سیاست له شوینو کاتیکی
باریکاراودا، لیزه ووه چ کیشکه کیشی
تکردنیه وهی سیاست بیت، یان
یتشه لوزکالو هه نوکیین. واه قسه
سار رهخنه گرتن نیبه له سیاست وهک
الاکیه کی به شاری، به لکو قسے یه
سدر گرفته کانی سیاست وهک کایه یه ک
له ده رکه و تهه معرفی و نه خلاقی و
ولقویی، وهک کایه یه ک سار به
دیخانیکی عهقلی و نه خلاقی دیاریکارا،
وهک جنگایه کی به رهه مهین بق گویتان،
وهک پانتاییه که مژوال دروسته کات.

وهه بلین مژوق بونه وه ریکی
سیاستیه ولام نیبه بق نهادی که
تین سیاست وهک جا اکیه کی
فرمه لا یه تی و میثویی و نه خلاقی لیزه دا،
زم زه مینه میثوییه نیتمدادا، لم فهزا
عريفیه دا، له پیستای میثوی کوریدا
ته کایه یه کی قهیرانواری، قهیرانه که شی
س قهیرانی ده سه لات نیبه، قهیرانی
زدمی ریکھستنی ده ولته تو کلمه لکا
ن حیزبوب ده ولته نیبه، به لکو قهیرانی
تراتکنوری ترن.

وریا: ئۆجه لان ئازادکەن

سوبای ئازادى سورىا له کاتى چالاکىيە كىدا

٦٣

که به دریزایی سنوری نیوان سوریا و تورکیا، کورد هیه. نو و تی "تا نیستا یکگی سرمه کی له به ده نم هنگاوی هودیکیان، بونی به مینو کارای په که که به نساو کورده کانی سوریادا و تورکیاش ماشیش ده زانیت که دامه زاندی ناوجه هی کارام خاکی تورکیا پیتناپاریتیت.

نه بدیدی "چیچک" دا به نه نجامکه یاندنی لام سیناریویه کاریکی زه حمه ته نیستاد، نو پیتویاه لهم قناغه دا پیچویه که کل فی عنان بز کوتایهیتیان گریزیو ئاللوزیه کانی سوریا زیارت و اتفیعه و نزیکه، که پیشه چیت ریکه بز سیناریویه کی ماوشیوه "سیناریویه" مهله لام عبدوللاسالح له مه من"، سوریادا خوشبکات که پرسه کوکاستنیه و ده سه لات بشیوه ای سیاسی بزیوه بچیت، دوا نه وهی مر جه کانی ئاگریه است جیهه جیهه کریت.

نه و تی "نیستا هیزه" یه کل اکاره وه مه سله لام سیاریادا، هیزه که که وه جیهان، به تایه تی رو سیا که کلیلی چاره سه ریو کوتایهیتیان به کیشکه کی تیه".

چچکه که ئامازه هی بهه کرد که نیستا سوریا بوبه به چه قی مملانی هیزه باخوخیی و ناوجه بیسی و جیهانیه کانیش، لام لام له سایه هی نم و در جه رخانه ره نگه له پاشمه پیژدیا به که لکتان بین، به لام نیمه ئاماده دین نه فسره کانتان راده است بکه بینه و به مو مر جهی ره بدللا توجه لان ئازاد بکن".

ده که نو PYD ش که له په که که و نزیکه باسی "ئیدارهی زانی" ده کانت بز نو مه بسته ش له وانی تر زیات خوی ریکختووه و ئاجومه نیشر دروستکرده و له ناوجه کوردن شنیه کاندا نو و تی "به لام نه وهی جینی کشینییه وه ولیک له تارادیه به مه بستی له یه کت زیکختنیه وهی ئاجومه نی شنمانی کوری سوریا و PYD او چه ندانیشتکیشیان لهه ولایت کردووه بکه نه وهی بکنه ریککه و تونو هلگر تنو رو شمیکی هاویه ش".

”یزی یه کلاکه ره وه
مه سه لهی سوریادا،
یزه گه ورده کانی
جیهان بہ تایبہ تی
وسیا

سوریا ناماده یه ناو هفسه رانه ای میتی
تورکی دهستگیریکدرون را داشتی
تورکیا بکاته وه له برامبهر ظازدکدنی
عه بدولا توجه لاندا، جالکوانیکی
کوردی سوریا ش دلیت "کورد خاوه نی
پرژنه یه کی یه کگتوو نینو له ناو خو یاندا
ناکونکن".

سنه نتری روژمه لاتی ناوه رپاست بق
لیکلینه وه ستراتیجی "تدرسام" که
سنه نتری تورکیه، لیکلینه وه کی
توبیتون تزدهان "پسپیچ" له کاریباری
روژمه لاتی ناوه رپاستی بلاکدوروه ته وه
بنانویشسانی "گفتگوکی" که دهرباره هی
ناوچه هی تازام له سوریا - مترسی و
دهرفه تو سیناریو کان له پرانگه کی
تورکیه وه، لیکلینه وه که نخشه یه ک
له ۴ پیشنبایی ناوچه کانی تازامی A
B و C و D خستوته روو له که ل
مه لاس نگاندنی باشی و خرابیه کانی
هر ناوچه یه کدا که نگره ری نهودی
هی وه ک تازامی تازام رایگه یه نینی،
که ر بتیو تورکیا رسیکیکی سریانی
بیوجوره بکات. لیکلینه وه که ظامره
بهوده ده کات که له سایه ای ناماوسه نگی
ته رانیوی میتی نیوان تپیزرسیون و
ده سه لاتدا، مماله کرپنی دنیسی
به شار ئاسد، ئام معلماییه ش بهرد و ام
ده بیت تا لایه کیان به سر لاكه تریاندا
به یه کجاري سه رده کوپیت. تزدهان
پیتیواه هیشتا توانای نموده له مثاردا
نیمه تپیزرسیونی سوری له ولاثانی
ده بودراویسیو پر چه ک بکرین، ئامه
جگه له وه که واشنتنو پاریس له دزی
چه کارکدنی تپیزرسیون، یه موبیلیه ای
نانازن له رپاستیدا کن تپیزرسیون با پیوه
ده باتو پرژنه سیاسیشی چیه.
که واته له پیتناو فشاره هینان بق سه
ریشمی به شار ئاسددا، بیزاره دهی دووهم

تیابه کوردى هەزار ١٠٠ ئىسرائىل

BBC : 10x1

مهمترین کورده‌کانی نیسراشیل مهلهپکیتی کورده‌کانی نیسراشیل
کوردانه‌ی هنریانه‌وه به رو نیسراشیل
کوچیان کردیوه، به ۲۰ تا ۵۰ هزار
کس دهخه‌ملیتی‌نون نزدیه‌شیان
له باکوری نیسراشیل و شاری قدس و
بهندره‌ی شادود نیشته‌جین.
هردهانی پهکرانه دهناسی، به لام نیستا
موشنه هار به بونه‌ی برگونارکردنه
نم جه‌زنه، موشنه توهکولی که
پیکیکه له کورده جوله‌که کان به بشی
فارسی رادیویی نیسراشیلی راگه‌یاند که
نزیکه‌ی ۱۰۰ هزار کورد له نیسراشیل
نیشته‌جین، به لام ماوکاریسی نیزانیان
سستو لاوزه، نه و ده لیت "نژدیه‌ی
هاره نژدی کنجه‌کان کوردييان
له بیرچووه‌توه و نایزانن.

یه کیتی: به هۆی لیدوانه کانی بارزانییه وه زه ره رمان کرد
چونکه هیچ لایه نیک پشتگیرییان نه کردین

نئا: پشتیوان جہمال

تا دیت په بیوه ندیبیه کانی نیوان
هر زیو حکومه تی ناوہندی گئی
نه بیت، تا شهروی هینی رایدوو،
مالیکی، تالله بانی سرپوشک گرد پز
نایسایکردن ووهی په بیوه ندیبیه کانی
له گکل بارزانی، پسپیتکی زانسته
سیاسیبیه کان رایده گکه یمنیت که راسته
قسه کانی بارزانی ته عبیره له سیاسه تی
حکومه تی هر قم، به لام رونگه
بوقونی همو خلکی کوردستان
نه بیت.

دواي ئوهه ي بارزانى لە جەزئى ئەرۋۇدا
و تارىتكى پېشکەشكىدو هىرىشىكى
توندى كىدە سەر مالىكى سەرۆك
وە زىرانسى عىراق، پەيوەندىبىه كانى
تىوان ھەرتىمى كوردىستان و عىراق رۇوى
لە گۈرئى و ئاللۇزى كىدو هەتا ئىستاش
ئاسابى نەبۇونەتەوە، لە بامىبەرىشدا
بە پېرسانى دەھولەتى ياسا كە مالىكى
سەرۆكىايەتى دەكەت ھەر جارەو
بە شەيپەيدىك لىدىوان دىئى ھەرتىمى
كوردىستان و خودى بارزانى دەدەن.
بۇ ئۇنىتەنەن سەرەتلىكى ئەنلىكى
ئاماژە بەوه دەكەن كە لىدىوانە كانى
بارزانى تەعېرى لە "خەلکى ھەرتىمى
كوردىستان و سەرگەدايدەتىبىه
سياسىيەكە ئى دەكەت، چونكە دواجار
بارزانى "وەك سەرۆك ھەلبىزىدرارى
خەلکى كوردىستان".
فوسەرو رۇنىتەنەن نوس، عارف قوربانى
لە لىدىوانەتكە باق ئاۋىتىنە رايگەياند كە بە و

پنیه
بارزانی ته عبر له سیاسته تو
سه رکرداختی هه رتمی کوردستان
ده کات، بؤیه لیدوانه کانیشی له بهرامیه
مالیکی هه مانشیوه ویه .

ئەندامی مەكتبی سیاسى کۆمەلی
ئیسلامیش، عەبدولستار مە جید کە
پارتەکەی يەکیکە لەلایەنە کانی
ئۆپزرسیون هەمان بۆچونی هەیه کە
مە سعواد بارزانی سه رۆکی هه رتمی
کوردستانه و بەپیش کارنامەی
سە رۆکایەتی هه ریمیش بۆی هەیه
بەناوی "هه رتمی کوردستانه وە قسە
بکات" ، بەلام بەوتەی ناوبرا لەئیستادا
بارودزخی هەریم بەشیوه کە کە
کۆمەلیک قەیرانی لە خۆگرتەو، بۆیه
بتوسستە برس و راویز لەنۇ ھەمۇو

کوپان: لیدوانه کانی بارزانی ته عبیره له پوسته کهی

لیڈوانه کانی بارزانی
بۆ مالیکی تەعبیرە
له سیاسەتی
حکومەتی هەریم،
بەلام رەنگدانەوەی
ھەموو خەلکی
كوردستان نییە

له نازولی پیوی دیاره، به لام تازه
بارود خوکه به تاله بانی ناسایی
نایتیه و هو بارزانی مالیکی لا ده بات".
به پیچه وانهی ئه و قسانهی
قوریانیه ووه، سه رجاووه کهی یه کیتی
نمایم زهی بودا که ئه و داوا کاریهی
مالیکی له په پهی "به هیز" دیایه، چونکه
له وه تیگه يشت که هیچ کس و هیزیک
ناتوانیت لایبیات، چونکه پشتگیری
ئه مه ریکا و نیزه ایشی به ده سته بیناوه.
پس پیچانی سیاسییش جه خت
ده کنه وه که لیدوانه کانی بارزانی
ته عییر له سره رکردا یاه تی حکومه تی
هر ریم ده کات، به لام ئه م لیدوانه هی
ره نگدانه وهی به شیکی نوری "خه لک"
نیبیه.
لهمباره یه وه مامؤستای رانسته
سیاسییه کان له زانکوی سه لاحه دین،
د. کامه ران مه نتک له لیدوانیکدا بۆ
نائواننیه رایگه یاند که له پوی یاساییه وه
قسسه کانی سه رکی هر ریم سیاسه تی
حکومه تی هر ریم ده درده خات، چونکه
هه لبریز درداوی خه لکی کوردستانه،
به لام لیدوانه کانی ئه مدوا یایه
ره نگدانه وهی که سایه تی خویه تی و
ره نگه به شیک له حیزیه که خوی و
خه لکی کوردستانیشی له گه لدا نه بن.

فراسیوونه کانی په رله مان ده بنه ۱۵

لەپەرلەمانی کوردستان فراکسیونیکی سەربەخۆ پیکدەھینریت

فوت: ئەرشىف

كە لەپەيرەوهى ناوخۇي پەرلەمان و
بەپىي ياسا دىيارى نەكراوه كە لەناو
فراكسىون ۋىمارەت ئەندامەكانى
فراكسىون چەند كەس بىت، ياخود
لەكتاتى هەلبىزدارن بە جىلىستىك
بەشدارى دەكىرىت ھەر بەھەمان لىست
دەبىت فراكسىون پېتكەيىزىت، بۇيە
ھەر كەسىك لەنىتو پەرلەمان خۆى
رابكە يەنتىت لەچواچىوهى فراكسىون
سەرۋاكىاهىتى پەرلەمان وەك فراكسىون
مامەتلەتى لەگەلدا دەكتات.

ناويرا و نۇمنەتى بەلىستى چاكسازى و
عەدالەتى كۆمەلەيەتى هيئىتى يەوهى كە
بەيەك لىست ھاتته نىتو پەرلەمان،
بەلام لەنىتو پەرلەماندا بۇون بە چوار
فراكسىون، (كۈمىل، يەكگىرتوو،
سۆسالىست، زەھەمەتكىشان)،
لەبەرئەوهى "ھىچ نوسراوېك نىيە،
بۇيە ئاسابىيە كەسىك بىيەوبىت بەتەنها
وەك فراكسىون خۆى رابكە يەنتىت و
ھىچ رېڭىريەك نىيە".

دیمه‌نیک له دانیشتنه کافی په رله‌مان
هه‌یه و داوای بودجه‌ش له هیچ لایه‌نیک
ناکه‌ین، ده خوازین چون ریز له همه مورو
فراکسیونه کان ده گیریت، به همه مانشیوه
ریز له و فراکسیونه‌ی نیمه‌ش
بگیریت .

به و پیته‌ی سه‌روکی فراکسیونی
ئازادی و عده‌الاتی کومه‌لایه‌تی،
هازه سلیمان ته‌نها خویه‌تی له نیو
فراکسیونه‌که‌ی، به‌لام ناشکاریکد که
هه‌تا دیستا به‌شیوه‌ی کی فرمی داوایان
لینه‌کردوه بقئه‌وهی به‌شدایریت له و
فراکسیونه له حاله‌تی داواکردنیشدا
و تی "ئه و کات گفتگوکی له سه‌ر
ده‌که‌ین، ئه گهار بزانین له برژوهه‌ندی
ئیمه‌داییه ئه و کاته بپاری له سه‌ر
دده‌دین .

سه‌باره‌ت به‌یاساییبونی فراکسیونی
له و شیوه‌ی که له په رله‌مانی کوردستان
دابمه‌زیست، په رله مانتاری فراکسیونی
کوردستانی له لیستی یه‌کنکنی، گران
ئازاد له لیدوانیکدا بقئه‌ناین رایگه‌یاند

ریه خو دابمه زینین که سه
ه هیچ لایه نیک نهیت بقئه و
بسته ش قسے یان کردوه و رنه
سانی تریش له فراکسیونه کانی تر

نیو فرکسیونہ کے یاں۔

ژماره یه ک پهله مانتر ل لهه ولدان
بیشوده فراکسیونیکی ساره بخز
ل پهله مانی کوردستان دروست
بکن، داوشیان له سره رکایه تی
پهله مانی کوردستان کردوه که
ریگه یان پیبدیریت فراکسیونه یان
رابکه یه من، پهله مانتراریکی لیزنه هی
یا ساییش دروستکردنی ثو فراکسیونه

هـمانه وی خـوـمـان
نوـانـین بـرـپـیـار
هـین نـهـوـهـک
ئـیـعـازـی حـیـزـب
نـلـایـهـنـیـک
ارـهـکـانـمـانـ بـکـهـمـن

ناپراو روئیکرده و که دهیانه ویت
کسیونه که یان هه مو پیکه ته کان
خو پگریت به می جیاواری ئاینی و
ته ویه کار بق بره زوهندی گشتی
نه و تی نامانه ویت هیچ لایه زینک
یاسی ته داخلوی کاره کانمان بکاتو
هر به هیچ حیزبو لایه زینکیش
ین .

ئەم لەپەھىيە بە سېۇنسەرى ژۇورى بازىرگانى و پىشەسازى سلىمانى چاپ و بىلەۋە كەرىتىهە

تەلپەندىرىدىنى ناوجە گەشىيارىيەكان بەردەواامە
وەزارەتەكانى دارايى و كشتوكال زهوييان داگىر دەكىيت، بەلام بىيىدەنگن

نئا: ناسق سہروائی

تدریک لخه‌لکی خامی نهاده بیان هدایه
چند سالیانکی تر شوینیک نهایت
سیه‌بیانی لتبیکان، چونکه رذذ به پذیر
زماره‌ی نهاده تابله‌ندانه‌ی بهاده وری
زهی ناوچه که شتیاریه کاندا ده کریت،
له زیاده بوندایه. بدرویه باری گشتنی
که شتوگذاری سلیمانی، همان
ماترسی هدایه و ده لیت "نزوینه‌ی نهاده"
زهیانه‌ی زیاده په و بیان کراوه‌ته سه،
می‌لکی و زاره‌تی دارایی و کشتوكالان،
ده بین نهادن نه میلان نه زیاده په و بیانه
کریت.

فۇقۇ: ئاۋىنە

کونفرانسیکیان له بواری گه شتوگوزاردا سازکردوه، لهو گونفرانسه شدا کومه لیک پیشنبایرو راسپارده بیان داوهته حکومهت، لهوانه ده رکدنی یاسایه کی تایبیت بتو په ره پیدانی کارتی گه شتوگوزار، کارئاسانی بتو نهود کسانه ای دهیانه وئی له که رتی گه شتوگوزار کار بکنه و چهندین پیشنبایر تريش، به لام تائیستا و دلایمکی روونی حکومه تیان به دهست نه گه یشتوروه، هروهه و تیشی "کیشه یه کی تر ئوهه سالانه بودجه یه کی که م بتو گه شتوگوزار تخرخان ده کرتی، ئیمه سالی پیششو یه ک ملیارو ۲۰۰ ملیون دینارمان بتو دانراوه، ئوهش ریشه یه کی کمه".

نهوه قبول ده کن؟".

نه و غه بیاریشه بهوهی نه ک هر زهوي داگیرده کرتی، به لکو روزانه ده ستکاری توبوگرافیا ای ناوچه حیا جیا کانی کور دستانیش ده کرتی، ئه و تی "به بی ئوهه که س لیپرسینه وه بیان له گه ل بکات، هندی لهو خلکانه شیو پرده که نهوه، گرد ده بین، دواجار هر دوکوشیان ده فروشن".

ناوبراوه ئوهه ش روونده کاتوهه که ئه وان و هک گه شتوگوزار هر کس و لایه نیک زه و بیان داگیر بکات، لیک بیده نگ نابن، نمونه شی بهوه هینایه و که کاتنیک له ناوچه بیان و کانی شه بیان زه و بیان داگیر کاروه قبولیان نه کرد ووه و تی "راسته و خو لبیچینه وه مان کرد، ته نانه ات سماجو هه بکله، خانو شمان

ناتوانیں کہرتی
کے شتیاری بخہینہ
ریزبہ ندی سہ رچاوه کانی
دahaاتی هریمہ وہ

خزمه تکوزاری ناوچه که شتیاریه کان
گله‌یی به رده و امی سه بیرانکه ران و
گه شتیاران نئو و دیه که له زویه ک
له ناوچه گه شتیاریه کاندا خزمه تکوزاری
ته والیتیان نییه، به بیوه به ری
گه شتوکوگاری سلیمانی نئو و گله‌یی به
ناحه قی ده زانی و نئو و روونده کاته و که
له چهندین شوین پروره دی دروستکدنی
ته والیتیان هه بووه دروستیشیان
کرد و ووه، به لام هنندی له گه شتیاران،
هیچ ریزیک بو نئو پرورزانه‌ی نهوان
دانانین، و هک نئو و تی به داخله و، نه ک
پاکو خواوینی رانگن، به لکو و براشی
ده کنه ن و کلو په لکانیشی دهدزن،
چهندین به لگه مان بو نئم قسه هه یه،
پروره دی دروستکدنی ته والیتمان هه یه،
هیشتا نئیمه له مقاوله که مان و هرنگر توروه،
که چی ههمو که لوبه له کانیان دریوه.
نه که به بیوه به ره باسی له و هوش کرد،
به شیک له سه بیرانکه ران له شوینه
گه شتیاریه کاندا نئو یاریانه به کارده هینن
که نهوان تایبیت بو مندالایان دروست
کرد و "که س هه یه ته منی ۳۰ ساله
سواری جولانه می مندالان ده بیت".

یاسین فهق سعید
 کراوه، هلهو شیته وه، ئەمەش هه روهە
 ئە و تى "ناکرى ئە و هاوينە هه واره كە
 شويىنىكى گشتىيە، لەخەلکى قەدەغە
 بىرىتە خەلکى ناچار بىرىت بە بلىت
 چەنە سەيرانگا كەوه، لەئىستادا چارەسەر
 هەر ئە وەي ئە و گىرىيەستى كە لەكەل
 ئە و كومپانىيە كراوه هلهو شیته وه
 ئە و خەرجيانەش كە كىدوپەتى پىي
 بىرىتە وە، سەيرانگا كەش بگەپتە وە بۇ
 خەلکى

تەلبەندى ناوجەگەشتىيارىيەكان
 رۈولە زىابۇونە
 لەئىستادا زۇرىبەرى زەۋىي ناوجە

وهک هارو ولاٽیان
به پرسانیش ره خنه یان
هه مooo نئو و ره خنانه یه ئه
حکومیه له بواری گه شا
ده گریت، روزانه خه لکی
ره خنه دووباره ده که نا
چاره چیه؟ یاسینی فه قو
ئه مهه ش نئوهی رونکرده
ته نها ره خنه ناگرن، به لکو
هه ولو پلانیشیان هه یه، نمو
هیتیاوه که مانگی ۹۱ س

” هیچ پر فژه یه کی
که شتیاری
له کوردستاندا له هه ر
چوار و هرزه کهی سالدا
کارا نییه ”

ساعده فرقه ساسن

نهو خانوانه‌ی دروست دهکرین
نواهه‌پویان ده رناچیت، که نه‌مه له‌پوی
ته‌ندروستیه وه زیانی نوره

سہرچنارو کمپانیا لوینانیہ کے
ناوہ رپاستی سالانی نہوہ دہ کانیش،
سہرچنار تاکہ شوئنی گهشتیاری بوبو
کے تزوینہ دادنیشتوانی شاری سلیمانی
وق گھشت و سہیران روویان تیدہ کرد،
لام لام و ماوہ یہ بد دواوہ، وردہ وردہ
کے شتیارانی ٹئو ہاوینہ ھوا وارہ
کے می کرد، بھجوریک وہ ک بی ٹوہ بھری
کے شتو گوزاری سلیمانی دہ لیت "پیش

له دیداری یکی ناوینه‌دا، به پیوشه به ده
گشتی که شتوگوزاری سلیمانی، یاسین
نهقی سه‌عید به پاشکاوانه ژاماره به و
خالانه ده کات که بونته ریگره به ردهم
گشته کردنی بواری گه شتوگوزاری
پاریزگای سلیمانی، لهای نه و
سه‌ره تکرین کیشی دامه زراوه‌ی
گه شتوگوزار نهوده‌ی که به استراوه‌تنه و
به و زاره‌تی شاره‌وانیه‌وه، بؤیه
ده ملیت "کیشی سه‌ره کی دامه زراوه‌ی
گه شتوگوزار نهوده‌ی که خراوه‌تنه سر
و هزاره‌تی شاره‌وانی که پرکارتین
و هزاره‌تنه".

بهشیک لهو پرلذه گهشتیاریانه
حکومت دهیکات
هه رچه ننده لهه رسنی شاروچکه
ددریه ندیخان، هه لبجهی شه هید،
دوکان، به پیوه به رایه تی گه شتوگوزار
هه، به لام و هک باسین ناماژه هی

پیشنهادات، ئەو بەرپوھە بە رایە تىيانە كە مۇكۆپپىان زۆرە، "لەئاست تموھى نىتېمەدا نىن". لە ئىستادا وەك ئەو بەرپوھە بە باسى دەكتات، لە سەر ئەركى حکومەت، كارى چاکىرىن و جوانسەكارى بۇ چەند پۈزۈزىيە كى گشلى كە شتىيارى دەكىرىت، لەوانە پۈزۈزىي جوانسەكارى هاوبىنەھەوارى چاوكى گولانە لەھەلە بەجە شەھيدو پۈزۈزىي تەواوکىرىنى كابىنەتكانى ئەحمدە ئاوا كە لە ۱۶ قىتلالى بچوک پىكھاتتووه، هەرورەها پۈزۈزىي دروستكىرىنى رىيگاى (ئەممەد ئاوا زەلم)، بەلام ئەوهى تېبىنىي دەكىرىت، كارەكانى پۈزۈزىي دروستكىرىنى رىيگاى (ئەممەد ئاوا زەلم) زۆر بە خاۋى بەرپىوه دەچىت، ھۆكاري ئەوهىش وەك ئەو بەرپوھە بە رە نامازىي پىدەكتات، بۇ سىستى يەكىن لە كۆپپانىيانا كانى جىئە جىيكارى پۈزۈزە كە دەگە بىتتەوە كە ئەويش كۆمپانىيائى (رتىناسىي نوى) يە "ئەوهى بۇوهتە ھۆكاري دواكە و تىنى ئەو پۈزۈزىي، كۆمپانىيائى رتىناسىي نوى يە، بە باستى ئىشە كانىيان زۆر بە خاپىي دەكەن، بۇ يە داولامان لە وزارەت كەرددووه ئەو كارەيان لى بىسەننەوە". ھاواكت قەربە بوكىرىنەوهى ئەو ھاواولاتيانەش كە زۇويە كانىيان بەر پۈزۈزە كە دەكە ويكت، ھۆكارييە ترى

دواکه و ترنی پروره کیه، له مباره و هه و نه
به دربرسنه و تی "هرچه نده نه و خاوهن
زد ویانه بتو خاوهنداریتی مولکه کانیان
به لگه نامه فهربیان نینه، به لام پاش
هه ولیکی نقد توائیمان قهربویان بتو
و دریگین، ئه وهش کاره کانی که مینک
دواخستین".

پروره دی جوانکاری به رده قاره مان،
له ده ربیه نندی بازیان، یه کیکی تره
له پروره کانی به پروره رایه تی
که شترگوزاری سلیمانی که له تیستادا
له قوتاناغی ته او بوندایه. به ده رله وانه
بوزانه و هی چه دند شوینه و ایریکی گشتیاری
یه کیکی تره له پروره کانی که شترگوزاری
سلیمانی، له وانه "دروستکدنی سه و زانی
له نزیک ئشکه و تی قرقاپان، جوانکاری
له ده ربیه نندی بازیان، دروستکدنی
دیواری راگر بتو قه لای شیروانه".

سه بارهت به پروره دی (هه واری شار)
یشن که پروره دی کی ناوشاري سلیمانی-
یو ماوهی چندین ساله کاری تیدا
ده کریت، به لام تانیستا ته او نه کراوه،
ئه و تی "پروره دی هه واری شار له نیتوان
شاره وانی و و به رهیتندایه و هیچ
په بیوه ندیمه کی به نئمه وه نینه".

بۇچى نمرەي
پىوانەيى
دادگەرانە
نىيە؟

م. ئىبراهىم عەبدۇلپەھىم عەزىز

چهند روزی پیشودا به نوسراویک
مرهی پیوانهی تاقیکردنه و هکانی
اکالوری سالی پاری ۲۰۱۱ گشته
برچم قوتاخانه کان. به پیئه م
شستانده هر مامؤستایه که نمره +۱
و هابتبته و سوپاس ده کریت و هه و هشی
ای و هرگز بست سزا ناگادارکردنه و هی
اراسته ده کریت، هوانه شی له بیوان
۱ بیو - ۱ دان نه سزاون نه پاداشت
هر ناگن. له به روشنا ای زمزونی
کوئیک لاما موستایان و ئه و واقیعه
روه رده بیهشی ئیستا له کورستاندا
مهیه ده کریت ئه م پیووهره که پیئی
و تریت "نمره بیوانهی" و ناستی
اما موستای پی دیاریی ده کریت زور به
بیووه ریکی نازانستی و نامه تیقی بدريته
مهلم له به رکمه لیک هؤکار که ئه مهی
خواروه و گنگترینانه:

۱- مامؤسستایانی ههموو کورستان و
ههموو بابته کان به یه ک پیوه
له دلده نگیرین، که نهمه
قر نامه نتیجه، چونکه ناکریت
مامؤسستایه ک به شاره زایه کی
نیادویستیه کانی بذایین کراوه
نه مان پیوه ری بتو به کاریت له گال
مامؤسستایه ک که یه کم ساله وانه
پولی ۱۲ ناماذه دی (ویژه یه یان
انستی) بلیته و. بق نمونه له و
اماذه دیه منی لیم سالی ۲۰۰۸ ببوه
ناماذه دی واته سالی خویندنی ۲۰۱۰
یه کم و هجبه خویندنکارانمان
که شتنه پولی ۱۲ بویه هم خویندنکارو
هم مامؤسستایانیش سالی یه که میان
وو، کچ و هکو نه و خویندنگا کون و
نمونه بیه کانی ناوشاری سلیمانیدا و هکو
بک حسابیان بق ده کریت که تمه نیان

۲- حسابکردنی نمره له باتی ریزه‌ی
رهچوون یه کیکی تره له خالله
وازه‌کان، چونکه له قوتانگه کانیتر
سه ره پره شتیاره کان ئه و هنده گرنگی
نه پریزه‌ی ده رچوون دهدن ئه و هنده

گرنگی به نمره نادرست، که چی ل42
اما دهی بزری نمره حسابی بُو
کریت و همچنان بانیکو دووهایه.
۳- حساب نه کردنی خولی دووهم که
مه یه کیکه له هه ره خاله لاوزه کانی
م پیوهه، چونکه و زاره تی په روهد
سالانه که ره خنه شوهی لینده گیریت
که بُو ریشه ده چوون نزمه خبرا په نا
قئه و دلله ده بات که له خولی دووهم
یزه که به رز ده بیته وه من ده برسم
ایا حیکمه چیه له حساب نه کردنی
خولی دووهم ئایا ئه خویندکارانه
خولی دووهم هه مان خویندکاری نه و

۴- تاوانی ماموستا چه خویندکار
 هر ب لهدفتی ری دهدات، بق له سه ر
 ماموستاکه حساب بکریت که زور جار
 و خویندکاره و هر رقیک نئم چه که
 کار دینتیت، بؤیه زور نامه نتیقیه
 خویندکاریک زدرب لهدفتاریک ب دات
 ابانی تاقیکردنوه و هر نه کردووه، که چی
 سه ر ماموستا حساب بکری.
 ۵- خالنیکی لوازی تری نئم
 بیوههه نه وویه که هیچ حساییک
 بو به دواداچونی سه رپه رشتیاره کان
 اسکریت، چونکه سه رپه رشتیار سالانه
 پهند جاریک سه ردانی ماموستای
 با بهته که کی ده کات نئگه ر ماموستای کی

وازه بُو چاوپوشی لَن ده کریت.
 بُو زیارت رونکردنده وهی ئەمەش سالى
 خوینىنى ٢٠١٠-٢٠١١ لەدوانى سەردارى
 سەرپەرەشتىار كە لەپەرەودەرى
 مەلەندى سلىمانىشەوە دەھات من
 بلهى نايابم وەرگرت و لهسەر پىتشناري
 سەرپەرەشتىار زېزۇ سۈپاسم وەرگرت،
 لام لەكتابى سالىدا لەھەلسەنگاندى
 مەرمىي پىۋانەيى ئىزىزىرى سەرنجع
 اكىشىم بُو هاتىھو. داوا لەۋەزارەت
 كەم بەدواچىنيك بُو ئەم بکات
 زانەنەلسەنگاندى سەرپەرەشتىارەك
 رورىست بۇوه يان ئەوهى ئەوان، چونكە
 مەم دىرييەكىيە هيچ مەعقول نىيە.

"نمره‌ی پیوانه‌یی ماموستا به پیوه‌ری کویرانه داده‌نریت"

”
ده کریت
پیدا چونه وه به م
هه لسنه نگاندنه دا
بکه ینو ئىشە للا
لە ماوهى داهاتوود
قسەئى لە بارە وە
ده کە ین

نموده بیوانه بیه "ماموستا زهرمه ند
ده کات و سیستمی پاداشت و سزاکه
ره قترو ناشیرینتر ده کات ". هروهها
م چمیه ن عه بدولل که سره په رشتیاری
یه کمی پسپوری ئاماده بیه کانی
په روهدی مه لیه ندی سلیمانیه بو
ئاؤتیه رونکرده و "ئوانه لە نموده
بیوانه بیدا سالیان بو هاتوهه توهه هیچ
سزایه ک نادرین و ئوانه موجه بیشیان
هه یه هر وک جاران سوپاس
ده کرین".

نهزمونه کان: ده گریت پیدا چونه و به نمره پیوانه می بگیرت
له لیدونکیشدا بو ئاوینه، به پیوه به ری گشتی نه زمونه کانی
و هزاره تی په روهرد، م باپیر به کر باپیر جه غتی کرده و "ه لسنه نگاندنی
ماموسنتا په یوهو سته بوهی تاچهند
ئه و ماموسنایه توانيویه تی ئاستی ئه و خویندنکاره به رز بکاتوه و بیانگه یه نیتیه
ده رچوون و چهندنین ساله په روهرد
ه سره مهه کردووه به پیوه ری
هه لسنه نگاندنی ماموسنتا". له باره ری
ئوهشی ئهم هه لسنه نگاندنه تنهها
خولی یه که می به کالوری ده گریت و
م باپیر و تی "ده گریت هنگاو بذریت بو
ئه و هی له داهاتوودا ئه و هه لسنه نگاندنه
تنهها خولی یه که م نه گریت و، به لام
نه و پیویست ده کات بگیرینه و بو
به پیوه به رایه تی هه لسنه نگاندن و بو
په روهرد تا بپاری له سره بدریت و
ئیشنه للا له ماوی داهاتودا قسه یه کی
له باره و ده کهین".

لاره په حوسس و نېټپاڼي خوییندکاره کالیان

هه م هه لسه نگاندنه
ماموستا زهره رمه ند
ده کات و سیستمی
پاداشتو سزا
ره قترو ناشیرینتر
ده کات

پی به رزدہ بیتے وہ سوپاں بُ مامُؤسٰتا
خراپے کے دیتے وہ " نئم مامُؤسٰتا یہ
وتیشی " بپورہ کانی پے رورہ د بُ
ہ لَسْنَگَانِدَنِي مامُؤسٰتا یا ن نمره ی
پیوانه یی کویرانه یه ". هرودہ ها
مامُؤسٰتا یہ کیتر ئاماڑا یہ بہ وہ کرد
لہ خویندکارہ کانی پولیکی ۱۲ ئاماڈہ ی
خویندگاکھی خوی پرسیوہ چندتائ
بہ تہمان ئے مسال لہ پولی ۱۲ دہربچن؟
تنه ۳ خویندکار لہ کوئی ۲۲ دہستیان
بہ رزکدوہ تھوہ و تی " سبیه ہے مموو
ئے مانہ ئے چنے تاقیکردنہ وہ وہ زدرب
لہ دہفتہ رہ کانیان دہدن و دواتریش
لہ هے لَسْنَگَانِدَنِدا لہ سر ئیمہ دہ بنہ
مالو سالب بُ ئیمہ دیتے وہ ! "

A group of approximately ten students, mostly girls, are standing together in what appears to be a school hallway or common area. They are all wearing matching uniforms consisting of white shirts, plaid skirts, and white socks with dark shoes. Some students are wearing headscarves. The background shows a wall with windows and a door.

هه لس نگاندنه دا تنهها خولي
که هم به هند و هر ده گيرت "لکاتيکا
زيريه کي زوري خويندکار چهند
انه يه ک ده هيلته و بق خولي دووه همو
خولي يه ک هم تهنيا بق شکاندنی
رس و خوتاقيکردن و داده نيشن و
لامي ده رچون نادهنه و ". هر روه ها
سي لوهد كرد هم مو ده فتری خولي
ک هم حساب ده گيرت بي جياواز گردن
نيوان زه پ ليدان و که وتن، لکاتيکا
زوري خويندکار زه پ له ده فتره ره کي
ه دات و هك هيما يه ک بق بايکوت کردن
اقيکردن و. م سيريان ناحيقه کي
يکي ک ئه م جوره هه لس نگاندنه
وهدا ديار گيرد ک به يه ک چاو
ماشاي تواني خويندنه يه کي
مومونه يي و خويندگه يه کي گوندي
ئيمکانيات ده کاتو و جه غنيکرده و
يئمه به هر کي وزاره تى ده زانين
يدين اچونه و هه لس نگاندنه يه کي ديدا
گيرت، پيوسيسته لاني کم هه ردوو
مول پيکره و بکرته ده ستکه وتنى
هر نجامى هه لس نگاندنه پيوانه يي
ک تنهها خولي يه که ". سه رکو
وسمان که ناوي خواز اوبي يه کي
و مامؤستيانه يه که له خويندگاه يه کي
وشار و انه ده لتيه و، ئاماže به وه
ه دات "جارى واه يه خويندکارانى
خويندگاه يه که بر خراپي مامؤستاي
کيک له وانه کايان بيزاره بنزو
موميان ده چن مامؤستاي تاييهت
پاره ده گرن، که چي له وسره ره رېژه دى
رچوني مامؤستا خراپه که خوياني

نهاده مامۆستاپیانی سەرەخو یادی ۱۰/یان کردەوە

سالی ۲۰۰۰ ن و به قسمه م. نه و شیروان "نه گهر هیوایه کی جموجول هه بیت له مانه دایه".
له به شیکتری ئەم گفتگو گیه دا
به شداران توپه بیو و بیزاری خویان
به سەر سستى کاره کانی يەکتى
مامۆستاياندا رژاندو رەخنەی تونديان
له دواکه و تىنی به ستنى گۇفراسى لقە كان
گرت و م. عەللى فەتاح كە له گفتگو كە دا
و تەيى ھەبۇو جەغتىكىدە و "ئېمە كە
به شداريمان لە كۈنگەرى مامۆستايان
كردۇھو و ھەكىو لىستى ھاوبەش
(دەرەوەي دەسەلات) تەۋاقۇمان
لە سەر ئەنجامەكانى كۈنگە كىردووه،
ھەست بەئىحراجى زۇر دەكەين
بە رابنەر دەنگەرە كانمان".

مامۆستايان دابەش دەبن بۇ سى
گروپ، بە شىئىكىيان ئەوانەن بەر
لە پاپەرين دامەزراون و هېچ كاريان
بە جموجولو بزاۋى مامۆستايان وە
نىيە و كورد و تەنلى كە دەلىن
دەست بىگە بە كەللاۋەكەي خۇتۇرە با
با نەبیات و ھەقى ئۇويتىت نەبىت".
تۈزۈچى دووهەميش دامەزراونى راپەرین
تا سالى ۲۰۰۰ ن و ئەمانەش زۇرىپەيان
ئەندامو لایەنگىري حىزىب سىياسىيە كازنۇ
مەرچە عىان ئەوانەن و تى "تەنانەت
مامۆستاياني تۈپۈزىيۇنىش لەدەمى
نۈزىكۈنە وەي حىزىب بىزۇنە كەنيان
لە گەل دەسەلات، ئەوانىش
بىدەنگ دەبن". تۈزۈچى سىيەمى
مامۆستايانيش دامەزراوه كەنەن
بە پاچىسى كەندا دەرەپۇن و گەتكى جۇراوجۇريان
پىتەدەن تەنها مامۆستايان تەبىت.
بە راي ئەم ئەندامەي لىستى سەرەبە خۇ
دەكەن".

م. نه و شیروان حەمە غەریب، كە
يەكىك بۇوه لە ئەندامانى كۈنگەرى
مامۆستايان لەلىستى مامۆستايانى
سەرەبە خۇلو لەم گفتگو كراوهە دا
بە شدارابۇو، باسى لەۋە كەر بەپىي
بە دوا داچۇنى ئە و لەنماو پەرلەمانى
كوردىستاندا لە كۆي ۱۱۱ ئەندام
مامۆستايىكى فيعلى ئىنيي لە كاتىكدا
كە ژمارە ئەم توپىزە دەرەبەرى ۱۲۰
ھەزار كەسە. م. نه و شیروان ئاماشەي
بە وەشكەرد لەدەمى ھەلپىرەندە كاندا
حىزىب سىياسىيە كان بە دەورى ھەمو
توپىزە كاندا دەرەپۇن و گەتكى جۇراوجۇريان
پىتەدەن تەنها مامۆستايان تەبىت.
بە راي ئەم ئەندامەي لىستى سەرەبە خۇ

”
به شیک
نه ماموتیا
نه وانه ن که
نه لین: دهست
گرمه به کلله که
خوته وه با با
نه بیاتو هه قی
نه ویترت نه پیت

ه گلریت وه "بو پهراویز خسنتن و
وشتنی روئی ماموستا". ناوبراو
اماڑه بوه کرد "جینگه" داخه
کوئی زیات له ۱۰۰ هزار ماموستا
ده روپه بری ۵۰ هزاریان له سنوری
اریزگای سلیمانیادیه ۵۰ ماموستا
شداری بونه و گردبونه وه کی
ایله به تویزی ماموستایان نه کات".
دیاری ویشی "خه مساردی
اموستا هر له بواره دا نیبه،
نانه کاتیک یه کیکیان به ره قو
دریت هاوپیشه کانی هیچ دهنگیان
بوه نایهت، که چی بپون ته ماشای
وقنونه وانان بکن چون به رانبه
سوکایهتی یان هیرشکردن سه ر
اوکاریکیانا هه رایه کی گه وره به پیا

که رکه‌ی زیره‌ک میره شار دینیتہ قسہ

عومه رکلول: نه ک بوینباخ، که شایه‌نی هه مو شتیکی باشه

ئا: ئاسق سەراوى

پاسی گھرمی ٹوہر کے سیاستے تو
تالوکپی بارپرسانی حکومت ببو،
تا یہ کیک لہ کنالہ کانی TV، ہوالی
پورہ لادانی لسسر پیکاریکی
(کن) بالوکردہ وہ، پیشینی چاکے تو
بہستنی بیٹنباخ بڑ پیکاری کرہ کے
تو تویزی ٹوہر کے گری، حاجیہ کی
جامانہ بسسر دہیوت "ٹوہر بیٹنزاں
بہے فندیہ کان"، گنجیکش
ھل لیدایو و تی "ٹوہر کاریکی ہونہ ری
جیاوازہ". شہروی چوار شہر ممہمی
رابردوو رہمالیکی شاری سلیمانی، تا
درہ نگانی شہو تو تویز لہ ویارہ یہ وہ
ککہ ببو.

ههفتے‌ی رابردو له پارکی نالی‌ی
شاری سلیمانی، په رده له سره په یکه ری
که ریک لادرا که چاکه‌تو بؤینباخی
پوشیبیو، ئەمەش لیکانه‌وهی جیاوازى
له نیوان هاوللاتیاندا دروست کرد،
ههندئ لە خەلکی ئەوه به بیزیزى
دەزانن بۇ ئەوانەی ئەو جۆرە بەرگە
دەپوشن، بە لام بەشىكى تر لە خەلکی،
پەيكەرەكە بەكارىتىكى جیاوازى ھونەرى
پېپتاسە دەكەن. خاوهنى پەيكەرەكە ش
(زىرەك میرە)، بە و چەلاحانىيەي
له سەر پەيكەرەكە دروست بۇوه
خۆشحالە، چونكە پىيى وايە ئەوه
نېيشانەي سەركەۋەتنى كارەكە يەتى.

چاکه تو بیوینباخ یان کورتان؟
 "دہ بولو له باٹی چاکه ته که، کورتانتیکیان
 بُو کرده که دروست بکردا یه . گه نجیکی
 ته مهن ۲۷ سال کاتیک لہ پیکه رکھکے
 روانی بہو جوڑہ دووا، نہو گنجه
 شقان قادرہ که پیشہ دوکانداره، نہو
 گنجه لہ و بیوایدایه دروستکردنی نہو
 پیکه رہ لہ رووی هونه ریبیه وہ کاریکی
 جوانه، به لام بُو چونیشی وایه که نہو
 کارہ پیش مرُوق بیپُزیبیه به رامبهر
 ئه و جوڑہ ناڑلے، چونکه وہ که نہو
 وتنی نہمہ وہ کو نہو وایه پیکه ری
 مرُوقیک دروست بکهیتو کورتانتیکی بُو
 لہ بہر بکهیت، وہ کو چون نہو کاریکی
 باش نییه، لہ بہ رکردنی چاکه تو
 بیوینباخیش بُو کرده که شتیکی باش
 نییه، نہمہ بیپُزیبیه بُو مرُوقو بُو
 کو، وہ که ش" ، گه نجیکی تریش که لہ سر
 که سبیده ک نہ نہمہ بارکه داشتندہ

ی زانکوکانو به رپرسی دهسته کانه

فરتو: مالپہری

لەو دەکات لەئىستادا پۇزىدە يەكى ئامادىدە سەبارەت بەوهى كوتا بىرىتىه بېپارىيەك لەپۇزىدە ياساى ئەحزابداو لەئەنجومەنى جىتىھ جىتكىردىن و دەزگاكانى حکومەتدا.

چالاکوانى بوارى ئىنان و بەپېرسى هەرىپىمى رېخخاۋى ئامارى ئىتىدەولەتى، بەھار عەللى ئەو زمارە كەمەي ئافەرت لە حکومەتدا بە شىتىكى نامق نابىيەتى و دەلىت "بەلا" مەنھە شتىكى غەریب نىيە، هەرچەندە زۆر كەس چاھەرىيەن دەكىد رېزىدە كەل كابىنەي بىشۇ زىياتى بىت، چونكە لە كابىنەي پىنچىدا سەرۋىكى ئىستايى حکومەت گۈنگىكى تايىھتى بەمەسىلەتى ئىنان دا، هەرئەمەش وايىرد خەلکىكى زۆر پېشىبىنى ئۇوه بىكەن كە كابىنەي حەوت لانىكەم ۳ تا ٤ زىتى ئىتىدا بىتتى.

ئەو چالاکوانە گۈنگىدانى سەرۋىكى حکومەت بەھەندىكى پېرسى ھەنوكەيى ئەسەرەتتاي پىتكەننانى كابىنەكەيدا دەكاتە بەلگىكى قسەكانى و دەلىت "لەسەرۋەندى پىتكەننانى كابىنەكەدا بەشدارىپېتكەرنى ئۇپۇزىقىن، خۇرى دوپىيارە كەرددە، ھەرچەندە من ئەم كابىنەيەش بەسەر بەخۇ ئازانم، بەلام ئەنگەر تەواوکەرى پېشخۇي بىت، پېمۇايە سەرۋىكى حکومەت ھەلەكى گەورە دەکات كە يەك كورسى بۇ ئىنان دانادە، ئەمەش لەئەنjamى نەبوبۇنى كارامەيىسى نەبوبۇنى ژىنى لىتەنۋەدە نىيە، ئۇ زىنە كابىنەي پېشىوش كە زۆرىبەي خەلک لە كارەكانى رازىبىون بەلگىيە بۇ ئۇ راستىيە".

ئۇپەرلەمانتارە پېمۇايە ئەگەر رېزىدە كوتا نەبويای لە دەستۇرپۇ پېشتىرىش لە ياساى كاتىدا، ئەوا پارتىي و يەكتى ئاسان نەبوبۇ رازىبى بۇونايدە بەدانانى ئەو رېزىدەي ئافەرتان كە ئىستا لەپەرلەماندا ھەيە دەلىت "سېستىمى كوتا ئۇوانى ناچار كەرددە، بۆيە مادام بە ئارەزۇو بە دىدى دېمۇكاسى مامەلەيەكى رۆشن لە گەل بەشارى ئىن ناڭرىتى، پېویستە بېر لەو بىكىتىتە و سېستىمى كوتا بىت بە سېستىتكى ياساىي و لەپۇستەكانى حکومەت تو لىستى حىزىزەكان و ھەموو ئۇ شۇينانە فەرز بىكىتتى، ئۇ پەرلەمانتارە باس

ناره‌هه‌تی چه‌شتوووه

فوقتو: جہاں مال پیٹنچویں

پیشوان، به لام ئەوهش کوتایى
بەناراھەتىبەكانى ئەوان نەھىتىاوه،
بەلکو قۇناغىيىكى دىكەرى يىان لايىان
دەستىپەتكەردووه كە ئاوارەبۇون بۇوه
لەنىشتمانى خۆياندا!
كاتىيىك چۈنتە نەخۆشخانەي
سەماواو ھەفتەيەك ماونەتە وەو
دوارت بىردىيانىن بۇ ناواچەرى (تۆپىزاوا)
لەۋىش ھۆلىكىان بۇ چۆلگەردنو بۇ
شەوهەكىشى دوبىارە هېتىاۋىيانەتە وە
بۇ تەوارىيەكەرى سليمانى و لەھەوشەكە
دایانبەزاندون و دواترىيىش رەوانەي
ناواچەرى (باينجان) يان كىدون و لەۋى
ھاوسەرەكەرى دىزىيەتە وەو گەۋاونەتە وە

بۇ شارى سلىمانى.
بەديعە دواى ئۇو ھەموو كىشىھىيە
بەسەرەي تاپتووه، بەلام گلەيى
لە حۆكمەتى مەرىتىم ھەيە كە وەك
پىۋىسەت ھاوكارى تەركدونو دەلىتتى
داوامان لىدەكەن بىزىنەوە بىن
نوگەرسەلمانو وەفاتنامەي مردۇھەكار
بېھىتىن، ئەوان ھەر حسابى مەرۇۋەتلىرى
بۇ نەتكەركىدىن، لە رۆزەودۇچ چۈپەتتە
نىتىندا تا كاتىر. بەرئەمان نەھاتىن بى

لەم سەردىھەمەی
حکومەتى كوردىدا
لەمە حكەمە
قورئانىيائى
پىخواردىن كە
بلىيەن زىندانى
كراوين

پیشوان، به لام ئەوهش کوتایى
بەناراھەتىبەكانى ئەوان نەھىتىاوه،
بەلکو قۇناغىيىكى دىكەرى يىان لايىان
دەستىپەتكەردووه كە ئاوارەبۇون بۇوه
لەنىشتمانى خۆياندا!
كاتىيىك چۈنتە نەخۆشخانەي
سەماواو ھەفتەيەك ماونەتە وەو
دوارت بىردىيانىن بۇ ناواچەرى (تۆپىزاوا)
لەۋىش ھۆلىكىان بۇ چۆلگەردنو بۇ
شەوهەكىشى دوبىارە هېتىاۋىيانەتە وە
بۇ تەوارىيەكەرى سليمانى و لەھەوشەكە
دایانبەزاندون و دواترىيىش رەوانەي
ناواچەرى (باينجان) يان كىدون و لەۋى
ھاوسەرەكەرى دىزىيەتە وەو گەۋاونەتە وە

باش نییه، له به رکدنی چاکه تو
بینای خیش بُو کره که شتیکی باش
نییه، ئمه بیزدیریه بُو مزوشو بُو
که رکه ش، گهنجیکه تریش که له سه ر
کورسیه کی ناو ئو پارکه دانیشتبورو
که پهیکره که لییه، بُوچونیکی
ته او پیچوانه هیه، له و بروایه دایه
که دروستکردنی ئو پهیکه ره
کاریکی داهیته رانه نویه و پیویسته
دهستخوشی له دروستکرده که بکرت،
ئو گنجه خالید تههای تمدن ۲۴
ساله، ئو پهیکه ره که به کاریکی
داهیته رانه نویه ده زانی و باس له و
ده کات که هر لکونه وه مرؤفه کان
برپارهه ری ئوه بوبون که کام جلو
به رگه، بُو کام جوزه خه لکو گیانله به ر
ده بیت، ئه و ده لیت "هزاره ها ساله" و
باوه که کورتان بُو کار بیت، تیستا
که سیک دیت، ده لیت نا با چاکه تو
بینای خیش بُو کریش بیت، ئئ نئه
شتیکی جیاوازه نویه، بُو شاینه فی
دهستخوشیه".

هاتنه‌دی خهونتیکی
له میژینه‌ی عومه‌ر کلول
دروستکردنی ئه په یکه‌ره بو
ساه‌رۆکی گروپی که رگالی کوردستان
عومه‌ر کلول) هاتنه‌دی خهونتیکی
له میژینه‌یه، وەک خۆی دەلیت
دەمیکبوو داوم دەکرد په یکه‌ریک
بۆ کار دروست بکریت، زیره‌ک میره
ئه‌وهی بۆ کردم. عومه‌ر کاتیک ئەم
قسانه‌ی دەکرد لەخۆزاماده کەندا بوو
بۆ ئەوهی (سەفەری عەمره) بکات،
ناپیاراو ئەوهشى ئاشکاراکد، کە
هونه‌رمەند زیره‌ک میره په یکه‌ری
کەریک ترى بۆ دروستکردووه کە ئەو
په یکه‌ره ھى کەریکە كە لە دواي ئەنفال
لە كاتى گەپانسەوهى يەكەم مەفرەزەي
پېشىمەرگە بۆ گەرميان، ئه په یکه‌رە
بەھەلگەرنى بار يارمه‌تى مەفرەزە كە
داوه، بۆيە نازنانووي (کەرە گۈي لەقى
پارتىزانى گەرميانى يەسەردا دابراوه،
عومه‌ر کلول دەلیت ئېستا په یکه‌ری
کەرە گۈي لەق تەواو بۇو. كە لە عەمره
گەپامەه و ئەنگەرەنەتۆپم لەپاركى ئازادى
شارى سلىمانى شوئىتىكىان بۆ دانامۇ،

كارى باش چەلەحانى
لەنان خەلکىدا دروست دەكات"
دروستكەری په یکه‌ره كە، زيره‌ک ميره
تەواو خوشحاله بەوهى كارىتكى كردۇوه
بوبوته جىيى باسى خەلکى، چونكە
وەك ئەو وەتى "كارى باشى هونەرى
ئەو ھەيدى ئەو چەلاخانىنى لەنزاوى خەلکى
ئاسايىدا دروست بکات". خويندەوهى
جياوازىش بۆ په یکه‌ره كە، بە كارىتكى
سروشىتى دەزانىي و ئاماژە بەوه دەكات
كە ناكىرىت كۆمەلەتك كەس ئازەزۇوچى
كارىتكى بەكەن منىش بىيم بەو جۆرە كار
بکەم "دياره كارەكە، شىتيكى جياوازە
بزىيە بۆچۈنى جياوازىش لەسەرى
دروست بوبو، ئەنگەر ئەوه په یکه‌رە
زيره‌ک ميره بوايە، يان هەر په یکه‌رە
ئاسايى تر بوايە، كەمترىن گەتكۈزۈ
لەسەر دروست دەببۇو، كارىتكىش
گەفتۈگۈي جىدى لەسەر دروست ئەبى،
دياره كارىتكى بىن رۆح و سادىدە".
ميره چەختى لەدەش كردەدە كە
مەبەستت لە كارەكە سوکاپەتى نىيە
بەھەيچ رۆحلەبەریت، بەلائى وەك
خۆي باسى كەد، ئەو تەنها كارىتكى

ئىستا پەيکەرى
كەرە گۈئ لەق
تەواو بۇوه، كە
لەعەمەرە كەرەمەوهە
ئەگەر نەتۆپم
لەپاركى ئازادى
شارى سلىّمانى
شويىنېكىان بۇ
دانام، لەۋى
دايدەنىم

لهوی دایدنه نتم".
 ئەو رەتىشى دەكاتوه كە بەستنى
 بۆينباخ بۇ پەيکەرى كەرىك سوكايدەتى
 بىتت بەو مەرقانى كە بۆينباخ
 دەبەستن، بۆيە بە تورەبۇونەوە
 وتنى "بۇ كەر چىھەتى، كار لەھەممۇ
 شۇپاشەكاندا دەورى باشى ھەبۈرە،
 لەگرانيەكەدا چەندىن خىزانى بەختىو
 كىدوووه، لەكۆندا باۋپاپيرامان سودىيان
 لى بىننيو، كەواتەنەك بۆينباخ ھەممۇ
 شتىكى باشى قايىلە".

به سه دان ڙن و کچی به جيڻماوي ئه نفال هيٺتا له چاوه روانيدا ده ڙين

زینه ب له کاتی گیپانه ووهی چیرکی
ریانی نه همه مهته کانی، فرمیسک
له نتیو چاوانیدا قه تیس مایبو بوبیه
به هه ناسه هلکیشانی قوله و که
فرمیسک ریگه پینده ددا ده بیوت
له زیندانه کانی بعسدا، ده زگیرانه کان
له خوش ویسته کانیان جیاگرانه و که
بقو یه که مجاربو مرؤفمان بینی به زهی
به مرؤفه کاندا نه یه ته وه .

ناظر کمالی، هماین
چالاکوانانی بواری ثنان له کوردستان
نیکه ران و بن نومیدن له بیونی ته‌نه
وه زیرتکی ثن له کاپینه‌ی نویی
حکومتی هه ریداو نیستا چاویان
له پوستی سه‌زیکی زانکلکان و نو
دهسته تایباهه‌ی سره به نجومه‌نى
وه زیرانه تا به پرسیاریه‌تیه کیان
به‌وان بسیردیرت.

ئەمیندارى گشتى ئەنجومەنى باالى
كاروبارى خانمان، پەخشان زەنگەنە
پېشىبىنى ئەوھى نەكىدۇوه كە تەنها
وەزىرىيەنىڭ ئىن لەم كاپىينەيدا ھەبىتتو
پېيوابسووه كە ھەردوو حىزىزەكە و
حىزىزەكانى ترى بەشداربۇوۇ حۆكمەت
زىيات لەزىتىك بۇ پۇستى وەزىرىي
دەستتىشان دەكەن و دەلىت "كەمى
رېزىدە ئىن لەكابىينە ئوبىي حۆكمەتى
ھەرچەم كەلەنچىك گەورەيدى".
ئەو پېيوابە دەكىت ئەو كەلەنە
بەریگەيەكى دىكە چارەسەر بىرىت،
لەئەنجامى پېكەتىنانى ئەم كاپىينە ئوبىي
ھەندىك پېيكەو پۇست بەتال دەبن و
پۇستىتە بەۋانان پېرىكەتىۋە، لەم
بواهەشدا ئاماڭ بۇ پۇستى سەرۋۆكى
سى زانكى دەكات كە كراونەتە وەزىرىو
ئىستا ئەو پۇستانە چۆل، ھەرودەما
چەند دەستەيەك كە سەر بەئەنجومەنى
وەزىراننى دەكىت بەرپىرسىيارىتى
ئوانىش بىرىت بە ئىن "ئەنارەيەكى
بەرچاو ئىنى لىيەتۈرمەن ھەيە دەتوانى
ئۇ پۇستانە وەرېگىن".
پەخشان زەنگەنە ئامازىي بۇ
وتارەكەي رۆزى دەستبەكاربۇونى
سەرۋۆكى حۆكمەت (تىچىرغان بارزانى)
كىد كە باسى لەبرەودان بەدىمۈكەسسى و
زىادكىرنى رۆزى ئىن كىد لەدەسەلاتدا،
ئۇ ھەخت لەسەر ئەو دەكاتەوە

ریکخراوه کانی کومه لگهی مهدهنی و ریکخراوه حیزبیه کانی بواری نافره تان و ژنان تائیستا نیانتوانیو ده سه لات رازی بکن به وهی که ریزه یه کی به رچاو وک کوتاکه په رله مان به سهر حکومه تدا بسه پیتریت و دلیت "لام رووهه ده سه لاتو ریکخراوه په یوهندیداره کان که مترخه من".

کابینه نویی حکومه ته هریم که هفته ای رابردو له لاین نیچرقان بارزانیه و راگیه نزا، له کوی ۱۹ وزیر تنهها و وزیریکی ثنى له خوی گرتووه، ئه ویش مانه وهی وزیری کاروباری کومه لایتى (ئاسوس نه جیب) له پوسته کهی خویدا.

په رله مانتراری لیستی گوران، ئاشتى عه زیز که ئندامی لیزه نهی ژنایشه وتى "کابینه" حکومه ته که کومه لیک دروشمى هه بورو له گاهیشیدا کومه لیک گفتى به خه لک دابوو، به تایبه تى له بواری يه كسانى جيتنده رو چاكسازى، ئه و كابينه نه تیوانى ئه و بيليانه به جى بگاهې تىت، چونكە ئه ویش حارتک، دىكە هه مان هه لە، بىش

مۆ سالى ۲۰۱۲ زیادکردنی رولى ژنه په پیگهی بپاردا، زنگنه ئه وه ناشكرا ده کات که له گەل چەند ریکخراویکی تېیوده ولتى زماره يې که ریکخراوی تردا دهيانه وېت کاريک بکن که ئه و کۆكتايىه بقۇئنجهمه هه لېزېرداوه کان کارى پېدە كرېت، بگازنە وه بقۇئنجهمه بقۇئنجهمه هه لېزېرداوه کان جىئې جىكىدىنىش.

مامۆستاي زانكرو ئەندامى پېشۈرى په رله مانى كوردىستان، دكتوره شوكريه وره سول پېتىوايە له ناو كوردا ژنى قور لەهاسو كارامە هەيد، بەلام ئه و مەملانى حيزبىيە ئەمپۇ لە ئارادىي بقۇ دەستىشان كردىنى پۇستەكان و رازىزىركىدىنى حيزبەكان، بوبوته ھۆكارىتكە كە كەم ئاوبر له پېرەزى ئەندامى دەستىتە وە كە كاسنە نۇتكەدا، ئە و داي وانە كە

لچاوه پروانی حوت و یوسفه کانیادا
ببون، به لام به و ناواته یان نه گه یشتنو
چونه زیر کل هاوپیه کم سالی رابردو
به و ناواته وه کوچی دوابی کرد .

چیزکی زینه ب، چیزکی توپیه
زشن بیوه زنه کانی دیکه ای ناوه هی
گهر میانه، نامینه بیوه زنیکی ته من
(۴) سالی دانیشت روی ناحیه ای

رزرگاریه و شاهش مانگی ته او و
له زیندانی مه عه سکه ری (دبس) بوروه،
قده ده را وایکردووه که چوار سال لای
ها و اوسه ره که بی مینیته وه، به لام دواي
نه نفال کردنی ها و سره که ای، له بدر کوره
تاقانه که ای و هوفا بق ها و اوسه ره که ای،
دلی نه هاتونه جاریکیتر بچیته وه زیانی
ها و اوسه ری، به لام نامینه دواي شاهش
مانگ له زیانی کوله مه رگی نیو (دبس) دا
هیشتانا له چاوه پروانی ها و سره ره که دیده ای .

نه و نافره ته دی یکی پیتھ وه که ئه و
کاته ای نه و اینیان له قادر که ره مه وه باره و
دبس برد ووه، به سلاچوانیان کرد وه ته
هولنیکه وه جیايان کرد وه ته وه و
وتی "لکاتسی جیا بونه وه کرپه
له دایکه کانیان گریان و ها وار ده گه یشته
حه و ته بقهه ناسمان، که گه یشته
(دبس) نیتر لوه وی مندالیان برد
مه عه سکه ره و دووباره تیکه لیان
کرد وه که زیاتر له (۸۰۰) کس

A close-up photograph of a woman with a distressed expression, shouting with her mouth wide open. She is wearing a dark, patterned headscarf. Her right hand is raised, pointing her index finger towards a framed portrait held by another person. The portrait is of a man with a prominent mustache and is set against a purple background with star-like sparkles. The word "photo" is visible at the top left corner of the frame. In the background, other people and a fence are visible under a clear sky.

وینه‌ی دایکنک له چاوه‌ی بوانی کوبه نه‌فالکراوه‌که بیدا
فوقت: ئەرشیف

۵

"دوزگیرانه کم به دهنگیکی به رزنه و هاواری دهد کرد لایر وه جیاده بیننه وه به لام نازانین یه کتری ده بیننه وه یان نا؟" ئوه قسیه زینه ب علی تمدن ۴۴ ساله که هشت مانگی ره به ق لوزینداندا بوبو و هیشتا له چاوه بوانی هاتنه وه ده گرانه کسدانه .

دەزگىرانەكەم
بەدەنگىيىكى
بەرز ھاوارى
دەكىد لىيّرەوە
جيادە بىنەوە، بەلام
نازانىن يەكترى
دەسېننەوە باز نا

ناوچه‌ی گرمیان پرپه له گیپانه‌وهی
حیکایه‌تی نه هامه‌تیبه کانی ژنانو
کجانی ده زنگراندیاری ئەنفال.

چېرګوی ئەو زىنە ئەنفالكراوهى زۆرتىرى

۱۶

دیمه نه و زن هله بجهیمه که
وای تیپه پیونی زیاتر له بیست و دو
سال به سر رئو شده توڑیه کانی
زیتونخانه‌ی (نوگره سه‌لمان) دا به وتهی
تفقی شهوانه که سر ده خاته سر
شنتیبه‌که‌ی، وه فیلم، وینتو نازارو
بره‌حه تیبه‌کان دینتاوه بیربی و تا خمو
هیباتوه هور دهگری.

چیزی کی زیانی نہ مرنے سے راتا پا
ہامہ تی و ترس بووہ، سے رہتا ی
بیرون کے لئے ۱۹۸۸ وہ دستی پیدہ کات
تاتیک کیمیا کرا به سار قہزادی
لے بجھدا، نہ مرنے پتیج مندالی کے
چوار کوروں کچکن) ہتھ انہا بوما وہی
(۴۰) روز لہ زیرینہ میندا له (ناحیہ
بیرون) ای نزیک ہلہ بجھ کیریان
وارد وہو نہ یا نتوانیوہ برقن بُو هیج
وینیک، چونکہ باوکیان لہ سہ ریازی
وہو وہ ک بدیعہ دللت خلک
میموی چوون بو ٹیرانو ٹیمہ ش
مانتوانی بروین، نہ ماوہ یہ ش
وو روڈ من لہ ترسی عہ سکاری
بت تاق، خود نہ ہو، دہ ترسام بتیں

بیرون از بروز و بیرون از بین
دعاوت به دیعه و مندانه کانی به شاه و
بریگه سخنوره کانی هم رامانه و
همان توپیارانی نیزان و عیراقدا ده گنه
آنوردوگای سه ریاس) له کوماری
یسلامی نیزان و بزم اووه سی مانگ
دهم گریانه و بق هاوشه رو مندانه
ابراهیه کانی ده گرگی و کات به پی ده کات،
ماش نه وهی روزیک پیانو تون که
وهی ده یه ویت ده توانت بگه ریته و

کوردو پروردۀ گهوره کان

مہریوان وریا قانیع

8

تری ناوجه که .
له و تاریکی گرنگیدا بیریاری سوری
(سادق جهال ئەلله زم) باس له گرنگی
ئەزمۇونى ئەمۇنکى توپکىا بۆ سەرچەمی
ناوجەھی رۆزەلائى ناواھ پاستو دۇنیاى
ئىسلامى دەکات، گرنگى ئەم ئەزمۇونە
دەبەستىتەوە بە دروستۇونى كولۇنلىكى
سياسى نۇئى و جۈرىيکى تر له هەلسۆكەھە و تو
پراكتىكى سياسى له توركىايدا . سادق
ئەلەزم باس له و دەکات چۈن ھېزىكى
ئىسلامى بەشىۋەيەكى ديموكراسىيانە،
لەپىگاى سىندوقەكانى دەنگانەوە،
بەھېمىنى و بىخۇپىنىشتىن، بىن و يېرانكىدى
سيستەم سىاسييەكە (وهك لە جزايردا
روپىدا) و بىسەپاندى دىين و دىندارى
بە سەرھەممۇواندا، حوكىمانى گىرته دەست .
چۈن ئەم سىستەم قۇناغى دىكتاتورىيەت و
پاونكىدىن دەسەلات و بەسەپازىكىدىن
دەسەلاتى تىبەپانسىدە و گەشەي بە
پۇزەھى كۆمەلگاى مەددەنی داوهو له پىتى
تابورىيەو لېرىبالو كەمگەندەلۇ له پۇرى
سياسىيىشە و كراوه . ئەلەزم ئەزمۇونى
ئەمۇنکى كورانكارى سىاسى له توركىايدا،

نه مریکا ش نایه ویت
عیراق ببیته ئیرانیکی
تر لەناوچە کە داو
لەم وینە گشتیبی دا
پارتى ديموکراتى
كوردستانىش بەشىكە
لەم ستراتىزە و بەتوندى
كىرىدرابە سیاسەتى
تۈركىاوه لە عەرەقدا

له يه کاتاند، له مه شدا تورکيا ده ډېو یېت خوی
وه ک ئه سته مبوليکي گهوره نيشانيدات.
وه کچون ئه سته نبول پريکه له نيون
خورهه لاتو خورئاواه، تورکيا ده ډېو یېت
بييته ئه سته مبوليکي گهوره له ناونچه که دا،
ئه مه شل ديدی ده سلا لاتداراني ئه مړو که ی
تم کارا هن اه، ده، ده، که تنه، ده، اړه، ګا
له سالی ۱۹۹۸ او نا حارکرنې، ئه و لاته بو

خالیک که ئەمپۇنە دەولەت و نە كۆمەلگا تۈركى ناتوان نىكولى ئىبىكەن مەسىھە لى بۇونى ناسىئۇنالىزىمى كوردى و بۇونى مەسىھە لى كوردە لە تۈركىيادا بې يەكىن لە كىشە سەرە كەن ئە و لاتۇر بې يەكىن لەو تەحەدا كەورانە ئە و لاتۇر روبۇرۇي بۇتەوە . نۇرسەرى ئىسرايئىلى (ئۇفرابىنگىيۇ) شارەدا لە بوارى عىراق و كوردو تۈركىيادا، باس لە وەدە كات تەنانەت تا سالى ۱۹۹۱ تۈركىيا نىكولى لە بۇونى شىتىك بەناوى مەسىھە لى كورد لە تۈركىيادا دەكىرد، تا ئۇكاتەش كەسىيىكى وەك نە جەمە دىين ئەرەبە كانى سەرۆك وە زىريان دەيگەت تۈركىيادا كىشە ئى كوردى ئىبىي، بەلكۇ كىشە ئى تېرىۋەزىمى هە يە (۱۴)، بەلام ئە وە ئەمپۇن بە رېپوراپىش رېتىكە وېتە تۈركىيادا، دە زانىتى كىشە ئى كورد كە وە تىرىن كىشە ئە و لاتۇر بە، تا ئە وادە يە ئە بىدۇلًا گولى سەرۆكى تۈركىيا چەند سالىك لەمە وېبر دانىي بە وەدا نا كە لە پۇزىدى دروست بۇونى دەولەتى تۈركىيە وە، مەسىھە لى كورد كە وە تىرىن كىشە ئى تۈركىيا بۇوە . (۱۵)

تۈركىيادا عىلاق

لە ئاستى ئابورىدا تۈركىيادا عىراق وەك دە روازە يە كى گىنگ دە بىتىت بۇ پە لە كىشان بۇ بازارە كەورە كانى ئاوجەچى رۆزە لە لاتى ناواھە راپست . عىراق خوشى بازارى يىكى گەورە يە بۇ تۈركىيا . ۲۴ . لە سەدەي ھاوارىدە عىراق لە تۈركىيادا دىيت، جەڭ كە لەمە ۲۶ لە سەدەي ھە ئازارىدە تۈركىيا بۇ رۆزە لە لاتى ناواھە راپست بە خاكى عىراقدا تىدە بەرىت . (۱۱) عىراق ھاواكت سەرچاۋە يە كى گىنگى وزىدە بۇ ئابورى تۈركىيا . لە ئاستى سىياسى و ئەمنىشىدا عىراق يە كىكەكە كە لە كەمە كەرە ئاوجە بىيانى كە لە جىزىيەتى مامەلە كەرنى

گه ورده کردن و به همیزکردنی تورکیا یه بتو
ئاستی گه مه که ریتکی جیهانی به همیز
دوواتر له شاری نایربوی پایته ختی کینیا
له شوباتی سالی ۱۹۹۹ دا له لاین تورکیا واه
بیگریت. (۲)

له نیستاندا تورکیا وازی له کارهینانی
"هیزی رووت" هینتاوه له په یوهندیدا به
در اوستکانیه وه وئه و شیوازه له همیز
به کارده هیتت که له زانتسه سیاسیه کاندا
پیشنهاده گوتفیرت "هیزی نه رم" به
نینگلایزیه که سوقت پاوهه.

سرهدمی حوكمنانی پارتی
عدهاله تو پیشکوون به پله که مه
سرهدمی به کارهینانی "هیزی نه رم" ه
له په یوهندیه کانی تورکیادا به دهدره وه
خویوهه. نهه هیزی نرمه ش بروتیه
له هیزی باززگانی و په یوهندی پاره پول،
بلاؤکردنوه کولشور، به کارهینانی
په یوهندی دینی و ئهنتنی و خسته گه بری
په یوهندی دیلپوماسی له باتی هره پهشه و
په الاماری سه رباری. به کارهینانی ئه م
ستراتیژیهه توییه له سه پرسپیکی
سیاسی نوی دامه زراوه که تورکیا
ناوی ناوه: "پله سفری کیشه له گه آل
در اوستکاندا". (۳) پیاده کردنی ئه م
سیاسیه ته ستراتیژیهه تی سره که
وه دیهینانی ئه و سی مه بسته سره کیهیه
که له سه رهه هیمامان پیکرد، مه بسته
گه یشن به وزه، پاراستنی تورکیا
له دهه نجامه کانی مسلهه که کوردو
نه ولی تورکیا بق بونی به گمه که ریکی
ناوچه یه و جیهانی.

عیراق یه کیکه له و
که مه که ره ناوچه بیانه‌ی
که له چونیه‌تی
مامه له کردنی مه سله‌ی
کردو له سنوردار کردنی
خهون و ته ماحه کانی
کوردستاندا، ده توانیت
هاوپراو هاریکاری
ته، کیا بیت

خهون و ته ماحه کانی کوردستاندا،
ده توانیت هاوپراو هاریکاری تورکیایی.
هیچ شتیک به په‌رپاده سه‌ردانه‌که‌ی
ئردوگان بو به‌غدا له‌مانگی ئازاری سالی
۱۲۰۱ دا دربیری گورانی سیاسه‌تی تورکیا
نیبه به‌رامبهر به عیراق. له و سه‌فرهدا
ئه‌ردوگان یه که مه سه‌رۆک دهوله‌تی
بیانیبو بو سه‌ردانی په‌ره‌مانی عیراق
بکات، یه که مین سه‌رۆکی سونی بو
سه‌ردانی شویه‌ی پیروزه‌کانی شیعه بکات،
یه که مین سه‌رۆک و هزیرانی تورکیا بو
سه‌ردانی هولیتری پایتەختی هەربیمی
کوردستان بکات. هەموو ئەمانهش وەک
نووسه‌ریک دەلیت "پەیامیک بو تو رکیا
ناردي بقئه‌وه نیشانیدات که له خەمی
یه کپارچه‌یی عێراقدایه و هاوپه‌یمانه له کەل
ھەموو پتکهانه کانی عێراقدا" (۱۲).
جگه له و هۆکارانه سه‌رەوه، شتیکی

تورکیا پروردۀ نئوتزمیه که بی
وهد هره شدی کی گهوره و بناده کا
ب‌لام تورکیا کاریکی نه کرد ووه نئی
باتکانه دوزمنی خوی. تیران تا نیستا
ل‌س‌دی پیداویستی تورکیا
گازی سروشی دایینده کات. له سالا
داهاتو شدا پیداویستی تورکیا به وزن
کاکاز بُو گشدن به تابوریبه به هزینه که
بیادنده کاوت نه‌مهش واده کات پیداویس
تورکیا به تیران زیاد باتکان و کمنه کا
نه‌مه جگ لوهی هم تورکیا و
تیران پیوستیان به هاریکاری به کترن
بُو بره نگاری بونه وهی مهترسیه کا
مه‌سله کورد لوه دو و لاته
هاواکات هم تورکیا وهم ولاتانی که
گهوره بیونی ده سلاط و توانکانی نئی
هه سوپیا لو بنانز به تایله تی له عیارنا
دوای پاشه کشی هزینه کانی نئمری

راسته تورکیا پروردۀ ئەتۆمییەکەی
ئىران وەک هەپەشەیەکى گەورە
وئىنادەکات، بەلام تورکیا كارىكى
نەكىد وە ئىدان بىكانە بۇ ئەمنى خەقى

دیکه که واهدکات تورکیا گرنگی به عیراق
بدات بربتیبیه له ههولدان بۆ کمکردنەوەی
کاریگەربی و تواناکانی ئیران له عیراقدا.
بەم مەبەستە تورکیا لهەمومو ئەو هێزانە
نژیکەدەوتووه کە دژایەتی سیاسەتی
ئیرانی له عیراقدا دەکەن، یان ناکرکن بە
حیساباتی سیاسەتی ئیران له عیراقدا.
نژیکوبونەوەی تورکیا له لیستەکەی ئەباد
له لایوی و لسیاسییه سونییەکان بە گشتی
بەشیکە له پیاپارکردنی ئەم ستراتیژە،
تورکیا له سالی ٢٠٠٥ هافی سونەکانی
دا بەشدارین له هەلپاردنەکانداو بایکوتی
نه کەن. ھاوکات هاریکاریکردنی پارتی
دیموکراتی کوردستانیش بەھەمان
مەبەستە. له ئاستی ناچەییشدا تورکیا و
ولاتانی کەنداوو سعوویدە بە یەکەوە له یەک
ھاوکیشەی سونییدا کۆپونەتەوە بۆریگرتن
له فراوانیوونی دەسەلاتی ناچەیی ئیران.
له سەریکی دیکەشەوە هەمومو ئەم دەولەتە
سونیانی به ستراونەتەوە بە سیاسەتی
ئەمریکاوه له عیراقدا، ئەمریکاش وەک
ئەو هێزە سونیانە ئایەوەت عێراق بیتە
ئیرانیکی تر له ناچەیی کەدا. لەم وینە
گشتیشیدا بارتە، دیموکراتی، کوردستانیش

بشهشیوه‌هی کی گشتی گه‌پان بهدو
بازاری نویدا به شیکه لهه‌ولی تورن
بتو دوزینه‌وهی شوتی جیاو
خوبی‌گارکدن لهوهی که تنه‌ها پشت
بازاری نوروپا ببه‌ستیت، نه‌گورچی
ییستا بازاری نوروپا هیشتا گه‌وره
بازاره که تورکیا هنارده‌کانی خوی
وهانده‌کات. (۸).

له ناوچه کشدا ولاستانی که ندادوی عهده بی
به شنیکی گرنگی ئو بازارانه ن که تورکیا
بے خستی تیایاندا ئاماذه يه. بۇ نومونه،
له ناوچه که ندادوی عهده بیدا، تورکیا ھم
بپی ئالوگوپى بازىگانى بە پاده يكى رۇد
گەشە يكى درووھ ئەم بپی وە بەرهىتاني
راسته خوش لە و لاتانه دا. بپى بازىگانى
تورکیا له سالى ۱۹۹۸ دا له گەل ولاستانى
کەندادوا تەنها ۱.۶ مiliار دۆلار بۇوه،
بە لام لە ۲۰۰۹ دا بە بىزىيەتىو بۇ ۱۷.۵
مiliار دۆلار. بە دىسو ئودبىوشدا
ولاتانى کەندادو گاشەيان بە تونانى
وە بەرهىتاني خۆيان له تورکيادا داوهو
له سالى ۲۰۰۶ دا ئەم ولاستان بپى ۱.۷
مiliار دۆلاريان له تورکيادا خستتەگەپ،
بە تاييەتى لەكەرتى كشتوكالدا، بۇ
بە هېزىزكىرىنى توانا ستراتېتىيە كانى
تورکيا له بوسارى بە رەھەمەتىنى خۆراكدا.
ئەمە جىڭ لە وە بەرهىتاني سەرمایەتى
كۈتىتى لەمەجالى كۆمپانىي تەلەققۇن و
بوارى خانوبىرەدا له ناو تورکيا خۆيدا.
پە يوھندى نىزوان توركىياو ولاستانى
کەندادو بە پاده يك گەشە يكى درووھ تورکیا
له سالى ۲۰۰۸ دا "بىانتامەي هارىكارى و
پىكەوە كاركىرن" ئى لە گەل ولاته كانى
کەندادوا ئىممازكىدرۇوھ لەم رىيگە يشەوھ
تورکيا بۇوه بە يەتكەمین ولاتىكى دەرەوەي
کەندادو خۆى كە ناوينىشانى "شەرىكى
ستراتېتىي" لەكەندادوا پېيە خشراوه.
بە پىسى ئەم رىكە وتىنامەي ولاستانى
کەندادو تورکيا له ئالوگۇپۇر گفتۇگۇ
بە رەۋەمادەدەن لەسەر ئاستى وەزىرى
دەرەوەي ئو و لاتانه. (٦)

ئەم سىاسەتە نۇفييە توركىيائى لە دەرەوە
دەركىدرۇوھ تەنها شەرىكىي ئابورى
سەرەتكەپتى لە ناوچە كەندادوا، بەڭلو
كردوشىيەتى بە شەرىكىي سىاسى
ستراتېتىي گرنگى ولاته كانى كەندادو. ئەم

باىسامانىكىد. لەيدى توركىكاندا
عوسمازىزمى نۇرى ھەم رەھەندى
تاواهەكى و ھەم رەھەندە ناوە كەشى
ھەيە. رەھەندە ناوە كەپتىكى "رىكە وتىنەكى
خۆيدا لە سەر دروستىكىدىنى" نۇرى كاردەكتا، رىكە وتىنەكى
تىبايدا توركيا خۆى وەك دەولەتىكى
فرە كەلتۈرى و فەنەتەدە، بە لام يەكىرىقۇ،
بىبىنەتىو و تىتاباكتا. ماوكات وەك هېزىتىكى
كەپرۇدۇ بەھىز لە بىزەھەلاتى ناوە پاستىشا
دەركەپتىو بىبىنەت. (٤) عوسمازىزمى
نۇنى سى رەھەندى سەرەكى ھەيە.
يەكەم: ناشاتبۇنەوە توركيا له گەل
رابردۇو ئىسلامى و عوسمانى توركىادا
ج لە ناو خۆى توركىادا و ج لەپەيەندى
توركىادا بە دونىيائى دەرەوەو، بەمەش
پىشىنەر كەردىنى شىۋازىتىكى ھېمۇن نەرم
لەعەلمانىتەت، تاكۇك بەشىۋە تۇندرەوەي
كە توركىيائى كەمالىن ھەلگىرىپو. ماوكات
ھە ولدان بۆسەرلەنۇي پىيادە كەردىنەوەي
كاراگەرەي لەسەر ئو بەشانە دۇنيا
كە پىشىر بەشىكىبۇن لەئىمپارتوپىتى
عوسمانى. ئەمەش ماناتى دوروكەوتتەوە
لە و پىداگىرتەن پەرگىرەي كەمالىن لەسەر
تۇركىبۇن دايدەگەرتو كرانەوە بەرپۇرى
فرە شۇناسى و فەرە كەلتۈرىدا. رەھەندى
دۇرەھەمى عوسمازىزمى نۇرى باوه پۈرونە بە
خۆى كەورە كەردىنى ئو وەستەيە كە توركيا
ولاتىكى گەورە و گىنگە لە ناوچە كەدا، لەم
رۇروھو و عوسمازىزمى نۇرى خۆنى ئەوەي
ھەيە توركيا وەك زەپىزىكى ناوچەيى و
تىنۇدەلەتى و تىتاباكتى و واشىنىشانىدات
توركىدا دەتونلىتتى رۆللى ئەم زەپىزە
ناواچەيى و تىنۇدەلەتىيە لە ئاستى
دىپلۆماسى و كولتۇرى ئابورى و سىاسىدا
بىبىنەت. رەھەندى سىيەھى مى ئەم سىاسەتە
تازاھىي باوه شەكىرىنى توركىيائى ھەم بە
خۆرئاوا دا ھەم بە دونىيائى ئىسلامىدا

به شیکه له م ستراتیژو به توندی گریدراوه
به سیاستی تورکیاوه له عتیراقدا.

تورکیاو کوردی یاکور

کورد له تورکیادا له تؤخیکی سه ختو
له بیتمافییه کی گهوره و ترسناکدا
ده زی، زیندانه کانی تورکیا پن
له منالو گنجانو نافره تانی کورد،
رۆزئامه نوسان و په رله مانتاران ده گیرین و
په لامارئه دریئن، هیشی سه بیاری
بؤسنه ناوچه جیاوازه کانی ئه و به شهی
کوردستانیش همه لایه ن و رۆزانه بیه، به لم
هاوکات خلکی ئه و به شهی کوردستان
له پاپه پینیکی رۆزانه بیپرانه وه دان، له زور

بئـاگـاو ئاراستـهـ كـارـاوـيـ تـورـكـياـ
بـشـيـكـهـ لـسـتـرـاتـيـثـيـهـ تـيـ بـهـيـزـكـرـدـ
كارـيـكـرـيـهـ كـانـيـ تـورـكـياـ لـنـاـوـچـهـ كـهـ
هـمـاـوـهـ دـهـلـاـيـ رـابـرـوـوـدـاـ،ـ بـوـ نـمـوـنـهـ
لـانـيـكـمـ چـلـ زـنجـيـرـهـ تـهـلـهـ فـيـرـقـنـيـ درـيـ
نـورـكـيـ لـجـيـهـانـيـ عـرـبـيـدـاـ بـلـأـلـوـكـارـاوـهـ تـهـ
زـنجـيـرـهـ تـهـلـهـ فـيـرـقـنـيـ "نـورـ" لـانـيـكـ
لـاـيـنـ ۲۱ مـلـيـونـ تـهـ ماـشـاـكـهـ رـهـ
جـيـهـانـيـ عـرـبـيـدـاـ بـيـنـراـوـهـ (۹) زـورـ
هـفـهـ وـادـهـ كـاتـ ئـهـ زـنجـيـرـهـ تـهـلـهـ فـيـرـقـنـيـزـونـ
ئـهـ هـمـوـ تـهـ ماـشـاـكـهـ رـهـ بـيـتـ
يـكـيـكـ لـهـ وـانـهـ ئـهـ وـرـلـهـ پـيـشـكـهـ وـهـ
بـرـهـ ئـازـادـيـيـهـ كـهـ ئـافـهـتـوـ كـنـجـانـ لـ
نـجـيـرـانـداـ دـيـكـيـنـ،ـ بـهـ رـاوـدـ بـهـ لـاتـاـ

پیکه و کارکردن^۱ له گهـل و لـاتـکـانـی
کـهـنـداـوـاـ دـایـمـازـکـارـدـوـهـوـ لـهـمـ رـیـکـهـیـشـهـوـهـ
تـورـکـیـ بـوـوـهـ بـهـیـکـهـمـ لـاتـیـکـیـ دـهـرـهـوـهـیـ
کـهـنـداـوـاـ خـوـیـ کـهـ نـاوـنـشـانـیـ شـهـرـیـ
سـترـاتـیـزـیـ لـهـکـهـنـداـوـاـ پـیـهـخـشـراـوـهـ.
بـهـپـیـیـ ئـمـ رـیـکـهـ وـتـنـنـامـیـ یـهـ وـلـاتـانـیـ
کـهـنـداـوـاـ تـورـکـیـ لـهـالـوـگـزـبـوـ کـفـتـگـوـیـ
بـهـرـهـوـاـمـادـاـدـبـنـ لـهـسـرـ ئـاسـتـیـ وـهـزـیـ
دـهـرـهـوـهـیـ ئـهـ وـلـاتـانـهـ. (۶)

ئـمـ سـیـاسـاـتـهـ فـوـنـیـهـ تـورـکـیـاـ لـهـوـهـ
دـهـرـکـرـدـوـهـ تـهـنـهاـ شـهـرـیـکـیـ ئـابـورـیـ
سـهـرـهـ کـبـیـتـ لـهـنـاـوـچـهـ کـهـنـداـوـاـ، بـهـلـکـوـ
کـرـدـوـشـیـهـتـیـ بـهـ شـهـرـیـکـیـ سـیـاسـیـ
سـترـاتـیـزـیـ گـزـنـیـ وـلـاتـکـانـیـ کـهـنـداـوـاـ. ئـهـ

تـورـکـوـونـ دـایـدـهـگـرـتـوـ کـرـانـهـ وـهـ بـهـبـوـوـیـ
فـهـرـهـشـوـنـاسـیـ وـ فـهـکـولـتـورـیدـاـ. رـهـهـندـیـ
دـوـوـهـهـمـ عـوـسـمـانـیـزـمـ نـوـیـ خـوـنـیـ باـوـهـ پـوـنـهـ بـهـ
خـوـقـوـ گـوـهـکـرـدـنـیـ ئـهـ وـهـسـتـهـیـ کـهـ تـورـکـیـ
وـلـاتـیـکـیـ کـهـوـهـ گـرـنـگـهـ لـهـنـاـوـچـهـکـدـاـ، لـهـ
رـوـوـهـهـوـهـ عـوـسـمـانـیـزـمـ نـوـیـ خـوـنـیـ ئـهـ وـهـیـ
هـهـهـیـهـ تـورـکـیـ وـهـکـ زـلـیـزـتـکـیـ نـاوـجـهـیـ وـ
تـنـتـوـدـهـوـلـهـتـیـ وـتـنـاـبـکـیـتـیـ وـاشـنـیـشـانـدـاتـ
تـورـکـیـاـ دـهـتـوـانـتـ رـوـلـیـ ئـمـ زـلـیـزـهـ
نـاوـچـیـیـ وـ نـیـوـدـهـوـلـهـتـیـبـیـهـ لـهـئـاسـتـیـ
دـیـلـیـلـمـاسـیـ وـ کـوـلـتـورـیـ وـ ئـابـورـیـ وـ سـیـاسـیـدـاـ
بـیـبـیـنـیـتـ. رـهـهـندـیـ سـیـهـهـمـ ئـهـ سـیـاسـاـتـهـ
تـازـهـیـهـ باـوـهـشـکـرـدـنـیـ تـورـکـیـاـهـ هـمـ بـهـ
خـوـرـنـاـوـاـدـاـوـ هـمـ بـهـدـنـیـاـیـ ئـیـسـلـامـیدـاـ

19<<

٦٥

ر عہزیز
وسیت

لہ نفاذی من

لیت ده پرسن ده باره هئنفال: بلی
سره تای بیری ئابوری سیاسیه.
جهنگه له سره ده ستکه و ته کان. هئو
قوناغیه که مروف تیايدا له بیته
شت، پاشان مولکی هئو ویتر. له هئنفالدا
ده وله تو سیاسه تو ئايدولورش ده بنه
یه ک، به لام بو من ئانفال رووداویکی
تره. هئنفال بو من هر رگیز کوتایی
نایهت. تنهها ترازیداییه ک نییه،
رۇزانیک روویدا بیت پاشان بیته
یاده و هری. باردوامی، رۇزانه یی
داتا خەلکى كور دستانه.

نه نفال په یوهدنیه کانی پچی. من
چیدی بومه کرمی کتیب. کتیبانه
بوو به بهه شت، بهه شته که تر
بتو همه میشه ون بمو. هرجی شت
بوو هله لئوه شا؛ بهها، هه خلاق، ئائین،
جوانی، بعون. که ئیستا ئاور ئه دادمه وه
له راستیدا هه رچیه کم کرد، سره جاوه که
نه نفال بمو. هاتن بتو هورپا، فیریبونی
زمانتیکی تر، پچران له بهه اکانی پارانه وه و
سوالکردنی به زمی. له نیچه وه فیریبوروم
ئوههی به دوای به زه بیدا بگه ریت همو
تووانیه کی تیا ئه مریت، ئه مەش وەھای
لیکردم هه میشه گالتەم بهوانه بیت که
دەیانه ویت له بیتی خۆ به قوریانیکردن وه
سوزنی ئە واتر راکیشن. ئەمە دەردیکە
کورد خراپ به دەستیه دەنالیتى.
دیاره جودایي هە يە له نتوان گیکانه وەھی
ترازیدیا له پېیگەی دەسەلات وەھ وەک
جولەکە دەیکات، له گەل گیکانه وەھی
ترازیدیا بتو راکیشانی به زمی. به زمی
پارانه وەھ يە، بچوکیونو وەھ يە، هیندەی تر
ھەستى خۆ بەکە مزانین له کورددادا گەشە
پیتە دات.

پاشان گوندۀ کی خوشنام رووختا.
تئیمه راگویزراين بُوشاكهـلـ. گهـرـچـیـ
بهـ مـهـوـدـایـ جـوـگـرـافـیـ دـورـ نـهـبـوـ،ـ بـلـامـ
تـالـاـوـیـ دـوـوـدـرـینـ شـوـنـتـهـ،ـ تـهـداـ.

6

سەلاتىھى كوردى هەركىز دەسەلاتىكى ياش ئەنفال ناچىت

بۆیه گر ئەوهی لەبۆسنە روویدا
جیتوتساید بیت، ئەوه بەھەمانشیو
دەشیت کوشتاری بارزانیە کانیش
بە جیتوتساید ناویپریت. بەم جۆرە
دەتوانین بلیین حکومەتی عێراق
لەدوو پروسەی جیاوازدا جیتوتسایدی
بەرامبەر بە گەلی کورد ئەنجلاداوه،
کە ئەوانیش کوشتاری بارزانیە کان و
پروسەی ئەنفالو دەربازیبووان و میژووی
ئىمە.

بەكارهیتانی ئەم زاراوهی بکەم كە
نازانستین و ناهەقیشەن بەرامبەر بە
پروسەی ئەنفالو دەربازیبووان و میژووی
ئامانچ لەبەرئەوەی راگویزانی حکومەتی
لەسالى ١٩٨٨ دا بە هەشت قۆناغ
ئەنجامى داو ناوی نا ئەلئەنفال،
جیتوتسایدکەنی دانیشتواتى ناوجە
مۇھەممەکراوهەكانى کوردىستان بۇو.
ئەنفال لەگەنگە ئەو بۆچوونە باوه
بیت کە کەساننک، تەنانەت ھەندى
کەسیش کە لیکۆلینەوە لەم بوارەدا
دەکەن، پیتیان وايە ئەنفال چەندین
سال پیشتر لەسەرنگوونکردنی
بارزانیە کانەوە دەستیپېکەر. ئەمە
جگە لەشیواندنی رووداوه میژووییە کان
ھیچ تر نیبی. کوشتاری بارزانیە کان
تاوانیکى تری حکومەتی عێراقە دژی
کورد. لەراستیدا ئەم تاوانە لیکچوونى
زىرى ھەیە لەگەل کوشتارەكانى
لەسالى ١٩٩٥ بۆسنە بەدستى سپیەکان کە
لەسالى ٢٠٠٤ دا دادگای نۆدەولەتی
بە تاوانى جیتوتساید ناوزەدی گرد.

به هه له
به کارهینانی
زاراوه و ده رکردنیان
له سیاقی میژوویی و
سیاسی خویان
هیمامایه که بو
ناپوونی فیکرو
ناعه قلانیه ت

بُويه گهئوهی له بُوسنه روویدا
جيتوساید بیت، ئوه به همانشیوه
دهشیت کوشتاری بازنانیه کانیش
به جینوساید ناویریت. به حۆره
ده توانین بلین حکومه تی عێراق
له دوو پرۆسەی جیاوازا جيتوسایدی
به رامیهه به گەلی کورد ئەنجاداوه،
که ئەوانیش کوشتاری بازنانیه کانو
پرۆسەی ئەنفال بوبون.

گەر بیتمه سەر دوو نمونهی ترى
ھەلە به کارهینانی زاراوهی ئەنفال،
ئەوه دەبیت هیما بۆ دوو دەركەوتى

تریشەوه فاروق رەفیق لەکۆپتیکدا
لەسووید باس لهئەنفالی ٩ دەھات کە
بە بپروای ئەو بريتىه له تەعبييکردنى
بە رەدەواهو دابرانى ناوجە كورديه کانه
لە كورستان. كىشىه ئەم دوو حالته و
حالته تى ترى لهم جۆرەش ئەوه يه
زاراوهی ئەنفال، كە ناوى كارهستانىكى
ترىستانىكى مىژۇوېسى تايىھەنمەندى
ئىتىمەيە، لە سياقى خۆى دەرەھەينىن و
لە پەيوهندى له گەل كۆمەللىك
كىشەو تاوانى تردا به كاريدىنن
كە لە سەرەدەمەنلىكى ترداو بەدەست
بکەرانى تر رووداونەن يان ئەگەرى
روودانيان ھەيە. ئەمەش دەبىتە هوئى
بە رەھەمەيتانى ناپۇونى و بە كارهینانى
نازانىستيانە و شىۋاندى مىژۇو. بە
بۇچۇنى من چواندى ئەم رووداوانە
بە ئەنفال بۆ مەبەستىكى سياسيي
ديارىكراوه كە ئىشكالىيەتى مىتىدۇ و
تەمەللىي فيكريي پىيوه دىارە. ئىتىمە
لە جيياتى ئەوهى خوينىدەوهى نوپامان
ھەبىت بۆ ئەم رووداوانە دوايى، دىيىز و
زىزد بە ئاسانى بە ئەنفالى دەچۈننەن و
لېرەشەوه بىرکردنەوه و شۇرقە كردنى
زانىستى لەكۆل خۇمان دەكەينەوه .

ده بیت لای همومومان روون بیت که
نه نفال پرسه یه کی سه ریازی دهوله تی
به عس بو که له نیوان ۲۳ی شوبات
تا ۶ی ئیلولوی ۱۹۸۸ دا له دزی
دانیشتواتی ناوچه‌ی موچه به مکارو
نه نجامدرا. ئه وه حکومه تی به عس
خۆی بو که ئەم تاوانه‌ی بە نەنفال
ناوزه دکرد. لم پرسه یه دا دهوله ت
له پیگه‌ی هیرشی سه ریازی به وه
هاوول‌لاتیانی ده سگیرکدو به سه ریان
گووپدا دابه شیکدن و دوا جاریش
له پیگه‌ی چه کی کیمایی، توپیباران،
گزبری بە کومەل، برسیتی و نه خوشیه وه
له ناویبردن.

نه نفال
کومەل کوشیه کی
سیسته ماتیکی، پلاندار پژوای رزمیکی
ناسیونالیستی عربی بتو دزی

کورد. گرنگه که نئمه بۆ تیکه‌یشتن
لەمیژووی خۆمانو لە تایبەتمەندیتى
ئۇم كزمەلکۈزۈھە و رېزگەتن لەئەزمۇونى
دەربازبويانى ئەم تاوانە لەگەل تاوانى
تردا تىكەللى نەكەين. ئەمە جە لەوهى
كە لەھىچ ئاستىكدا لىكچۇوبىنىكى ئۇقۇ
لەنقاوان ئەنفالو ئەم رووداوانەي تردا
نېيە. بەھەلە بەكارهەتىانى زاراوهەو
دەركىدىيان لە سياقى مېژوویسى و
سياسيي خۆيان هەتىمايەكە بۆ
ناپۇونى فيكىرو ناعەقلالىيەت. يەكىك
لەسەرەتاتىپتىرىن رىيڭاكانى فيكىرى
زانستى ئەۋەيدە كە چەمكۇ زاراوهە كان
دەبىت پىناسى دىيارىكا رووونى
خۆيان ھېبىت تا بتوانىن ئارگىومەنتى
عەقلانىيان لەسەر بىنَا بەكەين، دەنا
لەتارىكىستانى ناپۇونى و لىلائى فيكىيەدا
دەتلەننەوە.

تازە بکەم كە يەكىكىيان ميدىابىي و
ئەوى تريشيان فيكىرىيە. يەكەميان
بەرnamە يەكى كە ئىيىن ئىيىن بۇ كە
لە سالىيادى ١٧ شوباتدا پەخشكارو
سەردەپىرى يەكىك لە بەشەكانى بىرتىبىو
لە: «ئەنفالى قوتاپىيانى زانكۆ». ئەمە
ھېتىمايەك بۇ بۆ فەراندىنى پاسەكانى
قوتاپىيانى زانكۆ سلىمانى كە لە كاتى
ھېرئىشى توندوتىۋانەي حکومەتى
ھەريمدا بۇ بۆ كوتاپىيەنغان بە
خۇپىشاندانەكانى پارسال. لەلایەكى

د. چومن هردی

پاستانیه که، ون ببو. سالانیک پاش نهود
کاتیک ده قی شیعیره تی پاستانی گاستون
با شلام خوینده وه که تیایدا ده لیت:
مال یه کم گوشه هی نیمه هیه له دنیا،
که ردوونی راسته قینه هی نیمه هیه. نینجا
له لیقیناسه وه فریبوم گه مالت نه بیت
ناتوانی وه ک خوت له دونیادا ناماده بیت.
تهها له مالدا ده توانی باوهش بونه ویتر
بکیته وه، هست به بونی جودای
خوت بکیت. له هایدله گاره وه فریبوم
که نیشه جیبون به تاییت په یوهسته
به جیگایه که وه. که له سمود مالیکمان
هه ببو تو اریک. له گوشه هی زله کاویکدا
دان ببو وو له هه مو جوانییه که.
گه وره نه بسومو له چیزکه کاندا خرم
نقوم هک درکرد. ئه و روژگاره به نه ده بی
رووسی ئاشنابووم، به لام هیچیان
ده باره هی گولاگ پینه هئوت. پاشان
بروم ده رکه وت گورکی نوسه ریکی
حیزی دروزن ببو. سه بورده خهونه
مؤذینه کانی (کوشنده کانی) لینینیان
بو نه هگپرامه و. ج گوناهیکی گواره هی
بت-ه و دونیا بگوری. سمود جگای
کوکردنوه هی گونده کان ببو، بخوی
خهونیکی ستالینی ببو. میتریک ببو
بو کونترول. نیشه جیبون همیشه
بریته له سه رشترپکدن بو ده سه لات.
هه مو جیگربونیک بونی گوری
لیدیت. گه رچی نیمه هه مو ومان نه نفالی
ببوین، به لام له سمود گه ره کیک هه ببو
به ناوی نه نفاله کان. له اوی هه زاری و جل
رهشی و ته نیایی و سه بورده سه سیرت
ده بیست.
هه رزوو به عس-بیبون بیووه په تا.

A black and white close-up portrait of Steve Jobs, showing him from the chest up, wearing glasses and a light-colored shirt.

خیالی ناسیونالیستیانی کوردی
دریایی میتو چندین چیزکو
گوتنی شاعریانی خستته نتو هزو
بیرکردنوهی تاکسی کوردیهه، بؤییهش
اوی ده نیم خیال، چونکه تا ساتوهختی
یستا نهیوانیه چارچیوهی شاعریهه تو
روشمیانی بیه زننیتتو له واقع نزک
پیشهه و یتنهه یک یان مۆلیلیکی نهه
زونتهه ناسیونالیستیان بیت که لانیکه
ناوجهه که نامادهه گیان هه پا.

دیاره نمونه‌ی ئو چىزىكى گونته زا
خەمەلپانە نەتىن، وەكتەۋەي دەلىت:
يىاوي كورد ئازاترين پىساوی دۇنىا
افرىتى كورد جواتىرىن ئافرەتى دۇنىا
سۈوشتى كۆرسەتىن بەمەشتى سەرەتەينىز
ەقلى كورد زىزەتكەن ئەقلە شانسى
كورد خاپتىرىن شانسى. ئەم بېچۈۋانان
ەگەر لەنئۇ چوارچىۋەي خەوبىيىنى
تەۋەيى بېتىن-و ما فىكى شەرعى
ەممۇ نەتاوهىيەك، بەلام كاتىك دەبىتە
ستى دىوابەر بۇوهەي نىئۇ دەزگاكانى
اگەكىاندىن وەلكىپو كلېبۇنەوەكان شاشانازى
تىئۇ دەكىت ئەوا پىتىيىسى بە رەختەو
سەلەسەر كىدىن ھىيە لانىكەم نايىت
خەنگەگانو خاودىتەن ئىشەدەسىلى بىز

کن. یه کیک لور چیز روکو و ایمانه
که بارده وام خیالی ناسیونالیستیانه
کو بودی باره همی دینیت نهاده که
کوئملگای کوبدی بپیزه بیترینزو
نه مکتربن کوئملگای دونبایه و نگار
قرقاچالیک راه هو مرغ شدستی مایبیت نهوا
کی کورد ماوه نهگینا سره جم نه تا و هو
کوئملگا کانی تر لئی بیبهرين.

من بز به تالار گردنه و هی نام و همه
منونه کانی شاپری ناخوتو براکوئی و
بیلکوئی و هزاران چیزی کوشتن
آنکه می کورد به دستی کردن
هزاره ها نمونی غه درو ناعده الله تینی
ترمه لا یه تی جیده هیلم بز نیوی بیر پنی
لام بپیویستی هزاران نمونه یه کی
چوک بینموده لسر دله قیقی و بیبه نزی
خیزان و کرمه لگای کوردی که له هفتی
ابردو له کوردستان روویداو بوبه
اینسته میدیا کان:

مناٹانیک لھسےر نئوہی یاری لھگل
چھند کاروچشکیک دھکات نزد دلپھقانه
لایہن باوکو باوچنی دراکاری دھکریتو
تھجامی ٹھو لیدانه دلپھقانیہ
کاویتھ نہ خرشخانہ۔ نکارچی من
ماوهی کارکردنم وہ کو پڑیشکیکی
برونینیس لہٹزمونی خڑمو نئہ زمونی
ماوه لکامن چندنین نعمونی هاوشیوہمان
ینیوہ یان بیستورو، بہلام بیویہ
سسه لھسےر نئم رووداروہ نہ کم، چونکے
وووھے بابھتی میدیا راکیا یاندن۔ نئم
مونیہ رواداٹکی بینچنچنے و راگنڈر
بیبیہ، بالکو رہگوپیشے دی پرورہ دہیو و
کولتوردی توندی مہبے لہتیو کو ملکگی
کوردیدا۔ ناو دھمی بہ لایہن وہ زارہ تی
روہ رده بپیاری قہد غکردنی لیدانی
وتاپی دھرکرا کم نہبوون نئو ما مرستاو
سپلپانہ بواری پرورہ دھ کہ پیلان وابوو
م بپیاره ملھیو بین لیدان پر سسہی
روہ رده ناکاملو نادر وروست دھبیت۔
پیش ماویہ کیش کاتیک باسی نئو کرا
بہ رله مان بپیاریک دھریکات تیابدا لیدانو
شکنچہ دانی مذال قہد غبکاتو ریکے
منالو هر زنہ کار بدات لہ کاتی پیویست
نکات لہو کسسانہ بکات کہ توں دویتیزی
رامبے ر دھنوتین، بینیمان کے چلن

A close-up photograph of a woman's face as she looks into a handheld mirror. The mirror reflects her nose and mouth area. She has dark hair and is wearing a light-colored top. The background is a plain, light-colored wall.

لهمه کسانی که می‌خواهند از این روش برای تقویت ذهن خود استفاده کنند، پیشنهاد می‌کنم آن را در زمانی که بتوانند انجام داد و نه زمانی که بتوانند انجام دادند انجام دهند. این روش ممکن است در ابتدا سخت باشد، اما با ممارست می‌تواند سرگردانی را کاهش دهد.

تازاراوه. ندی شه کرو کاریزهیدرات له خواردندا، خواردنی نئو خواراکانه‌ی که ریشه‌ی شه‌کر تیایاندا نزده ده بنه هری ام، که متن شکر، پیوهندیه‌که لهوانه‌ی بهتری نئو و رومانانه‌وره بیت که له شیری چیلدا یه. کواته پیوهندیه همه له نیوانه زنکه، بهله هنگاهه، قوهان

خواردنہ وہی شیر زیپکھ زیاد ده کات

تاکو نیستا به ته وای نه زانراه بچی
 هندي کاس تووشی زپیکه دهنبو
 هنديکی تر تووش نابن، لهوانه یه
 هزیکی بوماهه یسی بیت، چندین
 هزکار په یوهندییان به زپیکه وه هه یه،
 لهوانه "بوماهه" که کسیک لاخیزاناتیک
 تووشی زپیکه ده بیت، تزیبهای جار
 له همان خیزاندا که سی تر هه یه که
 تووشی زپیکه بورو .

چالاکی هورمونی لهتمانی
هرزه کاریدا، نام چالاکیه هورمونی
نهندزجین لهکوباندا زیاد ده بیت که
ده بیتته هری ناهوی ریشه چه وریمه کان
له پیستدا گوره ببنو زیاتری ماددهی
چاوردی بیشتر.

"خمهوکی" که ده بیتته هری زیاد ده ردانی
هورمونه کان، هارچه نه تاقیکردنوه
نوینه کان ده لین که خمهوکی نایبیته
هری دروستبوونی زیبکه.

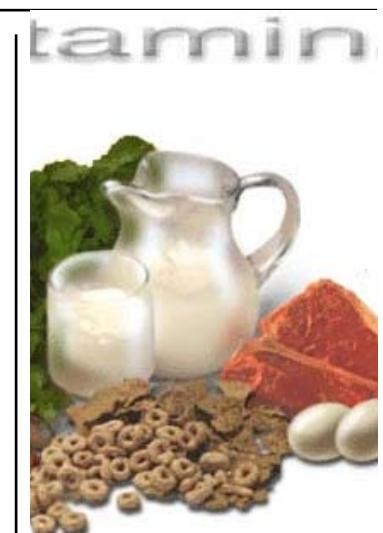
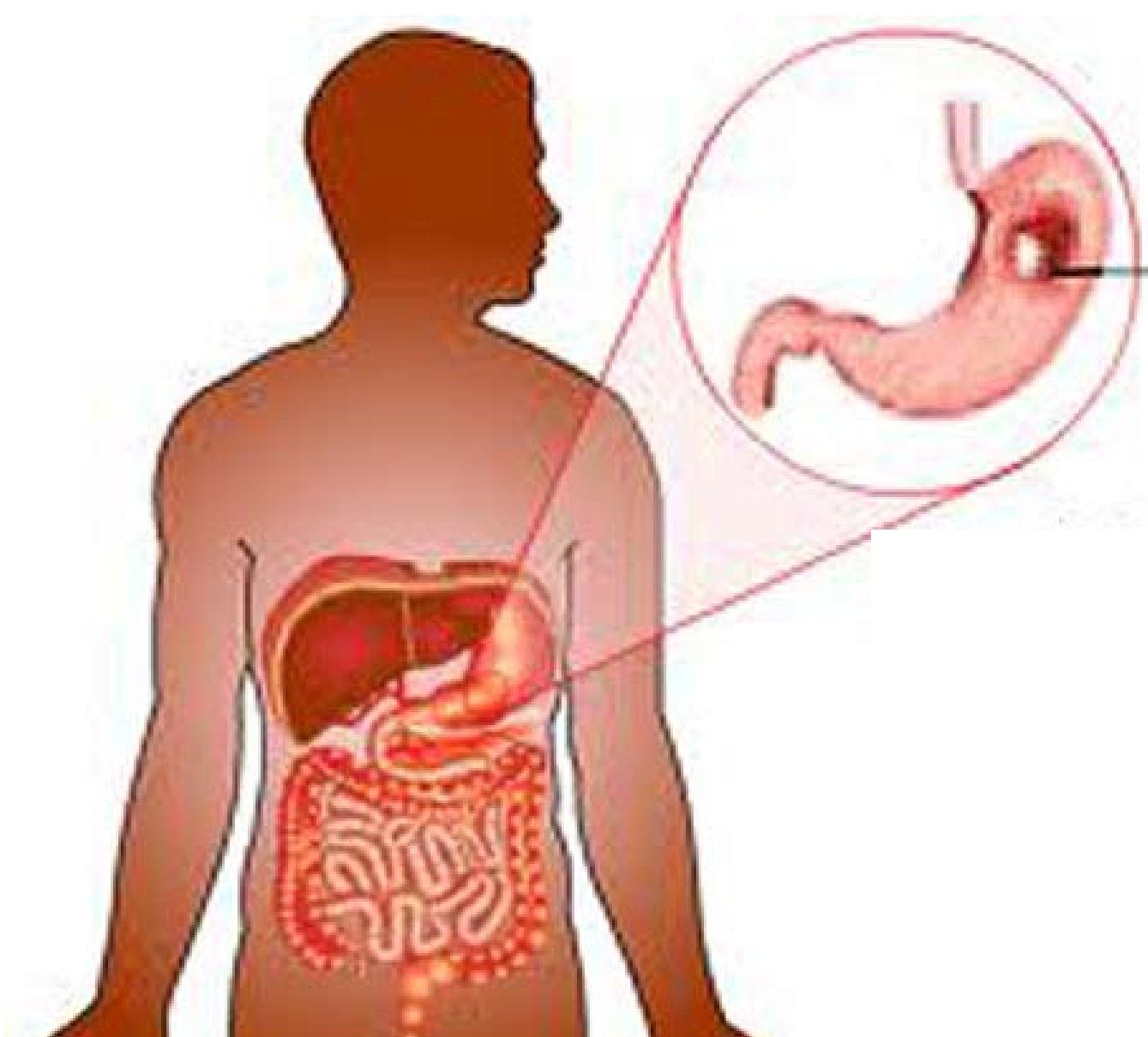
"د رهان" هندتیک ده رمانی هن که
ده بنه هری دروستبوونی زیبکه وهک
(نه) بیلیک ستیریزید).

"شیر" له لکلیتنه ویدیکی تازهدا که
له سه ر (۴۷۳۵) نافرهت نه اجامدراوه
ده رکه و تووه که په یوه ندیمه کی به تین
هه یه له نتوان ده رکه و تنی زیبکه.

ستبوروئی چهوری
بستدا به هوی
دریه رژینه کانه و
یتته هوی گیرانی
چهی چهوریه
کانه

لرلینه و که ده ریختوه ک
یوه ندیمه که لوانه یه به همی نه
رمونانه و بیت که له شیری چیان
یه. کواته پیوه ندی همیه له نیتو
ده زنکه، به لام هنگه، تو

وْماوه، هۆکاریٽکى گرنگى توشپوونه بەپرینى گەدە

کھے میں ڈیتامین
دہبیتھے (B)
ہوئی ٹانہ سہر

فیتامین (B) بریتیبه له کرمه‌ایک
مادده که جاسته پیویستی پیتهتی
له کارایکه زیندوده کان له نیوان
همو شیاندا پهیوه‌ندیبه‌ک همه
بېیه‌کیانه ده بېستیتەو هار
له بېرئو و شە ناویان له مەمویان ناوە
فیتامین (B)، بېلام ئاماره‌یان پىداوە
بېچاکىدەنەوە وەک (B1، B2، B3، B6
B12، B5).

لیزه شدا باسی فیتامین (B1) ده کهین،
نه م فیتامینه زیارتله و کاتانه دا پیویست
ده بیت، دوای کارکردنیکی ماسولکه بی
قورس یان دوای تاره قکردنده و یه کی
نور، نه م مادده بیه بچ کرمه ندامی ده مار

نقد پیویسته۔
سارچاوه کانی برویکلی برجو
کانم، بزالیاو فاسؤلیاو پتاتاو
کالے، مو قہ پنایت، پرتقال، کالہ ک،
قہیسی، گویزہ رو هنجیرو چارہ سہ کانی
وہ ک گویز، بایہ مو بوندق.
شیتمین (B) لہجہ ند سارچاوه پیکی

بیکوونی، خارجیتکه و، ماسکو کی
سپریوون، تیکچونی کاری ریغزله کان،
له دهستانی هنگزدن بتو خواردن و
دل تیکل هاتون رشانه و قه بنی،
له دهستانی هیزی ماسولکه کان،
بچوکیونه وهی ماسولکه و نفایچیجیونی

ماسوکه، بیتیزیوونی دلو راچله کینی
دلو تنه نه فاسی.

۱- دهستنیشانکردنی نه خوشیه که:
دهستنیشانکردنی نه خوشیه که به دوو
نه خوشیه که به دوو

۲- خانزدی که ده یان دوازده گری که
نه مامه زند گرنگه (۱۰٪) ده توانتیت
نه خوشیه که دهستنیشان بکاتو
پارچه ای لیوه رده گیریت بوناقیرکردنده ووه.
نه وانه ای برینی دوازده گریتیان همی دوای
نانزدیو ده رمان، پیویست به تنانزدی تر
نانزدیاکات، به لام نه وانه ای قورحه ای گدده یان
مهایه له وانه ایه قورحه که یان سرهه تانی
نه خوشیت یان بکریت بون سرهه تانی.

۳- گرتنی نه شیعه ای ره نگاو ره نگ:
نه مامه یان تزئی گرانتره، به لام بون
نه خوش نه اسانتره و نازاری نیبه، به لام
به ریشه ای ۸۰٪ ده توانتیت دیاری بکاتو
نانزدتوانزدیت پارچه ای لیوه ریگیریت.

۴- ماکه کانی نهم نه خوشیه:
۴- خوینیه بیرونی گدده یان دوازده گری بو
رشانه وهی نه خوشکه خوینی تیا
نه بیت یان پیساایه که ره ش
نه بیت.

۵- کونیونونی ناو ریخوانه.
۶- گیرانی کوتایی گه ده که له وانه ایه
پیویست به ناشته رگاری بکات.

”
ئوانەی قورحەی
کەدەیان ھەیە لەوانەیە
قورحەکەیان سەرەتانا
بىت يان بىگۈرىت بۇ
سەرەتانا

برسیتی یان ناخواردن کارنکاته سر
کامکدنه وهی نازاره کی.
نازاری گه ده چاریه جار سره لدہ داتو
دوازیریش بق ماوه یه کی کم باش ده بیتتو
پاشان سر هله داتوه.
درشانه وهه دل تینکه لاتن.
۳ که مبوبونه وهی خواردن و نه خوشکه
توشی خویتبه بیوبونی گه ده ده بیتتو
رشانه وه که شی وه کو قاوهی لیدیت یان
پیسااییه که ای رهش ده بیتتو جاری و
هه یه توشی سرگیز خواردن و بورانه وه
لیدیت.

۴- وانه که ماده کولیکان
ده خونه نگری تو شبورونیان زیاتره .
۵- جگره کیشانیش یه کیکه له هزاره کان ،
واته نه وانه کجگره ده کیشن زیاتر
تو ش ده نو تو شبوه کانیش زیاتر

لئیان سه ره لدہ داتوهو و درہنگ چاک
دینہ وہ.
۶- مُؤکاری کی ترئے وہی کے هاوکیشہ یہ ک
ہے یہ لہنیوان ترشہ لٹکی گھدو ناوپیڑشی
گھدے کاتیک ترشہ کے زیاد بکات
لواونیہ بیتھے مُؤی قورھو جاری واش
ہے ترشہ کے ناسایی، بالام ناوپیڑشی
گھدے پیان دوازندگی بیہیز دھبیت
بِمَهْمَىٰ حند نہ خشیس کو وہ وکو.

نهوانه‌ی توشی جله‌دهی ده ماغ بون
یان شکاویو سوتاوی که بز ماوه‌یه‌کی
نذر لجیتکادا ده مینته‌وه، نهمش زیاتر
توشی بربنی گاهه‌یان ده کات.
گرنگترین نیشانه‌کانی بربینن له:
نازاری سکو بهشی سره‌وهی باسک
له کاتسی بونی بربنی دوازه‌گردیدا
نازاره‌که‌ی ببرسیتی زیاد ده کاتو
له کاتسی تیزیوون یان که مخواردندا
نازاره‌که‌ی کم ده بیته‌وه یان نامیتیتو
هندنیکجا ریش له نیوچ شه‌ودا به نازاره‌که‌ی
به خابه‌ر دیت، هرچی بربنی گاهه‌ش

"سويند خواردنی پيش و هرگز تني پوست، بووهته
مه راسيميکي پروتوكولي و خاليه له هه مهو و مه فهميکي به رپرسياوريتى"

هولهت روویه پووی دادگا ده کرینه وه،
باره ئەوانیش سوئندیان شکاند ووه و
یاناتیان له کاره کە بیان کردووه .

بۇنى كىندهلى، سەلەيئىنەرى شەكەندىنى
سوينىدەكانە"
وته د. رېپار كەريم (مامۆستاي
نىسته سىياسيەكانى زانكۆي
لىيمانى)، سوينىدەخواردىنى بەرپرسە
الا سىياسيەكان، پىش وەرگىتنى
زىستەكە يان، دىياردەيەكە لەنۇزىرىبەي
لاتانى زۇزەھەلاتى ناوه راستدا بۇونى
يە. بەپرواي ئەو، سوينىدەخواردىنى
پرپرسان لەھەرىتىمى كوردىستاندا زياتر
ووهتە مەسىلەيەكى تەقلىدىيى و كەمتر
قەناعەتىكى تەواوه و سەرچاواه
ەگرى "گەر باس لە كوردىستان بکەين،
مۇ ئەو بەرپرسانەنە سوينىدىان
واردۇوە، كەمترىنیيان بەتەواوهتى
بەندى سوينىدەكانىيان بۇون".

و نمونه‌ی بـه و هـنـدـایـه وـهـ، كـهـ
نهـدـهـلـیـ يـهـکـیـكـهـ لـهـدـیـارـهـدـهـ کـانـیـ دـثـ بـهـ
رـژـهـوـهـدـنـیـهـ کـانـیـ خـلـکـیـ کـورـدـسـتـانـ،
لـهـلـامـ وـهـکـ ئـهـ وـقـیـ "ـهـرـ بـوـونـیـ"
نهـدـلـیـیـهـ کـیـرـزـوـرـلـهـهـ رـیـمـدـاـ، سـهـلـیـتـهـرـیـ
وـ رـاسـتـیـهـ کـهـ رـزـوـرـیـکـ لـهـبـهـپـرـسـانـ
بـهـنـدـیـ ئـهـ وـ سـوـنـدـانـ نـهـبـوـونـ کـهـ پـیـشـ
رـگـرـتـنـیـ پـوـسـتـهـ کـانـیـخـ خـوارـدـیـانـهـ.
رـبـوـیـهـ جـهـختـیـ لـهـوـ کـرـدـوـهـ کـهـ
بـهـشـیـکـ لـهـبـهـپـرـسـانـیـ هـرـبـیـمـ کـارـیـانـ
لـوـ بـهـرـژـهـوـهـدـنـیـهـ تـایـیـهـتـیـهـ کـانـیـ خـوـیـانـ
رـدـوـوـهـ، نـهـکـ بـهـرـژـهـوـهـدـنـیـهـ بـالـاـکـانـیـ
جـلـ".
وـبـرـاوـ ئـاماـزـهـیـ بـهـوـشـداـ، کـهـ ئـهـ وـهـ
أـنـاـيـ ئـهـ وـهـ نـیـیـهـ هـمـوـ بـهـپـرـسـانـ
بـهـنـدـیـ سـوـنـدـخـوارـهـ کـانـیـخـ بـوـونـ،
یـهـ وـقـیـ "ـبـهـپـرـسـیـشـ هـیـ پـاـبـهـنـدـیـ
سـوـنـدـهـکـهـ بـوـوهـ، بـهـلـامـ بـهـشـیـوـهـیـهـ کـیـ
شـتـیـ پـاـبـهـنـدـبـوـونـ کـهـمـتـ بـوـوهـ".

مۆلۇ پەرلەمان ئەو شوينەي زۇرغىزىن سوينىدى تىدا دەخورىت

ئەگەر باوهەرپىشى بە ئايىنەكە لەواز بېت،
بە لام كاتىك سويند دەخوات جۆرە
ئىيىلىزاماتىكى ئەخلاقى بۇ دروست
دەبىي، د.ئەممەد وەرتى لەفرەكسىيىزنى
بىزۇتنەوهى ئىسلامى ئاماژە بەوه
دەكەت كە هەر خودى سويندەخواردنەكە،
ئىيىلىزاماتىكى ئەخلاقى لەسەر ئەو
بەرپىرسە دروست دەكەت، ئەو دەلىت
ئەنگەر ئەو بەرپىرسە باوهەرپىشى بە دىن
لەوازىي، كاتىك سويند دەخوات،
ئىيىلىزاماتىكى ئەخلاقى هەر بۇ دروست
دەبىي . وەرتى ئەوهەشى خستە پۇو كە
شەكادىنى سويندى بەرپىرسە بالاكان،
حالەتىك نىيە تابىيەتى بە كوردستان،
ئەو وەرتى "لەبەشىك لە ولاتانى دنيا
دەبىنин وەزىزرو بەرپىرسە بالاكانى

نابراو ئەدەوش ناشارىتەوه كە بەشىك لەو بەپرسانە، لەكتىكىدا سوينىد بەقورئان دەخون، هيچ ئىلتزاماتىكى ئائينىيان نىيە، "رەنگە كەسى تىيدا بىت هەر بپواشى بەئائىنەكە نەبىن، بەلام بە قورئان سوينىد دەدرى، بېبرىو من نەوە غەدرە لەئائىنەكە و كەسەكەش دەكىرىت، بەمجۇرە لەبنچىنەدا سوينىد خواردنەكە بې بەشىك لەپرسان، هيچ كارىگە رىبىيەكى نابىت".

جهخت لهو دهکاتهوه که بهشیک له سویند خواردنانه، هیچ جو ره دلهال تیک
اینی و ویدانی و رفیعی نبیه "تهنا وه که
راسیمیتکی ته قلیدی لنهاتووه، خالیی
به پرسیاریتی ناوه رپوکی سویندنه که"
و بمنونه باسی لهو کرد که چندی
پرس ههیه، له کاتیکدا سویندیا
خواردووه که کار بتو به رژوههندیه بالأکانی
که له که یان بکنه، به لام وه که ئو و تی
ههندیک له پرسان نهک به رژوههندی
الاکانی گله که یان نه پاراستووه، به لک
پیچه وانه بیه رژوههندیه بالأکانی
که له که شیان کاریان کردووه".

رنهنگه که سی
تیدا بیت برپایی
به ناینه که ش
نه بی، به لام به
قرئان سویند
ده دری، ئوهش
غه دره له ناینه که و
که سه که ش
ده کریت

به پرپرسه کان پا بهندی سوینده کانیان نابن، یاسایه کی توکمه ش نیه بؤ لیپسینه وهیان "نه" گور یاساکان وهک خویان جیهه جتی بکرین، ئه و کاته پیویست به سویند خواردنیش ناکات".

"که مترين ره گدانوه ه لە سەر کاره کانیان هەيye"

پەرلە مانتارىکى فراكسىونى گۇرانىش،
هاۋاپىه لە سەر ئەوهى سويند خواردنى
بەرپرسە بالاكان، كە مترين ره گدانوه وەي
لە سەر ئىش و كاره کانیان هەيye،
پەرلە مانتار پەيمان عىزە دىن ئامازەر
بۇوه دەكەت كە سويند خواردنى زۆرىك
لە بېرپرسان، كە مترين كارىگەربى لە سەر
ھەلسوكە وتو كاره کانیان هەيye، "ئە"

دوای و هرگز تنی پوستیکی یالاو
سویندختواردنی، لهبه پیرسینگیان
پرسپیبو، نگاه بر برهه و ندیه بالاکانی
گله که کت نه پاراستو سویندنه که ت
شکاند، چی ده که بیت؟ نه و تجویی
”ده چمه لای ملایه کی زاناو که فاره تی
سویندنه کم ددهدم“ . د. رییوار کریمی،
ماموستای زانسته سیاسیکانی زانکلری
سلیمانی نه و رووداوه گیتایه وه .

هموئه و که سانه‌ی پوستیکی سیاسی
بالا و درده‌گرن، پیش و رگرنتی پوسته که
سویندیکی یاسایی دهدزین، برگه‌یه کی
سویندیکه ئوهیه که به رژه‌هنده‌یه
با الakanی گله‌که یان بپاریزنو
خیانه نه که ن، به لام به بیوای چند
په رله ماتناریکو شاره زایه کی ئه و بواره،
سویندخواردنی نوریک له و به پریسانه،
ته‌نها بعوهه شتیکی روتینی و که مترين
کهس پیوهی پابه‌نده".

سویتند ده شکنیرعو یا سایه کیش نبیه
بچ لئیرسینه و
په رله مانتار له سهه فراکسیونی
کوردستانی، دانا سهه عید سویه ئوه
ده خاته روو که زوینه هی سویند خواردنی
به پرسانی هه ریم، تنهها بوهه ته
مه راسیمینکی پرتو تکولی و خالیه
له همه مو مه فهومیکی به پرساریتی و
وه فادراری و زینگرنی سویندنه که، ئه و
ده لیلت "وزیرو به پرسمان هه بیه"
له کاتیکدا سویندی خواردووه که له دزی
به رژه و ندیه کانی گله که کار نه کات،
به لام ئه گهه ر بوی بلوي تهقه له ها و لاتیان
ده کات".

ئههم په رله مانتاره هی یه کیتی ئوه ش
روونده کاته و، وه کو ئوه هی زوینه هی

تائیستا په رله مان هیچ قسە يه کي له سه ر تومه تبارانی ئەنفال نە كردو ووه

روله مان بکریت، بو ئوهی گفتوجوی
سەر بکەین".

ئەمە له کاتىكدا كارىكى دىكەي
روله مان لېپرسىنە وە يە له حکومەت،
بەرامبەر پشتگۈچىخستنى ياسادا،
چى تائىيىستا پەرلەمان نەيتوانىيە
پېپەنە وە له حکومەت بىكەت سەبارەت
دۇسىي تۆمەتبارانى ئەنفال،
روله مانتارەكە لىلۇنە ئازوخ دەلىت
ئە وە كارى حکومەتە كە روهانەي
روله مانى بىكەت، كە ئىناردى بۆ
روله مان دەتوانىن گفتوجوی له سەر
كەين":

هـاـوـاـكـاتـ پـهـرـلـهـ مـانـتـارـ لـهـلـيـزـنـهـيـ
سـاـيـيـ،ـ كـارـدـقـ مـهـدـ مـهـدـ رـايـ وـايـهـ كـهـ
وـ بـاـبـهـتـهـ پـهـيـونـدـيـ بـهـ دـهـسـلـاـتـيـ
ادـهـرـيـيـهـ وـهـيـهـ،ـ ئـيـگـهـرـ خـلـكـ سـكـالـاـ
كـاتـ،ـ وـهـكـ ئـئـ وـقـيـ "پـهـرـلـهـ مـانـ دـهـبـيـتـ
كـوـمـهـتـ نـاـچـارـيـكـاتـ كـهـ پـاـبـهـنـدـيـتـ
وـ دـاـوـاـ يـاسـاـيـانـهـيـ كـهـ بـوـونـيـهـيـهـ،ـ
وـونـكـهـ ئـيـمـهـ نـاـتـوـانـيـنـ تـهـداـخـولـيـ
هـسـلـاـتـيـ دـادـهـرـيـ بـكـيـنـ".ـ
ئـهـ وـ پـهـرـلـهـ مـانـتـارـهـ لـيـزـنـهـيـ يـاسـاـيـ
تـيـشـيـ "ئـيـگـهـرـ كـهـمـتـرـخـامـيـ لـهـ مـ
بـهـتـهـدـاـ لـهـلـايـ حـكـومـهـتـهـوـ بـيـتـ،ـ ئـهـواـ
رـكـيـ پـهـرـلـهـ مـانـ لـيـپـرـسـيـهـوـ بـكـاتـ،ـ
لـاـمـ ئـيـگـهـرـ لـهـلـايـ دـادـهـرـيـ بـيـتـ ئـهـواـ
رـلـهـ مـانـ نـاـتـوـانـيـتـ دـهـسـتـوـهـرـيـدـاتـ".ـ
ئـاـوـيـنـيـهـ چـهـنـدـ جـارـيـكـ پـهـيـونـدـيـ كـرـدـ
سـازـگـارـ عـلـىـ سـهـرـوـكـيـ ئـهـجـوـمـهـنـيـ
واـكـارـيـ گـشتـيـ،ـ وـهـلـامـيـ نـهـدـايـهـوـ .ـ

تۆمەلیک لەکەسوکارى ئەنفالكاراوهەكان لەمەراسىمىتىكى مەيتانانووهى روفاتى ئەنفالكاراوهەكاندا

نیھسان ملا فوئاد نا: زیاتر لەسالیتکو شەش مانگە فەرمانى دەستگیرکىنى تەتمەتىارانى ئەنفال لەدادگاپى باالى تاوانەكانى عىراقووه بېق حۆكمەتى مەرىمەتى كوردىستان ئىزىدراوه، بەلام تائىستا كار لەسەر ئەدو سىسييە ئەكراوه، بەپرواي چالاکوانىتىكى بوارى جىنتىسايدىش پىتىيستە كەسوکارى ئەنفالكاراوه كان داوا لەحىزبەكان بىكەن، ئەستپاڭى خۇيان لەتەتمەتىارانى دەرىپىن وەريانتەگىن و پشتىوان و هاوكارىييان ئەتكەن، ئەكەر نا ئەۋى با كەسوکارى قورىيانىيان يايىكتى ئەو حىزبانە بىكەن

به پیش نمایه زانیاریانه لاهه رمانگه‌ی داواکاری گشتی گهه‌رمیانه و دهست ناآینه که تووهه، پاش نهه‌وهه بپیاری دهستگیرکردنی تومه‌تبارانی ئەنفال گهیشتووهه دهستیانو دواتر دوو نوسراویان ئاپاسته‌ی هه‌ردودو به پیوه به رایه‌تی پولیس و ئاسایشی گهه‌رمیان کردودوه، ئه وانیش نوسراوه‌که‌یان رهوانه‌ی دادوه‌ری لیکلینه‌وه کردودوه، که ته‌واوی ناوی ئه داواکراوانه‌ی تیدا بوبو که دادگای بالاً توانه‌کانی عیراق به لیستیک ئاپاسته‌ی ئئنجومه‌نی دادوه‌ری کوردستانی کردبوو، هار به پیش

و هزیری پیشوى تەندروستى "سوپاس و پىزانىن" ئاپاستەی بەریوە بەرىك دەکات كە پىشتر "لادراوه"

هـزیری پـیشوی
هـندروستی : بـو
کـاری باش سـوپـاس
هـیه و بـو خـرـاپـیـش
بـنـا

پیویه به‌زماره (۴۶۴۵) ل. ۲۶/۳/۱۰
 سوپاس و پیزنانی تاپاسته
 به‌پیویه بری سر به وزاره‌تی تهدنروسته
 کردوه و ناماژه بتوئه و کراوه "به‌هؤیه"
 هه‌سنانیان به‌نهنجمانی کاره کانی
 سه‌رشانیان به‌شیوه‌یکی ریکوبیک
 چالاکانه که ئامه‌ش نیشانه دل‌سوزی
 و فادارییه" ، هه‌روه‌ها ناماژه با
 نهوده شکراوه که سوپاس و پیزنانی خوی
 ئاراسته‌کردون و هیوا‌داریشے نمونه‌یا
 نقد بیت "بوق خزمه‌تکه یاندن به‌گل
 نیشتمان".

تندروستی حکومه‌تی هریم، د. تاھیر
 هه ورامی له سهره، سوپاسو پیزانینی
 نازارسته‌ی (۱۰) به پیوه‌بری سه ر به
 وهزاره‌تکه‌ی کردوه، به لام پیکیک له
 پیرویه‌به رانه له مانگی رابردودا له سه
 کار لادرا و هزیری پیشونی تندروستیش
 رایکه یاند که "به هوی کمتر خه" من
 باش نهدا نکردنی کاره کان، به پیوه‌بری
 کوتربولی جوری ده رمان له پوسته‌که‌ی
 دوخرخواه‌تده و به پریزه‌ی چاکسازی
 سه رزکی هریم که وتنووه.
 نوسراوه‌که‌ی وهزاره‌تی تندروستی

۵: خدر عیسا: نهیزی پیشیوی تهندروستی حکومه‌تی
مه‌ریم، د تاهمیر هه‌وامی "سوپاسو
پیچانین" ای نایارسته‌ی ۱۰ به‌پیوه‌باری
وه‌زاره‌تکی کردوه که پیشتر
یاکتیکیان "به‌مریم" چاکسازی‌که‌ی
سده‌ریگی هه‌ریم "کاوتوهو و لادراوه" ،
وه‌زیریش ده‌لیت "بۆ کاری باش
سوپاس هه‌یه و بۆ خراپیش سنا".

بەھارى يانەكانى
ئىسپانىاو كېشەكانى!

نهاده سنهگاوي

توانانه و ته شاه رو تو انجی جو راو جز در. گیرایه خولی نئی سپانی یه کیک ده می گووت بالا و اونه تیه کی فره کنو لاوازه، هه ببو و ته تو مو جیری نازونهندی ده کر، یان ده و ترا خولی لالیکا هیندنه کنو لاوازه مملانتیه کی یه له نیوان سه رجه م یانه به شدار بوه کان و ساس له و ده کرا به رشه لئونو رو ریال مه درید و تو روییک هه میمه نه و هژمونویان هه یه هس سر خوله کدا هیچیان بوق یانه کانی دیکه هه هشتنو و هتله، ئه تم تر زه له تیگه یشنتو و یکانه و هه لاسه نگاندن هیچ نیبه جگه به نادیده و هرگز تری به هیزی و به پته وی یانه کانی دیکی له چه شنی (فالانسیا)، هتله تیک بیلابو، ئه تله تیکو مه درید.

باش ئوهه دی پیچ یانه نئی سپانی له کوی هه شست یانه نی تاماده ببو له چوار گوشه هی بیزی بینی جامی هه ردو پاله و اونه تیه و روروبیه که بته و اوی تو ای بی بت و هه لامگوییک بتو هه مو ئه و رو هخنانه هی خولی ناخوچی ٹایبیریه کان ده گیرا، هر درو یانه گو و هر که دی سپانیا ریال و رشه، تو اینان بگه ن به قوقاغی پیش کوتاتایی خولی یانه پاله و اونه کانی ئوروبیا، هه روه ها له جامی یورولیک سئی یانه هی بیکای نئی سپانیا بالا ده ستیان نواندو و که بربیتین له فالانسیا و ئتله تیک بیلابو و

لخواسته پانه پاله و آنکان، ئەمشەو
پانهی پاينى ميونخ میواندارى پانهی
رىيال مەدرید دەكتۇر سبەپانهی پانهی
پەرشەلۇتە دەبىتە میوانى پانهی
چىلىسى.

یانه‌ی چیلیسی ئینگلیزی له‌یاریگای سات‌مقرد بردج میوانداری یانه‌ی به‌رشله‌لونه‌ی ئیسپانی خاوه‌نی نازناوی وهرری پیش‌دو ده‌کات. دوا یاری ئەم دوو یانه‌یه له‌خولی یانه پاله‌وانه‌کان، لە‌ورزی ۲۰۰۹-۲۰۰۸ دادا بسو، که له‌قوناغی پیش کوتایی رویه‌روی یېک بونوونه‌وه. له‌یاری چوونو له‌یاریگای کام زنگنه‌یه گل آخه‌یه اونه‌یه

لهميرووي يارخدردي نه دو يانهيه بهرامبهر بيهيك له خولهكانى ئوروپا،
لەيارى گەرپانوه و له يارىگاي ستابمقورد
بريدج به گولىك يەكسان بۇون، كە بهم
ئەنجامەش بەرشلەنۋە كېيشتە يارى
كۆتايى.

يارى چۈنى قۇناغى پىش كۆتايى:

ری چونى قۇناغى پىش كۆتايى:

۲۰۱۲/۴/۱۷

تزمیر ۶۰:۴۵ شهود

2024 RELEASE UNDER E.O. 14176

تقریبی شہو ۴۵:۹۱

فیروزیکا نھیں یہ کانی زیدان ئاشکرا ده کات

خولی ئەوروپا ..

ئەتلەتىكۆ مەدرىد VS قىلانسيا

مەنتىك لەپارى تىوان ۋالانسىياو ئەتلەتىكى مەدرىد لەخولى نېسپانى

ههروهها دهیانه ویت ئه و هله بقۇزنه وە
کە لەخولو جامى ولاته کەیاندا بەھۆى
يانە ریال مەدریدو بەرشەلۇنە وە
نا توان نازناواھە كان بەدەستبەپىن، تا
بتوانن لەم خولەدا دور لەو دوو يانە
زەلپىزە وەرسكەرە بىنە خاوهنى
نا زناو.

يارى چۈونى قۇناغى پېش كوتايى:

پېچىشمەم، ۲۰۱۲/۴/۱۹

كاشتىپەر ۱۰:۰۵ شەو

ئەتلەتكىر مەدرید × قالانسىا
لشبېنە × ئەتلەتكى بىلباو

قالانسىا ھاونىشىتىمانى خۆى دەكەت،
كە ئەميش يەك جار بوبەتە پالەوانى
ئەم خولە.

لە يارىيەكى ترىشدا، يانە سپورتىنگ
لشبېنە يەپورتوكالى لە يارىيگاى خۆسەن
ئەڭلادار تايىت بە خۆى روپەپۇرى
يانە ئەنلەتكى بىلباو ئىسپانى
دەبىتىۋە. كە ئەم دوو يانە يە تا ئىستا
نە يانتۇانييە، بۇ تەننیا جارىكىش بىنە
خاوهنى نازناوا ئەم خولە.

ھەر سىن يانە ئىسپانىيەكە ئەم خولە،
لەھەولى ئەودان نازناواھە بېبەنە و بۇ
ئىسپانىيە، كە لەھۆزى پېشىدا يانە
تەلەتكىر مەدریدى خاوهنى يەك
پەتەپتەن ئەم خەلەپەن ئەنلىقەن، تەننە

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

۲۰۱۴/۴/۱۹

کاتژمیئر ۱۰:۰۵ شهروند

لشبونہ × نہ تله تپک پیلباو

رباوى يەم حۆلە، میواندارى يانەي پورسوي پوروگانى بەدسىنەيەن.

وو به قیتاره کهی سلیمانی!

٢١٣

جامعی جیهانی ۲۰۱۴-ی به رازیل، هر رچی
هله لبزارده میسره، له خوئاماده کردنایه
بز پالوتنه کانی جامی نه توه کانی
نه فرهقاو هرودها پالوتی موندیالی
به رازیل.
هردوو هله لبزارده به سه رجهم
نه ستیره کانیانه ووه بشداری لمه
پاریبهدا ده کنه و بوب برادلی راهیته ری

وهرزشی لبره و له خه می ریال و میسی و
ئەلمانیا و رجه نتنیو کالچیو لیگ، هتد
دا بیت؟ ئەوه رۆژکیش دیت شکستو
ئاستی لاوازی يانه کانی شاره کەی
خۆی لاده بیتە کیشە خەمتىکی گەورە،
ئە وەندە ئىمەش لە کاتى ياربىيە کاندا
سەرنجى چاوى ئە و جە ماوەرە
دەدەین کە لە کاتى ياربىيە کاندا بى
ناز لە مدرەھى ياریگا کاندا دانیشتووھو
چاوى لە سەرەرکە وتنى يانه کانى
شارە کەی خوييەتى، خەم توپە بونىكى
زۇر لەناخى هەر يە كىكىياندا دەبىندرىتەو
دە خۇيندرىتەوە كە تەقىنە وەرە رەنگە
خراپ بکە وېتەوە، بە لام بە دەنلىيابىيە وە
بىزازىبۇنى لەوه زياترىيە خراپانە ئەندا
لە ئاست ئە و ئەنجمامە خراپانە ئىتىپى
شارە کە ياندا دەرنجامى باشى نابىت.

ئەي دەبىت له ئىستادا كۆسپى گەورە
بەردهم تىپەكان چى بىت كەناتوانى
ويسىتەگە دواي ويسىتكە شەمەندە فەرى
تىپەكانيان بگەيەن دوا ويسىتكە
كاروانى ياربىيە كان.

ئەم شارە زياتر لە يانه يەكى ھەيە
وەرزشكارى زۇرۇ راهىتتەرى بە ئەزىزلىش
لە كورەپانە كاندا كەم تازىز مەۋادى
يارىكىدنىيان بۇ فراوانىكراوه، ئەي
بۇ تىپە پىشەكە و توه كانى سەلىمانى
سەربارا ئە وەرى نەيتتۇنى بىنە پالەوان
لە سەرتەختەي شاتۇنى ياربىيە كانىش
ئە مسالىش خولى نايابىي يانه كانى

ردەستان خوتايى هات و هېچ يانه يەكى
م دەفەرە ئە مجارەش نەك نازناتى
لە كەي دەستە بەرنە كەد بەلگۇ
پەكانتى ئەم شارە لەپلە باشە كانى
زېنەندىشدا نەبۇنۇن و لەھەش خراپىتە
ئەم شارەدا گىرتووھەر يەكە و بەقدە
بەرپرسيا يەتكەيە كەي خۆى، خراپى و
دوڭەكتۈرى و تۈرى و بەجىتمان و نەگەيشتن
بە سەرەرکە وتنى تىپەكانى لە سەر شانە و
ولىلى پلە يەك دابەزى.

يەيارە بە دەستەتىتەنانى پلە يەكەمى
ولى يانه كانى كوردىستان لەلايەن

لیاریبیه کی دوستانیہ کی تامادہ کاریدا
له ولاتی نیمارات، هلبزاردہی عیراق
روبے پوی هلبزاردہی میسر دھیتتوه۔
نالانسے کان: ئے مریز سئ شامہ
لیاریبیه کی دوستانیہ ئی تامادہ کاریدا
هلبزاردہی عیراق بہ راہینہ رایتی
زیکوی بہ رازیلی روبے پوی هلبزاردہی
میسر دھیتتوه، کہ راہینہ رکھے کی بوب
برادلی ئے مارکیکیہ۔
ئم باریبیه دوستانیہ بو هلبزاردہی
عیراق تامادہ کاریبیه بو پالاؤتنی
نه تھے وہ کانی ئاسیا بو سے رکھوتن بو
سلام شاکرو علا ہے بدولزہ هرہ۔

بارزانی و مالیکی

نهوت، ئاگر لە دىپلۆماسىيەتى نان و نمهك بەردەدا

نالهه بانی پینی هه لسن، به لام لهه مهو
حاله تیکا ده بیت چاوه پینی نه وه بکریت
هه رکاتیک له کاته کاندا جاریکی دی
هه و تأک بریداتوه له دیپلوماسیه تی
یوان بارزانی و حکومه تی ناوهندی
عتراف. که ر به و شفوهه ریگه چاره یه ک
دوزیریته و دورنیمه مالیکی
که یسی به چا خا خبردنی نه وتو ریگه
دیپلوماسیه کانی خوی له نیوان تورکیا و
ایران به هیز بکاتو بارزانی به ته نیا
جهیزیه لیت. ئه گه رچی تائیستا
نورکیا تهنا بیز له بردزه و هندیه کانی
خوی ده کاته وله هه ریم، نه که هیچ
پالپشتیه کی سیاسی بق بارزانی، وه لی
بارزانی بروني خوی خسته ته ناو
رهه که کی تورکیا وه. نئمه هیچ له سه ر
لاینددهه ئه تم ته نگه رشیه نالیین، ده بیت
نه و بپاریدات به رهه چ ئاقاریک
هدجیت په یوهندیه کانی نیوان بارزانی و
مالیکی.

سەرچاوهو پەراوىزەكان:

- (١) کورده‌کانی عیراق و قه‌یرانی سیاسی بتو دهستکه‌وتی نه‌وت، نوسيینی العیراق الجمیع. مالپه‌ری. لعراق الجميع
[http://iraq4allnews.dk/
ShowNews.php?id=29286.](http://iraq4allnews.dk>ShowNews.php?id=29286)

وهركيپانى: خاليد باران، سايتي سبېرى .

(٢) ههمان سەرچاوهى پىشىو پۇزىنامەي ۋل سترىت جۇرناللەو ئەو بەرگەفەيان وەرگەتۈوه
[http://iraq4allnews.dk/
ShowNews.php?id=29286.](http://iraq4allnews.dk>ShowNews.php?id=29286)

(٣) بىگەپتۇه بۇ وتارەكەی مەسعود بازىرانى لەدھۆك كە وتى نامەي شەخسىم بۇ مالىكى نادىرۇوه لەسەر كەگىزىيەستەكەو ويسىتىۋەتى شەخسىيەن كاركارەكە بىكتاو مالىكىش دەولەتتىبىن بەلەمى دايەوە .

(٤) ستراتېتىشى كورد لەعىراق، دابەشبونو سودمه‌ندبۇون، نوسيينى: رەنچ عەلادىن، رۇزىنامەي گارديانى بەريتانى، بەروار ١٤ ئى تۆكتوبەرى ٢٠١١ .
[http://www.guardian.co.uk/
commentisfree/2011/oct/14/
kurdish-strategy-iraq-kurdistan.](http://www.guardian.co.uk/commentisfree/2011/oct/14/kurdish-strategy-iraq-kurdistan)

سازمان اسناد

- (۶) نه وتو کوردو داهاتوی عیراق،
حوریهت دیلی نیوز
<http://www.hurriyetdailynews.com/oil-the-kurds-and-the-future-of-iraq.aspx?pageID=449&nID=10222&NewsCatID=419>.

(۷) وهرگیانی کاروان حیدر،
 که رکوک دواي کشانه وهى
 نهمه ریکا، پوست هیلتدرمان، الشرق
 ۲۰۱۱، روزنی ۱۸ ای دیسے مبهه ری
<http://www.aawsat.com//leader.asp?section=3&article=654899&issueno=12072>

$n_0 = 12073$.

- و در گیلان غبد و لمحمد د نه محمد.
 (۸) داری نهاد بخ کوشکی سپی،
 که بگهار تورکان، شاه رقی تیران، روزی
 ۲۰۱۲ ب فهريونه هری
[http://www.sharghnewspaper.ir/
 News/9024835/06/12/.html](http://www.sharghnewspaper.ir/News/9024835/06/12/.html).

و در گیلانی: سبهی.
 (۹) کومپانیا گوره کان چاره نوسی
 جیهان دیاری ده کن، فلوریا هاسل،
 مقدونیه فیلانی ئەلمانی.

[http://www.welt.de/wirtschaft/
 article13680359/Diese-Firmen-
 bestimmen-Schicksal-der-
 Weltwirtschaft.html](http://www.welt.de/wirtschaft/article13680359/Diese-Firmen-bestimmen-Schicksal-der-Weltwirtschaft.html)

و در گیلانی ئەردە لان عهدوللا.

چاوهی پیشو

- (۱۱) همان سه رچاوهی پیشوا
 (۱۲) داوی نهوت بتو کوشکی سپی،
 (۱۳) کهکره تورکان، شهرقی نیزرانی

[http://www.sharghnewspaper.ir/
 News/9024835/06/12/.html](http://www.sharghnewspaper.ir/News/9024835/06/12/.html)

(۱۴) کونگره‌ی لاوانی چوپارچه‌که،
 (۱۵) گوتواری مسعود بارزانی له و کونگره‌یه،
 (۱۶) سایتی هاولاتی و ئاوینه و سه روکایه‌تی
 (۱۷) مردم.

A man wearing a white hard hat and a dark blue zip-up jacket with a name tag stands to the right of a large, light-colored cylindrical storage tank. In front of him is a long, horizontal pipe. The pipe has a black arrow pointing left and the text "OIL EXPORT TO FISHNAOUR" written on it. In the background, there are several more of these large tanks under a clear blue sky.

ئیکاریک لەکیلگە يەکی نەوتى كوردستان

مۇتقى ئاۋىنە، ئەرشىف

به لکو که وتنے ناو گمه کانه ود،
همان تنه نگه رهی ئمه ریکاو تئران که
نه نگه رهی نه وتنین (۱۲)، به شتیکی
گمه که ری ناو ئم تنه نگه ژانه کورده،
جیاواز له ودی نزیریک له شیعه کان
له برهی تئرانن، به لام کورده کان
لادی شبوون له نیوان به رهی تئران و به رهی
توریکاو ئه مریکا، له لایه ک له گهله
نه مریکاییه کانن له لایه کیش له گهله
تئرانن، نهم خویه کلایینه کردن وه یهیان
نه دروولای نیگه ران کرد ووه. ده بینین
نه گهله ئوهی بارزانی دوای و تاره که هی
که وقی "خویان فاشین. ده یانه ویت
لیمهش ولين" (۱۳). راسته و خو به رهی
نه ریکاو چهند ولا تیک به ریکه وت،
نه ته نیشت ئه ویشه و نتچیرشان
بارزانی به رهی و تئران به ریکه وت، هم
نه ریکاییه کان له دوو جامس ریگریه
ناگادان هم تئرانیه کان، پینده چیت
نه مجازه بارزانی بگه پیته وه به هه مو
توانای خوی هولبدات زورینه ی
نه نگ کوبکاته وه بونه وهی مالیکی
نه کورسیه که دوريخه نه وه، عه لاویش
چوته به ره که هی بارزانی و له تازه ترین
وتاری خوی باس له سه رهه لدانی
لیکات از تریه ت ده کات له عیارقادا، به لام
تاله بانی تاکو ئیستاش واده رده که ویت
نه چیتنه ناو ئم به ره یه و هه قول
تیوانگریکه بدات.

بز رزیک له چاودیه کان تنه نگه ره که
رون نییه، ئه و گوتاره ش کالبوبوه که
پیاوبو شه ره که هی بارزانی و مالیکی
نه سه ربنه مای ئوهی بارزانی له نه ورزدا
نه ولته تی کوردی راده گه یه نیت، به لکو
نه پی قسه کانی هه دروولا خه ریکه
رونده بیتته وه کیشنه کان له وکاته وه
نه دیویت له ئیستادا هه ریمی کوردستان
نه ژنر ده سلا تی ده برجیت، هه رچه نده
راگه یاندنه کانی سه روزکاهی تی هه رتم
باس له وده کهن ئیکسون مۆبیل سوره
نه سه رگیه سته که هی خوی، به لام
تاکو ئیستا له لاین ئه و کومپانیاه وه
میچ رونکردن وه یه کی تازه به دی
ناکریت پاش ئوهی پاشه کشته کرد
نه گریه سته و روزنامه کانی ده روهه ش
باس له وده کهن کومپانیا کان تموحیکی
نقریان خراوهه به ر تا بینه هه رتم
دهست بکن به وه برهیتانی نه ووت.

نه رئنجم پاش بیانتماه که هی
کوشکی سپی که ده لیت ئیمه
نه وستی کوردین له چوارچنوهی
نه رژه وندیه کانمان له عیارقادا مانای
نه و بسو ده بیت بارزانی به هه ر
شه شیوه یه ک بووه له گهله مالیکی
ایناوه جیاواز له یاساکه که بارزانی و
نه لایوی، پینده چیت دوای هاتنه وهی
بارزانی ئیدی ریکه بگه بدوزیته وه
بز چاره سه رکدن و پینده چیت نه وه
یه که ش لاینه عیارقادی کان و

گوره کانی جیهان، به پیش راپورتی
په میانگای زیرخ ۱۰ کومپانیای گوره،
نیویه جیهان به پیوه ده بهن (۹). ئەم
ده کومپانیای شه شیان ئەمه ریکین و
یەکیکیان به ریتانی و یەکیک سویسی و
یەکیک فرەنسی و یەکیک ئەلمانی.
ھیچکام لەو ده کومپانیای کە
زوربەی لوبى سیاسى ئە و لاتان
پیکدینو بەپیش ناماره کان سەرەوی
۵۵٪ جیهان بەپریدەکەن، ناماده بیان
تیانییە بیننە هەریم، لەدەرەوە ئەم
کومپانیانەش ۵۰ کومپانیای زبەلاحى
تر هەن زوربەی ئابورى جیهان دەخەن
ژئر چەمۇلەی خۆیانو له پال ئەم
کومپانیانەش ۱۴۰ کومپانیای گوره تر
ھەن كە ۴۰٪ ئىندا بەپریدەکەن (۱۰).
ئىكسۇ مۆبىل لەم دوو گروپەش نىيە،
بەلكو له ناو ئە و گروپەيە کومپانیا
زبەلاحى کان سەرەپەرشتى دەكەن،
واتە له تکى ۴۴ ملىون کومپانیا کە
په میانگای زوربەخ بلاوی کردۇنە تەوە،
چوار بازنە ھەيە، له بازنە چوارەمدا
ئىكسۇ مۆبىل دەبىزىت. بارزانى
شەپى ئە و کومپانیای دەكەت کە
خۆى بەشىكە له گروپى کومپانىا
گوره کان، ئەگەر شەپەكەي بارزانى
لەسەر کومپانیاي liayds grappe
(کە دووهەمین کومپانیای گوره
جیهانەو کارىگەرى لەسەر کۆي
سیاسەتى ئەمریكا ھەيە) بىرىدای،
کىشەپەك نەدېبۇ، ياخود شەپى
بارزانى لەسەر رەترين کومپانیای دەنیان و
چونە ھەرشۇنېتىك ئە و شوينە بۇماوى
۴ سال ئائىندە پارىزراوه كىشەپەكى
ھىنندە گوره نەدېبۇ، بەلام بارزانى
شەپى کومپانیایىك دەكەت چەندىن
خانە له ئىزىز بىزىندىسى کومپانىا
گوره کانى جیهان وەيە. حکومەتى
ناوهندى عىراقىقىش بۇ ترسانىنى
کومپانىا گوره کانى دەنیا له ئىستاوه
رېكىرى لەو کومپانىايانە دەكەت زور
لەخوار رېزىبەندىيە کانە وەن بۇئەوە
کومپانىا گوره کان چاون بېرىنە ئەوانە
دى و بىتتە هەرىمەوە.

لەدەرەوە بازارپى ئابورىيە و
دېيدىكى سیاسى ھەيە كە ھېلەرمان
دەرخەرى ئە و دېيدىيە، پىشى وايە عىراق
دېبىت لەسى گوشەنىكاوه تەماشى
بىكىت، گوشەنىگايەكى نىۋەدەلەتى
كە كارىگەرى دراوسىكىانى لەسەرەو
زىدجار شەپەكانى ناوخۇي عىراق،
عىراقىقىه کان نايکەن، بەلكو ئىران و
تۈركىيا و لاتانى عەرەبىي دەيكەن،
بەلام شەپەكە بەعىراقىقىه کان دەكەن،
گوشەنىگايەكى دى كە مەزەبىيە و
پېوهەندى بەشىعە و سوننە وەيە،
لەدەرەوە ئەمەش گوشەنىگايەكى
دى ھەيە كە پېوهەندى بەكوردو
ھەردوو مەزەبەكەوھەي، دواي روخانى
پېوهەندى بەكوردەوەي، دواي روخانى
نەيانتوانى شتى گوره بەدەستبېتىن،

نهیز گفدان

روخانی سه دام حسین حکومه‌تی عیراق ۸ گریبیه‌ستی کردوده. به روز ترین ریژه ش ۱۸٪ بروه بتو کومپانیا که به شیوه‌ی شهراکه‌تیش نا، به لام هر ریم نه و هه موو گریبیه‌ستی کردوده ریژه‌ی پشکه‌کانیش بتو کومپانیا کان رزد به رزده و به سیستمه‌ی شهراکه‌تیش که ئم جزره سیستمه‌به پس له‌لاته پر مهترسی و دواکه‌وتوه کاندا په‌برهه ده کرت. ئمانه به ته واهه تی ناوه‌ندیان نیگه‌ران کردوده و به نیازن له‌پیگه‌ی فشاره کانیانه وه سوریک بتو ئم جزره کارانه هر ریم دابنرین، ئه و ریکه‌وتنه‌ی نیوان هر ریم به غداریش که ده بواهه رزدانه ۱۳۰ هه زار به رمیل هه نارده ده رهه بکات، ئیستا دابه‌زیوه بتو ۶۰ تا ۷۰ هه مزار به رمیل له رزیکداو هه ریم پیشیایی ریکه‌وتنه‌که که کردوده به غداریش هه برهه شهه بینی بودجه که ده کات. هه بارزانی بتو داپوشینی ئم کیشانه و به قاچابردنی نهوت بتو ده رهه وهی هه ریم به نیازه که میپنیک دری مالیکی ریکخات، مالیکیش به رده‌وامه له فشار دروستکردن و بارزانیش دهه ویست له‌پیگه‌ی گوتاری نه ته وهیه وه کیشه کان به خله لک بگهه نهنتو دیوه راسته قینه که بشاریته وه. مالیکی و لیسته که شی راستو روئون کیشه که ده بستنه وه به گریبیه‌سته نه ویه که وه.

شے‌ریک کب دواهی ریکه‌وتنه‌که هه ولیر له نیوان هه ردوه ده سه‌هه‌لاتداری هه رتم و به غداد "بارزانی و مالیکی" خوی هه شاردابو، له‌گهه لک توچی تاریق هاشمی بتو کورستان و هه لهاتن له بیارهه کانی دادگای عیراقی، به ته واهه تی شهره که ته قیبه وه وئیدی له‌ثوره داخراوهه کانه وه هاته ناو گوتاری سیاسی هه ردوه لاوه. ره‌گو ریشه‌ی ئه م شه‌رهش هی پیشتره نه که ئیستا، به لام ده رکه و ته کانی له م دواییه وه چووه ناو گویه‌پانی سیاسی و راگه‌یانده وه. چه‌ندین مانگ به له ئیستا روزنامه‌ی قل ستیرت جوانانی ئه مه‌ریکی و تی "کورده کانی عیراق ئه و گریبیه‌سته نه ویه‌ی" له‌گهه لکیسون موبیل کردوانه سودیان له قهیرانی عراق بینیوه دور نیه له مانگه کانی داهاتودا ئه م فیله له عیراقیه کان بته‌قیته وه و ئالوزی دروست بکات^(۱). ئه م پیش‌بینیه‌ی ئه و روزنامه‌یه پاش به سنتی ئه و گریبیه‌سته به چهند مانگیک ریک بهه مان فورمه وه هاتدی و ئالوزیه کان دهستی پیکرد، رزدی نه برد گریبیه‌ستیک ببوه هوی بارگریزی نیوان بارزانی و مالیکی، هه ریکه له بارزانی و مالیکی دهیانه ویست ئه م ئالوزیه به تئاری شوینیکی دیدا بینه له کاتیکدا بنه‌رهه تی کیشه که له گریبیه‌ستیکه وه سرهه‌لده دات. "باسکردنی

لہ ئیستادا بنہ رہتی
کیشہ کان خاکی
ریم نییہ لہ کھل
بے غداد، بے لکو
شہرہ لہ سہر
داحات و سامان

سـهـرـمـاـيـهـهـوـرـارـيـبـحـنـ،ـوهـكـهـلـكـهـشـ
گـرـبـيـهـسـتـيـهـنـوـتـيـبـقـوـ كـمـپـانـيـاـكـانـ،ـ
تـوـنـيـهـهـيـوهـدـيـبـهـرـبـهـهـرـيـكـمـپـانـيـاـيـ
هـنـوـتـيـبـرـيـتـانـ(bp)ـبـهـبـرـيـ2ـ،ـ1ـ
مـلـيـلـاـرـدـيـنـيـارـلـهـهـرـيمـداـسـهـرـمـاـيـهـهـوـرـارـيـ
دـهـكـاتـوـنـزـيـكـهـ4ـ،ـ0ـكـمـپـانـيـاـيـبـيـانـيـ
لـهـ1ـ7ـوـلـاتـىـجـيـاـواـزـهـوـبـهـنـيـانـبـهـ
بـرـيـ1ـ0ـمـلـيـلـاـرـدـقـوـلـارـوـبـهـرـيـتـيـنـانـبـهـنـ
لـهـكـهـرـتـيـهـنـوـتـيـداـ(4ـ).ـهـمـهـيـرـشـىـ
رـيـكـهـوـتـنـيـهـنـوـتـهـلـهـكـهـلـكـمـپـانـيـاـكـانـداـ
لـهـبـيـشـچـاـوـيـنـاـوـهـنـدـهـيـنـدـهـيـ
هـهـرـيمـيـقـوـرـسـتـرـكـرـدـوـوـهـ،ـبـهـپـيـتـيـلـيـدـوـانـيـ
عـيـرـاقـيـهـكـانـوـبـهـشـيـكـيـنـوـرـيـپـهـرـلـهـمـانـتـارـهـ
ئـوـپـوـزـسـيـونـهـكـانـهـرـيمـيـشـ،ـرـقـبـهـيـ
هـوـگـرـبـيـهـسـتـهـنـوـتـيـانـنـاـيـاسـاـيـنـوـ
بـهـشـوـيـهـكـيـشـارـاـوـهـئـنـجـامـدرـاوـ،ـ
جـهـلـهـمـهـشـپـشـكـيـكـمـپـانـيـاـكـانـرـقـدـوـ
پـيـدـهـچـيـتـرـيـكـهـوـتـيـكـهـبـيـتـلـهـنـيـوانـ
بـهـرـيـرسـهـكـانـوـكـمـپـانـيـاـكـانـداـ،ـبـهـلـامـ
هـهـرـدوـوـپـارـتـىـفـهـرـماـنـهـوـهـمـهـرـهـ
دـهـكـهـنـهـوـوـرـهـتـكـرـدـنـهـوـهـكـشـيـانـبـهـبـيـ
بـهـلـگـهـيـهـ،ـلـهـمـانـگـهـرـابـدـوـوـكـمـپـانـيـاـيـ
(dno)ـيـهـرـويـجـىـرـايـگـهـيـانـدـلـهـوـ
بـيـرـهـنـهـوـتـهـدـيـدـوـزـيـوـيـانـهـتـهـوـ%ـ5ـ0ـ
ئـوـانـسـوـ%ـ2ـ5ـبـقـوـكـمـپـانـيـاـيـجـيـنـرـالـ
تـورـكـيـهـوـ%ـ2ـ0ـبـوـهـرـيمـيـكـورـدـسـتـانـهـ(5ـ).ـ
بـلـاـلـوـكـرـدـنـهـوـهـهـمـراـكـهـيـانـدـهـهـىـ
كـمـپـانـيـاـيـنـاـوـيـراـوـسـهـرـجـمـلـيـدـوـانـيـ
بـهـرـيـرسـهـدـهـسـهـلـاتـدـارـهـكـانـيـهـرـيمـيـ
رـهـتـكـرـدـهـوـهـ،ـلـهـكـاتـيـكـاـهـمـگـرـبـيـهـسـتـهـ
بـهـشـهـرـاـكـهـتـهـبـهـوـرـيـزـهـبـهـرـزـهـوـدـاـيـ
بـهـشـهـزـاـيـهـتـىـكـىـهـبـهـاـكـوـرـيـعـيـرـاقـىـ

